

สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย กรณีศึกษา เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร

สาริต บุษยากุล

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2555

ใบรับรองสารนิพนธ์

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

หัวข้อสารนิพนธ์ สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย กรณีศึกษา
เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร

เสนอโดย สาริต บุญยากุล

สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ วิชาเอก การจัดการทรัพยากรมนุษย์

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรัญญา ปานเจริญ

ได้พิจารณาเห็นชอบ โดยคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์แล้ว

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กริช อัม โทชน์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรัญญา ปานเจริญ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ชานาญ ปิยวนิชพงษ์)

คณะรัฐประศาสนศาสตร์รับรองแล้ว

.....รักษาการคณบดีคณะรัฐประศาสนศาสตร์
(อาจารย์ พูลศักดิ์ ประณทนรพาล)

วันที่23.....เดือน.....พ.ค.....พ.ศ. 2555

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง “สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย กรณีศึกษาเรือนจำพิเศษ กรุงเทพมหานคร” นี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความรู้ที่ได้รับการประสิทธิ์ประสาทจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรัญญา ปานเจริญ ได้ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ตรวจสอบแก้ไขสารนิพนธ์ด้วยความกรุณาอย่างสูงยิ่ง ผู้ศึกษาจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ผู้ศึกษา ขอขอบพระคุณ นายโสภณ ธิติธรรมพฤษ์ ผู้บัญชาการเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ที่ได้กรุณาอนุญาตให้ผู้ศึกษาเก็บข้อมูลจากผู้ต้องขัง และ ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่และผู้ต้องขัง ในสังกัดเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานครทุกท่าน ที่ได้อำนวยความสะดวก และให้ความร่วมมือในการให้ผู้ต้องขังตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี ตลอดจนเพื่อนร่วมชั้นเรียน รปศ.14 ทุกท่านที่ให้กำลังใจ แลกเปลี่ยน แนวคิด ข้อเสนอแนะ และช่วยเหลือ ทำให้งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี

ท้ายสุดนี้ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ครูบาอาจารย์ ผู้มีพระคุณอย่างสูงสุด ที่ได้ให้กำลังใจ กำลังทรัพย์ สนับสนุนการศึกษาให้แก่ข้าพเจ้า

ธาชิต บุญยากุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	5
1.4 ขอบเขตงานวิจัย.....	6
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2. แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 ทฤษฎีทางอาชญากรรมวิทยาเกี่ยวกับสาเหตุการกระทำผิด.....	10
2.2 แนวคิดด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับอาชญากรรม.....	12
2.3 อิทธิพลของครอบครัวที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการก่ออาชญากรรม.....	17
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจและแรงผลักดันในการกระทำผิดกฎหมาย.....	22
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับผู้ต้องขังที่กระทำผิดคดีนิสย.....	23
2.6 อิทธิพลของสังคมที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำ.....	26
2.7 กระบวนการในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำ.....	30
2.8 เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร.....	36
2.9 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	43
3.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	43
3.2 ประชากรและวิธีสุ่มตัวอย่าง.....	45
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	46
3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
4.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	49
4.2 ผลการวิเคราะห์ประวัติการได้รับโทษจำคุก.....	52
4.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางสังคม.....	54
4.4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจ.....	58
4.5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางครอบครัว.....	60
4.6 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเกี่ยวกับการรับการศึกษาและอบรมในเรือนจำ.....	65
4.7 ผลการทดสอบสมมติฐาน.....	68

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	90
5.1 วัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการวิจัย.....	90
5.2 สรุปผลการวิจัย.....	91
5.3 อภิปรายผล.....	93
5.4 ข้อเสนอแนะ.....	95
บรรณานุกรม.....	98
ภาคผนวก.....	102
ประวัติผู้เขียน.....	109

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 สถิติของผู้ต้องขังในประเทศไทย.....	2
1.2 สถิตินักโทษเด็ดขาด แยกตามจำนวนครั้งที่ต้องโทษ.....	4
4.1 จำนวนและ ค่าร้อยละ ของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	49
4.2 จำนวนและ ค่าร้อยละ ของประวัติการ ได้รับโทษจำคุก.....	52
4.3 จำนวนและค่าร้อยละ ของลักษณะแหล่งที่อยู่อาศัยก่อนถูกจำคุก (ตอบมากกว่า 1 ข้อ).....	54
4.4 จำนวนและค่าร้อยละ ของการ ได้เรียนรู้การประกอบอาชญากรรมใหม่จากเพื่อน ที่ถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำด้วยกันขณะถูกจำคุกครั้งแรก.....	54
4.5 จำนวนและค่าร้อยละ ของบุคคลที่คิดว่าได้รับการเรียนรู้พฤติกรรมกรรมการกระทำผิด มากที่สุด (ตอบมากกว่า 1 ข้อ).....	55
4.6 จำนวนและค่าร้อยละ ของอาชีพของเพื่อนสนิท.....	56
4.7 จำนวนและค่าร้อยละ ของพฤติกรรมของเพื่อนที่คบ (ตอบมากกว่า 1 ข้อ).....	56
4.8 จำนวนและค่าร้อยละ ของบุคคลที่พักอาศัยด้วยเมื่อพ้น โทษครั้งแรก.....	57
4.9 จำนวนและค่าร้อยละ ของความรู้สึกของบุคคลที่พักอาศัยด้วยเมื่อพ้น โทษ ครั้งแรก.....	57
4.10 จำนวนและค่าร้อยละ ของปัจจัยทางเศรษฐกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	58
4.11 จำนวนและค่าร้อยละ ของบุคคลที่อาศัยอยู่ด้วยก่อนถูกจำคุก.....	60
4.12 จำนวนและค่าร้อยละ ของชีวิตสมรสของบิดามารดา.....	61
4.13 จำนวนและค่าร้อยละ ของความสัมพันธ์ระหว่างบิดากับมารดา.....	61
4.14 จำนวนและค่าร้อยละ ของความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับบิดามารดา.....	62
4.15 จำนวนและค่าร้อยละ ของบุคคลที่เลือกปรึกษาเมื่อต้องเผชิญกับปัญหา.....	62
4.16 จำนวนและค่าร้อยละ ของความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวกับตนเอง...	63
4.17 จำนวนและค่าร้อยละ ของความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับภรรยา.....	64

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.18 จำนวนและคำร้อยละ ของสมาชิกในครอบครัวที่เคยถูกจำคุกในเรือนจำ/ ทัณฑสถาน (ตอบมากกว่า 1 ข้อ).....	64
4.19 จำนวนและคำร้อยละ ของพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัว (ตอบมากกว่า 1 ข้อ).....	64
4.20 จำนวนและคำร้อยละ ของการได้รับการปล่อยตัวพ้นจากเรือนจำครั้งสุดท้าย.....	65
4.21 จำนวนและคำร้อยละ ของการได้รับการศึกษาหรืออบรมหลักสูตร ขณะที่ถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำ (ตอบมากกว่า 1 ข้อ).....	66
4.22 จำนวนและคำร้อยละ ของกิจกรรมยามว่างขณะถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำ.....	66
4.23 จำนวนและคำร้อยละ ของงานที่ทำขณะอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถาน (ตอบมากกว่า 1 ข้อ).....	67
4.24 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษ กรุงเทพมหานคร กับการกระทำผิดซ้ำ.....	68
4.25 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร กับการกระทำผิดซ้ำ.....	69
4.26 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลำเนาเดิมของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร กับการกระทำผิดซ้ำ.....	70
4.27 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร กับการกระทำผิดซ้ำ.....	71
4.28 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพก่อนการกระทำผิดครั้งที่ 2 ของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร กับการกระทำผิดซ้ำ.....	72
4.29 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้วิธีการประกอบอาชญากรรมใหม่ จากเพื่อนที่ถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำ กับการกระทำผิดซ้ำ.....	73
4.30 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของเพื่อนสนิท กับการกระทำผิดซ้ำ.....	74
4.31 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ร่วมพักอาศัยด้วยเมื่อพ้นโทษครั้งแรก กับการกระทำผิดซ้ำ.....	75

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.32 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกของบุคคลที่ร่วมพักอาศัยด้วย เมื่อพื้น โทษครั้งแรก กับการกระทำความคิดซ้ำ.....	76
4.33 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้จากการประกอบอาชีพ ก่อนการกระทำผิดซ้ำกับการกระทำความคิดซ้ำ.....	77
4.34 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภาระรับผิดชอบบุคคลในครอบครัว กับการกระทำความคิดซ้ำ.....	75
4.35 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภาระหนี้สิน กับการกระทำความคิดซ้ำ.....	79
4.36 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างฐานะทางการเงิน กับการกระทำความคิดซ้ำ.....	80
4.37 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ร่วมพักอาศัยก่อนถูกจำคุก กับการกระทำความคิดซ้ำ.....	81
4.38 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภาระรับผิดชอบบุคคลในครอบครัว กับการกระทำ ความคิดซ้ำ.....	82
4.39 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา กับการกระทำความคิดซ้ำ.....	83
4.40 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องขังกับบิดามารดา กับการกระทำความคิดซ้ำ.....	84
4.41 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เลือกปรึกษาเมื่อต้องเผชิญกับปัญหา กับการกระทำความคิดซ้ำ.....	85
4.42 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว กับตัวผู้ต้องขังกับการกระทำความคิดซ้ำ.....	86
4.43 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ความสัมพันธ์ของภรรยากับตัวผู้ต้องขัง กับการกระทำความคิดซ้ำ.....	87
4.44 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับการปล่อยตัวพ้นจากเรือนจำครั้งหลังสุด กับการกระทำความคิดซ้ำ.....	88
4.45 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมยามว่างขณะถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำ กับการกระทำความคิดซ้ำ.....	89

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แบบการปรับตัวของบุคคลในสังคม.....	14
2.2 การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่โดยมอง 2 มิติ.....	21
2.3 กระบวนการในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำ.....	30
2.4 โครงสร้างการบริหารเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร.....	37
3.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	44

หัวข้อสารนิพนธ์

สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย กรณีศึกษา
เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร

ชื่อผู้เขียน

สาธิต นุชยากุล

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผศ.ดร.จรัญญา ปานเจริญ

สาขาวิชา

รัฐประศาสนศาสตร์

ปีการศึกษา

2554

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร โดยตัวอย่างในการศึกษาคือ ผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร จำนวน 261 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานคือ ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square Test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่กระทำผิดครั้งนี้เป็นครั้งที่ 2 ซึ่งกระทำความผิดในครั้งก่อนในความผิดฐานเกี่ยวกับทรัพย์สินมากที่สุด ส่วนกระทำความผิดในครั้งนี้อยู่ในความผิดฐานเกี่ยวกับทรัพย์สินมากที่สุดเช่นกัน และสาเหตุที่กระทำผิดซ้ำในครั้งนี้อยู่ที่ความต้องการเงิน/ทรัพย์สิน

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางสังคม พบว่า ส่วนใหญ่แล้วมีลักษณะแหล่งที่อยู่อาศัยก่อนถูกจำคุก คือ ชุมชนเมือง ส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนรู้การประกอบอาชญากรรมใหม่จากเพื่อนที่ถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำด้วยกันขณะถูกจำคุกครั้งแรก ส่วนใหญ่คิดว่าได้รับการเรียนรู้พฤติกรรมกระทำความผิดมากที่สุดคือ เพื่อนสนิท รองลงมาคือ สื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต ส่วนใหญ่มีเพื่อนสนิทที่ว่างงาน ซึ่งเพื่อนสนิทส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเสพยาเสพติด นอกจากนี้ยังพบว่า เมื่อพ้นโทษครั้งแรก ส่วนใหญ่จะไปพักอาศัยอยู่กับ บิดา-มารดา โดยส่วนใหญ่ความรู้สึกของบุคคลที่พักอาศัยด้วยเมื่อพ้นโทษครั้งแรกคือ ยินดีที่กลับไปอยู่ด้วย

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจ พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้จากการประกอบอาชีพก่อนที่จะกระทำผิดซ้ำประมาณ 5,001 – 10,000 บาท/เดือน ซึ่งส่วนใหญ่ไม่ต้องรับผิดชอบภาระของบุคคลในครอบครัว ไม่มีหนี้สิน และมีฐานะทางการเงินพอกินพอใช้และเหลือเก็บเล็กน้อย (ฐานะปานกลาง)

4. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางครอบครัว พบว่า ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดา – มารดา ก่อนถูกจำคุก ชีวิตสมรสของบิดามารดาของผู้ด้วยกัน บิดาและมารดาของผู้ต้องขังชายเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีความรักใคร่เข้าใจกันดี ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวนั้นพบว่า ส่วนใหญ่มีความสนิทสนมกับบิดาและมารดา โดยเลือกปรึกษาบิดามารดา/ผู้ปกครอง เมื่อต้องเผชิญกับปัญหา ส่วนใหญ่มีความรักใคร่เข้าใจกันดีกับสมาชิกในครอบครัว ส่วนใหญ่ยังไม่มีภรรยา สมาชิกในครอบครัวของผู้ต้องขังไม่เคยถูกจำคุกในเรือนจำ/ ทัณฑสถาน และสมาชิกในครอบครัวส่วนใหญ่ไม่มีพฤติกรรมดั่งที่ระบุในแบบสอบถาม (เสพยาเสพติด เล่นการพนัน ชอบความรุนแรง ลักขโมยและล่วงละเมิดทางเพศ)

5. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเกี่ยวกับการรับการฝึกและอบรมในเรือนจำ พบว่า ส่วนใหญ่ได้รับการปล่อยตัวพ้นจากเรือนจำครั้งสุดท้ายหลังจากครบกำหนดโทษ ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาหรืออบรมหลักสูตรการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยขณะที่ถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำ โดยกิจกรรมยามว่างขณะถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำคือ อ่านหนังสือ และงานที่ผู้ต้องขังชายส่วนใหญ่ทำขณะอยู่ในเรือนจำคือ ทำงานแรงงานรับจ้าง

6. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยทางครอบครัว มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบัน โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี อันเป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจการเมืองโลก ทำให้ประเทศต่างๆ ในโลกต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และมีความเชื่อมโยงระหว่างกันมากขึ้น ก่อให้เกิดกระแสวัฒนธรรมโลก ครอบงำทางความคิด การมองโลก การแต่งกาย การบริโภคนิยม แพร์หลายเข้าครอบคลุมเหนือวัฒนธรรมประจำชาติของแต่ละประเทศ รวมถึงประเทศไทยด้วย ในอดีตสังคมไทยได้ยึดถือวัฒนธรรม และเน้นคุณค่าในการพัฒนาจิตใจ เพราะมีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ และพฤติกรรมของสมาชิกในสังคม จะต้องเป็นไปตามกรอบประเพณีและวัฒนธรรม คีลธรรมและจริยธรรม

สังคมไทยในปัจจุบัน มีความสลับซับซ้อนไม่ว่าในด้าน สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี ตลอดจนการรับค่านิยมจากวัฒนธรรมตะวันตกมากขึ้น ทำให้คุณธรรมจริยธรรม และศีลธรรมลดน้อยถอยลง (วรพล ชุ่มช่วย, 2548 : 1) ส่งผลให้การดำรงชีวิตในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม จะเห็นได้ว่า ยิ่งสังคมมีความสลับซับซ้อนมากขึ้นเพียงใด ปัญหาของสังคมด้านต่างๆ ก็จะเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว โดยเฉพาะปัญหาด้านอาชญากรรม เป็นสิ่งที่มีคู่กันกับสังคมทุกสังคม เป็นปัญหาสังคมที่สำคัญ คุกคามความสงบสุขของประชาชนและเป็นภัยต่อสังคม ทำลายชีวิตและทรัพย์สินแสดงถึงความไม่สมบูรณ์และความบกพร่องของระเบียบสังคม ในอดีตปัญหาอาชญากรรมยังไม่เกิดมากนัก เนื่องจากว่าสังคมแบบเดิมเป็นสังคมที่มีจารีตประเพณี กำหนดไว้แน่นอน ทุกคนจะต้องปฏิบัติตามแบบแผนการดำเนินชีวิตวัฒนธรรมและสังคมของตนอย่างเคร่งครัด ผู้ใดฝ่าฝืนจะเป็นที่รังเกียจของสังคม (วรพล ชุ่มช่วย, 2548) ตั้งแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบัน และต่อไปในอนาคตคดียาอาชญากรรมมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยเทียบเคียงกับแนวโน้มจำนวนผู้ต้องราชทัณฑ์ ปี 2500 – 2553 ปรากฏดังตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 สถิติของผู้ต้องขังในประเทศไทย

ปี พ.ศ.	จำนวนผู้ต้องขัง
2500	19,602
2505	36,240
2510	39,455
2515	47,857
2520	65,219
2525	71,387
2530	67,162
2535	73,368
2540	130,997
2541	149,141
2542	190,865
2543	207,457
2544	237,860
2545	252,879
2546	231,725
2547	167,142
2548	163,336
2549	152,625

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

ปี พ.ศ.	จำนวนผู้ต้องขัง
2550	166,003
2551	186,069
2552	196,528
2553	215,939

ที่มา : กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม (ข้อมูล ณ วันที่ 30 ธันวาคม 2553)

จากตารางที่ 1.1 จำนวนผู้ต้องขังที่กระทำผิดที่คุมขังในเรือนจำทั่วประเทศมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น จากสถิติการเพิ่มขึ้นของผู้ต้องขัง ทำให้เรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศ ที่มีภารกิจ การควบคุมผู้ต้องขังมิให้หลบหนี และการแก้ไขฟื้นฟูพฤตินิสัยผู้ต้องขัง เพื่อคืนคนดีสู่สังคม กรมราชทัณฑ์ โดยเรือนจำและทัณฑสถาน มักจะประสบปัญหาด้านงบประมาณ และบุคลากร ผู้มีความรู้ความสามารถ เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มขึ้น จึงทำให้การอบรมแก้ไข ปรับเปลี่ยนพฤตินิสัยผู้ต้องขัง ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากต้องเน้นในด้านการควบคุม มากกว่า และเป็นเหตุผลหนึ่งที่ส่งผลให้ผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัว บางรายกระทำผิดซ้ำ หวนกลับมาในเรือนจำอีก และมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้น โดยเห็นได้จากสถิตินักโทษเค็ดขาด แยกตามจำนวนครั้งที่ต้องโทษ ปรากฏดังตารางที่ 1.2

ตารางที่ 1.2 สถิตินักโทษเด็ดขาด แยกตามจำนวนครั้งที่ต้องโทษ

จำนวนครั้งที่ต้องโทษ	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
ต้องโทษครั้งที่ 1	82,976	15,210	98,186	82.62
ต้องโทษครั้งที่ 2	3,197	1,836	15,033	12.65
ต้องโทษครั้งที่ 3	3,069	239	3,308	2.78
ต้องโทษครั้งที่ 4	1,341	74	1,415	1.19
ต้องโทษ 5 ครั้ง ขึ้นไป	880	23	903	0.76
รวมต้องโทษ ครั้งที่ 2-5 ขึ้นไป	18,487	2,172	20,659	17.38
รวมทั้งสิ้น	101,46	17,382	118,845	100

ที่มา : กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม (ข้อมูล ณ วันที่ 30 ธันวาคม 2553)

จากสถิตินักโทษเด็ดขาด แยกตามจำนวนครั้งที่ต้องโทษ พบว่าสถิติผู้ต้องขัง ที่กระทำผิดซ้ำ และต้องโทษจำคุกตั้งแต่สองครั้งขึ้นไป มีเป็นจำนวนมาก และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ ย่อมแสดงให้เห็นว่าสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำ ไม่ได้มีเพียงแต่การอบรมแก้ไขพฤติกรรมเสียของทางราชการที่ไม่สามารถกระทำได้ดีอย่างที่เพียงอย่างเดียว หากแต่น่าจะเกิดจากสาเหตุภายนอกอื่นๆ อันเป็นองค์ประกอบสำคัญอีก อาทิเช่น ภูมิหลัง สังคม เศรษฐกิจ และครอบครัว และเกี่ยวกับการฝึกและอบรมในเรือนจำ เป็นต้น

ด้วยสาเหตุดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัย สนใจที่จะศึกษาสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ว่าเหตุใดจึงได้กระทำความผิดซ้ำอีก เพื่อแสวงหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำที่จะเกิดขึ้นอีกในอนาคตให้ลดน้อยลง และเพื่อเป็นการศึกษาหาแนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดซ้ำ อันจะนำไปสู่การลดปัญหาด้านความแออัดในเรือนจำและลดปัญหาอาชญากรรมในสังคมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาถึง สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาสาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยทางภูมิหลัง ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางครอบครัว และปัจจัยที่เกี่ยวกับการรับการศึกษาและอบรมในเรือนจำ ที่มีต่อการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้างต้น สามารถนำมากำหนดเป็นสมมติฐานการวิจัยได้ ดังนี้

1.3.1 ปัจจัยทางภูมิหลัง ซึ่งประกอบด้วยสาเหตุ อายุ การศึกษา ภูมิฐานะเดิม สถานภาพสมรส อาชีพก่อนกระทำผิด จำนวนครั้งที่ได้รับการต้องโทษในเรือนจำ ฐานความผิด และสาเหตุการกระทำผิดซ้ำ มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร

1.3.2 ปัจจัยทางสังคม ซึ่งประกอบด้วยสาเหตุ สภาพแวดล้อมของแหล่งที่อยู่อาศัย การคบเพื่อนขณะจำคุกครั้งแรก การเรียนรู้เรื่องพฤติกรรมกรรมการกระทำผิด และการยอมรับของเพื่อนและญาติ มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร

1.3.3 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ซึ่งประกอบด้วยสาเหตุ ฐานะทางการเงิน รายจ่าย และภาระหนี้สิน มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร

1.3.4 ปัจจัยทางครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยสาเหตุ สัมพันธภาพภายในครอบครัว มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร

1.3.5 ปัจจัยที่เกี่ยวกับการรับการศึกษาและอบรมในเรือนจำ ซึ่งประกอบด้วยสาเหตุ การศึกษาและหลักสูตรที่ได้รับการอบรม การใช้เวลาว่างขณะที่อยู่ในเรือนจำ และการทำงานขณะที่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร

1.4 ขอบเขตงานวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากรและพื้นที่

การวิจัยเรื่อง สาเหตุการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยพิจารณาจากผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร กลุ่มนักโทษเด็ดขาดที่มีประวัติการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งมีจำนวนผู้ต้องขังทั้งหมด 751 คน ได้ขนาดตัวอย่างในการเก็บข้อมูลจำนวน 261 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสารและทบทวนวรรณกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุการกระทำ ความผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร และนำมากำหนดเป็นกรอบในการวิจัย โดยจำแนกเป็น 5 ปัจจัย ซึ่งแต่ละปัจจัยมีสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำ ดังนี้

1) ปัจจัยทางภูมิหลัง ซึ่งประกอบด้วยสาเหตุ อายุ การศึกษา ภูมิสำเนาเดิม สถานภาพสมรส อาชีพก่อนกระทำผิด จำนวนครั้งที่ได้รับการต้องโทษในเรือนจำ ฐานความผิด และสาเหตุการกระทำผิดซ้ำ

2) ปัจจัยทางสังคม ซึ่งประกอบด้วยสาเหตุ สภาพแวดล้อมของแหล่งที่อยู่อาศัย การคบเพื่อนขณะจำคุกครั้งแรก การเรียนรู้เรื่องพฤติกรรมกรรมการกระทำผิด และการยอมรับของเพื่อน และญาติ

3) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ซึ่งประกอบด้วยสาเหตุ ฐานะทางการเงิน รายจ่าย และภาระหนี้สิน

4) ปัจจัยทางครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยสาเหตุ สัมพันธภาพภายในครอบครัว

5) ปัจจัยที่เกี่ยวกับการรับการศึกษาและอบรมในเรือนจำ ซึ่งประกอบด้วยสาเหตุ การศึกษาและหลักสูตรที่ได้รับการอบรม การใช้เวลาว่างขณะที่อยู่ในเรือนจำ และการทำงานขณะที่ ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ

1.4.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาในการเก็บข้อมูล โดยใช้เครื่องมือในการศึกษารุ่นนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้ศึกษาได้สร้างจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเอาความรู้ที่ได้ มาสร้างเป็นแบบสอบถาม กำหนดระยะเวลาเก็บข้อมูลไว้ ประมาณ 2 เดือน โดยเริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2553 – 31 มกราคม 2555

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้ มีดังต่อไปนี้

1.5.1 สามารถนำผลการศึกษารุ่นนี้เป็นแนวทางในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังอันนำไปสู่ การลดปัญหาความแออัดในเรือนจำ ลดปัญหาอาชญากรรมในสังคมต่อไปในอนาคต

1.5.2 สามารถนำผลการศึกษารุ่นนี้ เป็นแนวทางการแก้ไขฟื้นฟูพฤตินิสัยของผู้ต้องขังผู้กระทำความผิดซ้ำ

1.5.3 สามารถนำผลการศึกษารุ่นนี้ กำหนดหลักสูตรการศึกษาของผู้ต้องขังทั้งสายสามัญและสายอาชีพ เพื่อให้ผู้ต้องขังนำไปประกอบอาชีพภายหลังการพ้นโทษได้

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

การกระทำผิดซ้ำ หมายถึง การที่การกระทำผิดของผู้ต้องขังชายในการควบคุมของ เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ที่ศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุด ให้จำคุกมาแล้ว ตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป ไม่ว่าจะ เป็นคดีฐานเดียวกันหรือไม่ก็ตาม

เรือนจำ หมายถึง ที่ซึ่งใช้ควบคุมกักขังผู้ต้องขัง กับสิ่งที่ใช้ต่อเนื่องกัน และให้ หมายความรวมตลอดถึงที่อื่นใดซึ่งรัฐมนตรีได้กำหนด และประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่าอาจ ใช้ได้โดยชัดเจน ตามมาตรา 4 (1) แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479

ผู้ต้องขัง หมายถึง ผู้ต้องขชาย ที่กระทำความผิดซ้ำและศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุด ให้จำคุก และถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร

การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยใช้เรือนจำ หมายถึง การใช้เรือนจำ เพื่อเป็นมาตรการในการปฏิบัติต่อคนที่ทำผิดกฎหมาย และแก้ไขฟื้นฟูให้สามารถกลับไปใช้ชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างปกติสุข ภายหลังพ้นโทษได้

เรือนจำกลางพิเศษกรุงเทพมหานคร หมายถึง สถานที่ควบคุมผู้ต้องขังตามคำพิพากษา หรือคำสั่งของศาลหรือของบุคคลผู้มีอำนาจตามกฎหมาย ซึ่งเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร มีอำนาจการควบคุมผู้ต้องขังชายในคดีทั่วไปยกเว้น คดียาเสพติด มีอำนาจการควบคุม ไม่เกิน 15 ปี

เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานในเรือนจำ ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมดูแลไม่ให้หลบหนี การกระทำความผิดวินัย และแก้ไขฟื้นฟูพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังในเรือนจำ

ปัจจัยทางภูมิหลัง หมายถึง ภูมิหลังของครอบครัว และข้อมูลที่เป็นพื้นฐานการกระทำผิดของกลุ่มตัวอย่างก่อนถูกคุมขังในเรือนจำ

ปัจจัยทางสังคม หมายถึง สิ่งต่างๆรอบตัวบุคคลที่มีอิทธิพลต่อความคิด ความรู้สึก และการกระทำเกี่ยวข้องกับ การกระทำความผิด

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ หมายถึง ฐานะทางการเงิน รายรับ-รายจ่าย ภาระหนี้สินของทางครอบครัวของผู้กระทำความผิดก่อนถูกคุมขังในเรือนจำ

ปัจจัยทางครอบครัว หมายถึง สถานะทางครอบครัว ลักษณะสัมพันธภาพของครอบครัวของผู้ถูกคุมขัง

ปัจจัยเกี่ยวกับการรับการฝึกและอบรมในเรือนจำ หมายถึง การศึกษาและหลักสูตรที่ได้รับการฝึกอบรม การใช้เวลาว่างขณะอยู่ในเรือนจำรวมทั้งการทำงานในเรือนจำด้วย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาการเกิดอาชญากรรมต่างๆ นั้น เกิดจากสาเหตุแห่งการกระทำผิดที่แตกต่างกันไปตามแต่กรณีของการกระทำผิดในแต่ละบุคคลหรือแต่ละกรณีหรือแต่ละพฤติการณ์แห่งคดี ซึ่งในทางอาชญาวิทยายอมรับว่าศาสตร์แขนงต่างๆ หรือวิทยาการในสาขาต่างมีความสำคัญ โดยเท่าเทียมกันต่อการอธิบายถึงสาเหตุแห่งอาชญากรรมได้อย่างแน่นอนชัดเจน (อริย สุวรรณบุปผา, 2518: 7) โดยที่ศาสตร์ทางอาชญาวิทยาต่างๆ ได้อธิบายถึงสาเหตุแห่งการกระทำผิดที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจจะขึ้นอยู่กับว่าในขณะที่เกิดเหตุการณ์นั้นเป็นยุคใดสมัยใด และมีความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม สังคมขณะนั้นเป็นอย่างไร ดังนั้น ในการอธิบายสาเหตุของการกระทำผิดก็เช่นกัน จำเป็นต้องนำ ทฤษฎีและแนวคิดต่างๆ มาประยุกต์ใช้อธิบายให้เข้ากับภาวะของเหตุการณ์ ให้เป็น ไปอย่างปัจจุบัน เพื่อที่จะได้ทราบสาเหตุที่แท้จริงแห่งการกระทำผิดซ้ำและหาแนวทางแก้ไขทันกับเหตุการณ์สังคม ปัจจุบัน ซึ่งในการศึกษาถึงสาเหตุกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในครั้งนี ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสารและ ทบทวนวรรณกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุการกระทำผิดซ้ำ ดังนี้

- 2.1 ทฤษฎีทางอาชญากรรมวิทยาเกี่ยวกับสาเหตุการกระทำผิด
- 2.2 แนวคิดด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับอาชญากรรม
- 2.3 อิทธิพลของครอบครัวที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการก่ออาชญากรรม
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจและแรงผลักดันในการกระทำผิดกฎหมาย
- 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับผู้ต้องขังกระทำผิดคดีนิสัย
- 2.6 อิทธิพลของสังคมที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำ
- 2.7 กระบวนการในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำ
- 2.8 เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร
- 2.9 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีทางอาชญวิทยาเกี่ยวกับสาเหตุการกระทำความผิด

2.1.1 ทฤษฎีแนวชีววิทยา

ทฤษฎีอาชญวิทยาแนวชีววิทยา (The Biological Theories of Crimes) มีสมมุติฐานเกี่ยวกับสาเหตุการกระทำความผิด ของพฤติกรรมอาชญากรรมลักษณะเดียวกันกับทฤษฎีแนวปฏิฐานนิยมคือทฤษฎีกลุ่มนี้มีสมมุติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมอาชญากรรมร่วมกันคือ พฤติกรรมอาชญากรรมจากกระบวนการทางชีวภาคซึ่งอาจเกิดเป็นผลสืบเนื่องมาจากพันธุกรรมของมนุษย์หรือเกิดจากอาหารหรือสารที่มนุษย์เสพเข้าไป

ซีซาร์ ลอมโบโรโซ (Cesare Lombroso, 1835-1909 อ้างถึงใน สุวรรณ ใจกลองแคล้ว, 2546: 9) ได้ชื่อว่าเป็นบิดาของวิชาอาชญวิทยาเนื่องจากเป็นผู้ริเริ่มนำหลักการของวิทยาศาสตร์มาใช้ในการศึกษาสาเหตุพฤติกรรมอาชญากรรม ลอมโบโรโซ มีชื่อเสียงมาจากหนังสือเรื่อง “อาชญากร” (The Criminal Man, 1876) ซึ่งมีเนื้อหาสาระสำคัญว่า พฤติกรรมอาชญากรรมของบุคคลมีสาเหตุเนื่องมาจากความผิดปกติทางร่างกายของบุคคลแต่ต่อมาภายหลัง ลอมโบโรโซยังมีความเชื่อเพิ่มขึ้นว่าสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลสำคัญกว่าปัจจัยทางด้านชีววิทยา ในการทำให้บุคคลมีพฤติกรรมอาชญากรรม ซึ่งสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ได้แก่ ภูมิอากาศ ฝน เพศ การแต่งงาน กฎหมายอาญา การธนาคาร การภาษี ฯลฯ ลอมโบโรโซ ได้แบ่งอาชญากรรมทั้งหมดเป็น 4 ประเภท คือ

1. อาชญากรโดยกำเนิด (Born Criminals) ซึ่งเป็นที่มีลักษณะทางกายภาพ บกพร่องต่าง ๆ และความบกพร่องนี้เป็นมรดกตกทอดมาจากบรรพบุรุษคือคำบรรพ์บุคคลจำพวกนี้มีการพัฒนาทางร่างกายล่าช้าหรือช้ากว่ามนุษย์ปกติมีพฤติกรรมโหดร้ายป่าเถื่อน ชอบรังแก เบียดเบียนรวมทั้งชอบฆ่าหรือสังหารชีวิตของบุคคลอื่น

2. อาชญากรวิกลจริต (Insane Criminals) เป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมอันมีสาเหตุเนื่องมาจากความผิดปกติทางร่างกายหรือจิตใจ ตัวอย่างเช่นมีโรคเรื้อรัง มีอารมณ์ผิดปกติ บัญญาอ่อนวิกลจริต

3. อาชญากรที่กระทำความผิดเพราะความกดดันทางอารมณ์ (Criminaloids) เป็นอาชญากรที่ไม่มีลักษณะบกพร่องทางชีวภาคหรือจิตใจแต่อย่างใด หากแต่เป็นบุคคลที่มีภาวะจิตใจและอารมณ์ในลักษณะที่สามารถถูกกระตุ้นหรือจูงใจให้ประกอบอาชญากรรมได้โดยง่าย

4. อาชญากรที่กระทำความผิดเป็นครั้งคราว (Occasional Criminals) โดยทั่วไปจะไม่มีพฤติกรรมอาชญากรรม หากแต่บางครั้งได้กระทำความผิดไปอาจเนื่องจากถูกเหตุการณ์หรือสภาพแวดล้อมบังคับ

ในปี ค.ศ. 1901 ชาร์ล กอริง และคณะ (Goring, 1931:102) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะทางกายวิภาคของอาชญากรที่ถูกจำคุกกับบุคคลธรรมดาทั่วไป พบว่าโดยทั่วไปแล้วสรีระร่างกายของอาชญากรกับบุคคลธรรมดาคงจะไม่แตกต่างกันยกเว้นแต่โครงสร้างของร่างกายและน้ำหนักตัวอย่างไรก็ดี กอริง (Goring, 1931:102) ได้ยืนยันว่าการที่อาชญากรมีรูปร่างแตกต่างจากบุคคลธรรมดา ไม่ได้แสดงว่าอาชญากรเป็นบุคคลที่ผิดปกติแต่อย่างใด แต่เป็นเพียงบุคคลธรรมดา กลุ่มหนึ่ง ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่เป็นอาชญากร กอริง (Goring, 1931:102) เชื่อว่า ลักษณะของอาชญากรนั้นเป็นพันธุกรรมและสามารถถ่ายทอดกันได้

ในปี ค.ศ. 1939 นักมนุษยวิทยาชาวสหรัฐชื่อ ฮูดตัน (Hooton, 1939) ได้เสนอผลการศึกษาวิจัยที่ทำการทดสอบทฤษฎีของกอริง พบว่าโดยทั่วไปแล้วนักโทษมีสรีระร่างกายแตกต่างจากบุคคลธรรมดา และความแตกต่างนี้จะปรากฏอยู่ในร่างกายของอาชญากรพร้อมกับความบกพร่องทางจิต อีกทั้งยังสรุปว่าความคืบหน้านี้เกิดจากการถ่ายทอดทางพันธุกรรม ฮูดตันได้สรุปว่า บุคคลรูปร่างผอม สูงมีแนวโน้มที่จะเป็นฆาตกรและนักโจรกรรม บุคคลที่มีรูปร่างสูงใหญ่มีแนวโน้มที่จะเป็นนักฆ่าหรือนักหลอกลวง ส่วนบุคคลที่มีรูปร่างเล็กมักจะเป็นพวกนักข่องเบา และบุคคลที่มีรูปร่างอ้วนเต็มมักจะทำร้ายร่างกายผู้อื่นและชอบข่มขืนผู้อื่น

2.1.2 ทฤษฎีแนวจิตวิทยา

ทฤษฎีแนวจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory)

ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud, 1856-1939 อ้างถึงใน สุวรรณ ใจกลองแก้ว, 2546: 10) จิตแพทย์และศาสตราจารย์ทางประสาทวิทยาชาวออสเตรีย เป็นผู้ริเริ่มและสร้างหลักการพื้นฐานของทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ทฤษฎีนี้มีสมมุติฐานว่าพฤติกรรมของบุคคลส่วนมากเกิดจากพลังจิตภาคและชีวภาค (จิตใต้สำนึกหรือสัญชาตญาณ) ซึ่งบุคคลเองก็อาจไม่รู้หรือไม่เข้าใจ ในปรากฏการณ์ดังกล่าวได้ ตามทัศนะของฟรอยด์ โครงสร้างบุคลิกภาพที่อยู่ภายใต้จิตสำนึกของบุคคลมี 3 ส่วน คือ อิด (Id) อีตคา (Ego) และอภีอีตคา (Superego) ฟรอยด์ได้ให้ความหมายของอิดคือ พลังสัญชาตญาณทางชีวภาคที่กระตุ้นหรือผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นการตอบสนองความต้องการของความสุขความเพลิดเพลิน และอภีอีตคาหมายถึงส่วนของบุคลิกภาพที่ทำหน้าที่ควบคุมพฤติกรรมและลงทัณฑ์บุคคล อีตคาหมายถึงส่วนที่ตระหนักถึงความเป็นจริงที่บุคคลอาศัยอยู่และคอยประสานงานระหว่างความต้องการของอิดกับข้อห้ามของอภีอีตคา สำหรับสิ่งที่ช่วยให้อิดคายทำหน้าที่ควบคุมดูแลพฤติกรรมของบุคคลคือความรู้สึกผิด บุคคลถูกกระตุ้นจากความต้องการความสุขของอิด แต่ความรู้สึกผิดนั้นจะห้ามพฤติกรรมดังกล่าวโดยอภีอีตคา ซึ่งบุคคลก็มีวิธีการในการตอบสนองต่อแรงกระตุ้นเหล่านี้หลายวิธีคือ วิธีการแรกเรียกว่าการระงับแรงกระตุ้น ซึ่งขบวนการนี้ร่างกายจะเปลี่ยนแรงกระตุ้นของอิดเป็นพฤติกรรมที่ได้รับจากอภีอีตคา

หากอดแข็งแรงกว่าจะทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่ปฏิบัติตามใจชอบของตนเองโดยไม่คำนึงถึง กฎหมายหรือระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม ในทางตรงกันข้าม หากอภีธตามีความแข็งแรงกว่าอด ความต้องการของอดก็จะถูกผลักดันเข้าไปในจิตใต้สำนึก

ทฤษฎีแนวนี้อธิบายสาเหตุของความผิดปกติทางด้านจิตใจว่ามาจากสาเหตุ 2 ประการ (สุวรรณ ใจกลองแคล้ว, 2546: 11) คือ ประการที่หนึ่งเกิดจากการที่บุคคลไม่เจริญเติบโตตาม ธรรมชาติหรือการขาดความควบคุมสัญชาตญาณของมนุษย์ การขาดความรักความเอ็นดูจากบิดา หรือมารดา การขาดการพัฒนาทางด้านอารมณ์ ประการที่สองเกิดจากการไม่พัฒนาอภีธตา ถูกบกรวนเนื่องจากการขาดความรักความอบอุ่นจากบิดามารดา หรือการที่บิดามารดามีนิสัยร้าย ไม่รักบุตร

2.2 แนวคิดด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับอาชญากรรม

ทฤษฎีความกดดันทางสังคม (Social Strain Theory)

โรเบิร์ต เค เมอร์ดัน (Merton, 1938- 1957 อ้างถึงใน สุวรรณ ใจกลองแคล้ว, 2546: 11) ได้นำหลักการสังคม ไรบรทฐานของเคอร์คามมาสร้างเป็นทฤษฎีใหม่ ทฤษฎีของเมอร์ดัน ได้กล่าวไว้ว่า วัฒนธรรมของสังคมจะเป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมายหรือความต้องการ (Culture Goals) ของคนในสังคมที่บุคคลควรจะต้อง ไขว่คว้าหรือหามาให้ได้ ซึ่งจุดมุ่งหมายของแต่ละสังคม ก็แตกต่างกันออกไปตามวัฒนธรรมและเนื่องจากบุคคลทุกคนไม่สามารถที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายของ สังคมได้ ดังนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่วัฒนธรรมจะต้องเน้นในเรื่องวิธีการนำไปสู่จุดมุ่งหมายและความ จำเป็นที่ทุกคนต้องปฏิบัติตามบุคคลที่ได้รับความร่ำรวยแม้ว่าอาจใช้วิธีการที่ขัดกับวัฒนธรรมก็ยัง ได้สถานะภาพทางสังคมหรือได้รับการยกย่อง สถานการณ์เช่นนี้ได้สร้างความกดดันให้แก่บุคคลที่ ไม่สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายทางสังคม โดยวิธีการที่วัฒนธรรมหรือสังคมยอมรับความกดดันทาง สังคมนี้จะเกิดกับบุคคลหลากหลายในสังคมแต่ มักจะเกิดกับบุคคลที่มีสถานะภาพทางสังคมต่ำหรือ ชนชั้นล่างสุดของสังคมบุคคลประเภทนี้ไม่อาจสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายได้ เนื่องจากถูกจำกัดด้วย ความสามารถและความพยายาม นอกจากนี้ยังถูกจำกัดด้วยโครงสร้างทางสังคมด้วย

ทฤษฎีของเมอร์ดัน ใช้โครงสร้างทางสังคมเป็นตัวอธิบายถึงสาเหตุที่ชนชั้นล่างของ สังคมมีอัตราการกระทำผิดสูงกว่าชนชั้นกลางหรือสูง ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากมีอยู่หรือกระจัดกระจาย ของโอกาสที่จะสร้างฐานะอย่างถูกต้องตามกฎหมายตาม โครงสร้างของสังคม ซึ่งชนชั้นกลางหรือ ชนชั้นสูงจะมีโอกาสเหล่านี้มากกว่าชนชั้นล่าง ในขณะที่เดียวกันสังคมก็เน้นถึงจุดมุ่งหมายทางสังคม มากกว่าวิธีการที่ได้รับมันมา เมอร์ดัน (อ้างถึงใน สุวรรณ ใจกลองแคล้ว, 2546: 12) ได้เสนอ แนวทางที่บุคคลจะตอบโต้ต่อความกดดันนี้ 5 แนวทาง คือ

1. การปฏิบัติตาม (Conformity) บุคคลที่ยึดถืออุดมการณ์ทางสังคมและวิธีการที่ได้รับ การยอมรับ แม้ว่าบุคคลกลุ่มนี้จะได้รับความกดดันที่เน้นให้ตนเองสร้างฐานะความร่ำรวย แต่พวกนี้ ยังถือวิธีการที่ได้รับการยอมรับทางสังคม ไม่ว่าจะบรรลุอุดมการณ์ทางสังคมหรือไม่ก็ตาม กล่าวคือ ยังคงมีความตั้งใจศึกษาเล่าเรียน และประกอบอาชีพการงานสุจริต ซึ่งจะพบได้มากในสภาวะที่ สังคมมีสภาพปกติ

2. การเปลี่ยนแปลง (Innovation) บุคคลพวกนี้จะยอมรับอุดมการณ์ทางสังคมในด้าน การสร้างความร่ำรวย แต่พวกเขากลับพบว่า ไม่สามารถทำได้โดยวิธีการที่ได้รับการยอมรับ ดังนั้น พวกเขาจึงหาวิธีการใหม่ในการสร้างฐานะทางเศรษฐกิจโดยไม่คำนึงว่าจะเป็นการผิดกฎหมายหรือ ละเมิดศีลธรรมหรือขนบธรรมเนียมประเพณีแต่อย่างใด นักธุรกิจอาจใช้วิธีการฉ้อโกงหรือ หลอกลวงต่าง ๆ ส่วนพวกคนจนอาจจะหาวิธีการสร้างความร่ำรวยที่ผิดกฎหมายต่าง ๆ เช่น ขยาย เสพติด เป็น โสเภณี หรือค้ำแก๊งค์ลักทรัพย์ หรือชิงทรัพย์ เป็นต้น

3. การยึดถือวัฒนธรรมใหม่ (Ritualism) เป็นการปรับตัวของบุคคลที่เลิกยึดถือ อุดมการณ์ของวัฒนธรรมเดิม แต่ในขณะที่เดียวกันต้องการให้ตนเองปลอดภัยจากการละเมิด กฎระเบียบของสังคม บุคคลเหล่านี้จะไม่เสียใจกับการไม่บรรลุอุดมการณ์เนื่องจากเขาได้ละทิ้งมัน ไปแล้ว บุคคลเหล่านี้ส่วนมากจะมาจากชนชั้นกลางระดับต้น พวกเขาได้รับความสำเร็จ ไม่มากนัก จากการที่ปฏิบัติตามวิธีการของสังคมแต่ก็ไม่ได้หวังว่าจะได้รับอะไรมากไปกว่านี้

4. การถ่ถอยหรือยอมแพ้ (Retreatism) เป็นการ ไม่ยอมรับหรือถ่ถอยจากการบรรลุ อุดมการณ์ทางสังคมหรือการปฏิบัติตามวิธีการที่ได้รับการยอมรับ จึงหนีตัวออกจากแรงกดดัน หรือความต้องการทางสังคม ตัวอย่างของบุคคลของพวกนี้ได้แก่คนที่มีอาการ โรคจิต คนนอกคอก คนจรจัด คนติดยาเสพติด

5. การปฏิวัติ (Rebellion) บุคคลกลุ่มนี้รู้สึกผิดหวังกับอุดมการณ์ทางสังคม จึงได้ เปลี่ยนอุดมการณ์ใหม่ซึ่งอาจเป็นอุดมการณ์ทางการเมือง ซึ่งวิธีการอาจต้องใช้วิธีการปฏิวัติหรือ อาจเป็นวิธีการอย่างสันติ บุคคลพวกนี้จะหยุดการเป็นสมาชิกของสังคมและเริ่มที่จะอาศัยอยู่ภายใต้ วัฒนธรรมใหม่ที่ตนเห็นว่าเหมาะสมกว่า

สรุปแบบการปรับตัวของบุคคลในสังคม

	เป้าหมาย	วิถีทาง
1. CONFORMITY	+	+
2. INNOVATION	+	-
3. RITUALISM	-	+
4. RETREATISM	-	-
5. REBELLION	±	±

ภาพที่ 2.1 แบบการปรับตัวของบุคคลในสังคม

ที่มา : สุวรรณ ใจกลองแคล้ว, 2546: 13

จากรูปแบบดังกล่าวอธิบายได้ว่า ผู้ที่กระทำผิดซ้ำนั้น เนื่องจากมีรูปแบบปรับตัวแบบ INNOVATION คือการยอมรับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่สังคมกำหนด แต่ไม่ยอมรับวิถีทางที่ถูกต้องของสังคม กล่าวคือ ยอมรับการมีฐานะร่ำรวย มีชื่อเสียงเกียรติยศ เป็นที่ยอมรับในสังคม แต่ไม่ยอมรับการประกอบอาชีพสุจริต จึงเดินทางเข้าสู่การประกอบอาชญากรรม เช่น ลักทรัพย์ ปล้นทรัพย์ รับจ้างฆ่าคน เป็นต้น และแม้จะถูกจับได้และถูกลงโทษจำคุกแล้วก็ตาม แต่ก็ไม่อาจที่จะปรับเปลี่ยนแนวคิดของตนได้ เมื่อพ้นโทษออกมาแล้วก็ยังคงวนกลับไปกระทำผิดซ้ำแล้วซ้ำอีก ซึ่งพวกนี้หากจะจัดเป็นประเภทแล้วได้แก่ พวกอาชญากรรมอาชีพ อาชญากรติดนิสัย

สำหรับผู้เสพยาเสพติดที่กระทำผิดซ้ำก็เช่นกัน เนื่องจากมีรูปแบบการปรับตัวแบบ RETREATISM เป็นผู้หลีกเลี่ยงหนีสังคม ไม่ยอมรับทั้งเป้าหมายและวิถีทางที่สังคมกำหนด แต่หันไปหาโลกแห่งความเป็นจริงของตนเองใหม่โดยการเสพยาเสพติด หากถูกจับได้ก็就会被จำคุกเพียงระยะเวลาสั้น ๆ เมื่อพ้นโทษแล้วก็จะกลับไปสู่ชีวิตเช่นเดิมอีก และก็อาจจะถูกจับเข้าคุกอีกซ้ำแล้วซ้ำเล่า โดยไม่เกรงกลัว เพราะในชีวิตไม่คำนึงถึงอนาคต และไม่ได้คาดหวังต่อสิ่งใดอีก

ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่าง (Differential association theory)

เอ็ดวิน ชัทเทอร์แลนด์ (1883-1950 อ้างถึงใน สุวรรณ ใจกลองแคล้ว, 2546: 13) ได้นำเสนอว่า กระบวนการสำคัญและเฉพาะเจาะจงที่พัฒนาพฤติกรรมอาชญากรรมของมนุษย์ก็คือ การคบหาสมาคมกับบุคคลที่มีความแตกต่างกัน ในด้านความเป็นอาชญากรรมและความเป็นพลเมืองดี สาเหตุของการคบหาสมาคมกับบุคคลที่แตกต่างกันนั้นมาจากสังคมที่ไร้ระเบียบ และสังคมที่มีความขัดแย้ง กระบวนการที่บุคคลจะเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอาชญากรรม มีดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมอาชญากรรมเกิดจากการเรียนรู้
2. พฤติกรรมอาชญากรรมเกิดจากการเรียนรู้ในการคบหาสมาคมกับบุคคลอื่นตามกระบวนการติดต่อสื่อสาร
3. หลักการสำคัญในส่วนของ การเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมนั้นเกิดขึ้นในกลุ่มบุคคลที่สนิทสนมใกล้ชิดกัน
4. เมื่อพฤติกรรมอาชญากรรมได้รับการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้นี้จะรวม (1) เทคนิคในการกระทำความผิด ซึ่งบางครั้งก็สลับซับซ้อนแต่บางครั้งก็ง่าย (2) ทิศทางเฉพาะของแรงคลใจแรงผลักดัน การใช้เหตุผลตลอดที่ขณะคิดเกี่ยวกับการกระทำความผิด
5. ทิศทางเฉพาะของแรงคลใจและแรงผลักดัน จะถูกเรียนรู้จากการทำให้เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับกฎหมาย ในบางสังคมบุคคลอยู่ในกลุ่มบุคคลที่เห็นด้วยกับการปฏิบัติตามกฎหมายในขณะที่บุคคลอื่นอยู่ในกลุ่มที่เห็นด้วยกับการละเมิดกฎหมาย
6. หลักการสำคัญของการคบหาสมาคมกับบุคคลที่แตกต่างกันก็คือ บุคคลจะกลายเป็นผู้กระทำความผิด เพราะว่าความเห็นด้วยกับการละเมิดกฎหมายมีมากกว่าความเห็นด้วยการไม่ละเมิดกฎหมาย
7. การคบหาสมาคมกับบุคคลที่แตกต่างกันอาจจะแตกต่างกันในด้านความถี่ระยะเวลาการให้ความสำคัญและความเข้มข้น ซึ่งหมายความว่าถึงลักษณะของความแตกต่างกันของการคบหาสมาคมระหว่างพฤติกรรมอาชญากรรมและพฤติกรรมต่อต้านอาชญากรรม
8. กระบวนการของการเรียนรู้อาชญากรรม โดยการคบหาสมาคมกับรูปแบบของอาชญากรรมและต่อต้านอาชญากรรม จะมีความเกี่ยวข้องกับกลไกการทำงานที่เหมือนกับการเรียนรู้ทั่วไป
9. ในขณะที่พฤติกรรมอาชญากรรมเป็นการแสดงออกถึงความต้องการและค่านิยมทั่วไป แต่ก็ไม่จำเป็นต้องอธิบายโดยความต้องการและค่านิยมนั้น เนื่องจากพฤติกรรมต่อต้านอาชญากรรมก็มีความต้องการและค่านิยมเดียวกัน บุคคลลัทธวิทยาก็เพื่อต้องการความมั่นคงในการเงินเช่นเดียวกันกับกรรมกร ที่ทำงานหนักเพื่อความมั่นคงในการเงิน

ทฤษฎีพันธะทางสังคม (Social Bond theory)

ทราวิส เฮอร์ซิช (อ้างถึงใน สุวรรณ ใจคลองเกล้า, 2546: 14) ได้นำเสนอทฤษฎีควบคุมโดยมีใจความว่า บุคคลที่มีความผูกพันกับองค์กรหรือกลุ่มในสังคม ซึ่งได้แก่ครอบครัว โรงเรียน และเพื่อนฝูง มักจะมีแนวโน้มที่จะไม่ประกอบอาชญากรรม หลักการสำคัญของทฤษฎีนี้ก็คือ พันธะทางสังคมหรือความผูกพันกับสังคม ที่เฮอร์ซิชได้แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. ความผูกพัน (Attachment) หมายความว่า การที่บุคคลมีความผูกพัน หรือความรักใคร่กับบุคคลอื่น หรือมีความสนใจกับความรู้สึกนึกคิดของบุคคลอื่น

2. ข้อผูกมัด (Commitment) หมายความว่า การที่บุคคลผูกมัดกับการดำเนินชีวิตตามทำนองครองธรรมของสังคม กล่าวคือ ได้ศึกษาเล่าเรียนเพื่อที่จะประกอบอาชีพสุจริต และเพื่อที่จะได้ประสบความสำเร็จในชีวิต ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลไม่อยากจะกระทำผิดกฎหมาย

3. การเข้าร่วม (Involvement) หมายถึง การที่บุคคลได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของสังคมเป็นเหตุให้บุคคลถูกจำกัดเวลาที่จะไปประกอบอาชีพอาชญากรรม เนื่องจากเวลาส่วนมากได้ถูกใช้ให้หมดไปกับกิจกรรมของสังคม

4. ความเชื่อ (Belief) หมายความว่า ระดับของความเชื่อถือที่บุคคลมีต่อค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม หากบุคคลมีระดับความเชื่อต่อค่านิยมและบรรทัดฐานในสังคมสูงก็จะมีแนวโน้มที่จะไม่กระทำผิดกฎระเบียบของสังคม ดังนั้นความเชื่อจึงเป็นองค์ประกอบด้านจริยธรรมของพันธะหรือสัญญาผูกมัดที่บุคคลมีต่อสังคม

ทฤษฎีติดตรา (Labeling Theory)

นอกจากชื่อทฤษฎีติดตราแล้วบางท่านก็เชื่อว่า ทฤษฎีติดตราปฏิบัติกริยาได้ตอบทางสังคม (Social reaction theory) ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ของพฤติกรรมเบี่ยงเบน (Integrationists Theory of Deviance) ผู้ที่นำเสนอแนวความคิดทฤษฎีติดตราเป็นท่านแรกเมื่อช่วงปี ค.ศ. 1930 ก็คือแฟรงค์ แทนเนนบลัม (Tannenblum, 1938) ซึ่งได้กล่าวถึงหลักการสำคัญที่ทำให้บุคคลที่มีพฤติกรรมอาชญากรรมเป็น ครั้งคราว จะมีพฤติกรรมอาชญากรรมถาวร และต่อมาในปี ค.ศ. 1951 เอ็ดวิน เลมีเทอร์ (Lemert, 1951) ได้นำเสนอการวิเคราะห์ถึงอิทธิพลของระบบการควบคุมสังคมต่อการกำเนิดและสร้างรูปแบบของพฤติกรรมอาชญากรรมและพฤติกรรมเบี่ยงเบนต่างๆ แต่บุคคลที่ทำให้แนวคิดทฤษฎี ติดตราได้รับความสนใจในวงการอาชญาวิทยาก็คือ ไฮเวิร์ด เบคเกอร์ (Becker, 1963-1964) จากหนังสือ บุคคลภายนอก และมุมมองตรงกันข้าม ต่อจากนั้นก็ มี อิริสันและคริสตีได้ นำเสนอทฤษฎีนี้ต่อวงการอาชญาวิทยา

ทฤษฎีติดตราได้รับความนิยมในวงการอาชญาวิทยาในช่วงต้นศตวรรษที่ 1960 โดยได้เน้นให้เห็นถึงอิทธิพล หรือผลกระทบในทางลบของการลงโทษทางสังคมและความไม่โปร่งใสหรือการมีอคติของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม ต่อการดำเนินการกับบุคคลที่มีพฤติกรรมผิดกฎหมายหรือเบี่ยงเบน ต่อมาประมาณปลายทศวรรษที่ 1980 ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้นำแนวความคิดทฤษฎีติดตรามาผสมผสานกับทฤษฎีอื่นเพื่ออธิบายการเพิ่มขึ้นของอาชญากรรมในสังคม นักวิชาการที่นำเสนอทฤษฎีแนวนี้ที่สำคัญคือ จอนห์น เบรทเวท (Braithwaite, 1989)

เบรทเวท (Braithwaite, 1989) ได้อธิบายว่าพฤติกรรมอาชญากรรมของบุคคลอาจมีสาเหตุมาจากปัจจัยภายนอกหลายประการหากแต่เมื่อสังคมได้ดำเนินการลงโทษเท่ากับเป็นการทำให้บุคคลดังกล่าวเกิดความละอาย อันจะส่งผลให้บุคคลได้สร้างความสำเร็จในตนเองว่าเป็นอาชญากร และจะมีพฤติกรรมดังกล่าวต่อไปอีกในอนาคต ซึ่งเบรทเวทได้เรียกกระบวนการลงโทษทางสังคมในลักษณะนี้ว่าเป็นศีตราหรือการทำให้บุคคลเสียหน้า เท่ากับ เป็นการปิด โอกาสให้บุคคลดังกล่าวกลับมา มีพฤติกรรมสอดคล้องกับบรรทัดฐานของสังคมต่อไปอีก

2.3 อิทธิพลของครอบครัวที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการก่ออาชญากรรม

ครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดที่จะอบรมขัดเกลา และมีอิทธิพลต่อลักษณะบุคลิกภาพของคนเรา (แสวงสุริย์ คำอาจค์กุล และมุกดา ชาติบัญญัติราชัย, 2524: 174-177) ซึ่งในการพัฒนามนุษย์นั้นสังคมมีบทบาทในการถ่ายทอดคุณลักษณะค่านิยม ทศนคติ และความเชื่อ สังคมจะหล่อหลอมบุคลิกภาพของมนุษย์โดยการทำที่มนุษย์จะรับและถ่ายทอดสิ่งต่างๆ จากสังคมมา โดยกระบวนการสังคมนี้นามว่า (Socialization process) หน่วยแรกของสังคมที่เป็นตัวแทนสถาบันสังคมในการถ่ายทอดค่านิยม ทศนคติ และคุณลักษณะต่างๆ ของสังคมให้แก่สมาชิกของสังคมนั้นคือ ครอบครัว ฉะนั้น ครอบครัวจึงเป็นหน่วยของสังคมหรือองค์กรที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างและพัฒนาประชากรของสังคมครอบครัวในความหมายทางสังคมวิทยา คือ รูปแบบของการที่บุคคล 2 คน หรือกลุ่มบุคคลสร้างแบบ (pattern) หรือ โครงสร้าง (structure) ของการอยู่ร่วมกัน ครอบครัวในความหมายของนักจิตวิทยา คือ สถาบันทางสังคมแห่งแรกที่มนุษย์สร้างขึ้นจากความสัมพันธ์ที่มีต่อกันเพื่อเป็นตัวแทนของสถาบันสังคมภายนอกที่จะปลูกฝังความเชื่อค่านิยม และทัศนคติกับสมาชิกรุ่นใหม่ของสังคมที่มีชีวิตอุบัติขึ้นในครอบครัวครอบครัวจึงมีความสำคัญต่อสมาชิกทุกคนในครอบครัว มีผลต่อการพัฒนาคนในทุกด้านของแต่ละบุคคลเป็นอย่างมาก เพราะครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมสถาบันแรกของมนุษย์และมีความสำคัญต่อสมาชิกของครอบครัวในประเด็นหลักดังต่อไปนี้ (กลุ่มงานพัฒนาระบบการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยสำนักวิจัยและพัฒนา ระบบงานราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์, 2552, : 19)

- 1) ความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างแม่กับลูก ซึ่งปรากฏในทุกลักษณะของครอบครัวอย่างน้อยที่สุดเมื่อเด็กอยู่ในวัยทารก
- 2) ความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา ถ้าความสัมพันธ์นี้ดี ครอบครัวก็จะมั่นคง และสร้างสรรค์ สมาชิกในครอบครัวก็จะพัฒนาไปสู่ความสำเร็จในชีวิต
- 3) ความสำคัญในหน้าที่ 4 ประการของครอบครัวที่มีต่อบุคคลจะปรากฏในทุกวัฒนธรรม คือ 1) ให้ความรู้ในการต่อสู้ชีวิต 2) บทบาททางเพศทั้งชายและหญิง 3) ค่านิยม ทศนคติในการประกอบอาชีพและสุนทรียภาพแห่งชีวิต

2.3.1 อิทธิพลของครอบครัวต่อการพัฒนาทางจริยธรรม

ครอบครัวเป็นสถาบันที่มีความสำคัญมากที่สุดที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาจริยธรรมให้แก่เด็ก ซึ่งวัยเด็กเป็นรากฐานของชีวิต เด็กที่อาศัยอยู่กับพ่อแม่ที่มีอาชีพไม่สุจริต หรือเป็นอาชญากร เขาย่อมมีแนวโน้มที่จะมีบุคลิกภาพเป็นอันธพาล เพราะเด็กเลียนแบบจากพ่อแม่และบางครั้งพ่อแม่ก็ส่งเสริมให้มีพฤติกรรมผิดกฎหมาย สำหรับเด็กชายที่ไม่กระทำความผิด พบว่า มักอยู่กับพ่อแม่ของตน และพ่อให้ความรักความอบอุ่นมากกว่าแม่ เด็กก็ผูกพันกับพ่อ ถ้าพ่อไม่ประพฤติผิดเป็นตัวอย่างเด็กย่อมจะพัฒนาความประพฤติไปในทางที่สังคมยอมรับ จะเห็นว่าการได้รับความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการของอุปนิสัยและเหนียวรั้งการกระทำได้มาก การขาดความรักความอบอุ่นมักเกิดจากครอบครัวลักษณะต่างๆ ดังต่อไปนี้ ซึ่งอาจส่งผลให้เด็กเติบโตกลายเป็นผู้ใหญ่ที่มีปัญหาด้านบุคลิกภาพ เป็นอันธพาล และกระทำความผิดกฎหมายในที่สุด (กลุ่มงานพัฒนาระบบการพัฒนาพฤติกรรมนิสิตสำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์, 2552: 19-20)

- 1) ครอบครัวยุ่งเหยิง คือ พ่อแม่ทะเลาะกัน พี่น้องชิงดีชิงเด่นกันมาก เพราะพ่อแม่รักลูกไม่เท่ากัน และใช้อำนาจไม่ถูกต้อง เช่น ผลการศึกษาของกลูเอต สรุปได้ว่าทั้งพ่อและแม่ของเด็กกระทำความผิดใช้วิธีการควบคุมความประพฤติของลูกชายด้วยการลงโทษทางร่างกายมากที่สุด
- 2) ครอบครัวแตกแยก คือ พ่อแม่หย่าร้างหรือตายจากกัน แล้วมีลูกใหม่ ซึ่งไม่ให้ความอบอุ่นแก่เด็กแทนพ่อแม่ที่แท้จริง เด็กจึงหัวเหว่ ไม่มีตัวอย่างที่เขายอมรับ จึงขาดที่ยึดเหนี่ยวทางใจ แม้กระทั่งครอบครัวที่พ่อแม่ห่างเหินจากลูกไปในช่วงวัยเด็กตอนต้น เช่น ไปราชการทหารไปศึกษาต่อต่างประเทศ เป็นต้น จึงไม่มีตัวแทนของพ่อแม่ ลูกจึงขาดตัวอย่างการประพฤติตามบทบาททางเพศในขอบเขตที่เหมาะสม เมื่อเป็นเช่นนี้เด็กจึงประพฤติรุนแรงมากเกิน ไปจนกล้ากระทำความผิดกฎหมาย
- 3) ครอบครัวเจ้าระเบียบเกินไป เด็กข่มขี้ดอัดใจ ไม่รู้สึกว่าจะได้รับความรักความอบอุ่น
- 4) ครอบครัวระคบประหมงเกินไป ทำให้เด็กทำตามความต้องการของตนเอง โดยไม่นึกถึงความเดือนร้อนที่จะเกิดขึ้น ขยับขยับอะไรไม่ค่อยได้ เพราะไม่เคยถูกฝึกให้ออกทนและควบคุมอารมณ์
- 5) ครอบครัวที่มีภารกิจมากจนไม่มีเวลาเอาใจใส่ลูกก็เท่ากับลูกถูกทอดทิ้งให้หัวเหว่อาจทำผิดเพื่อชิงดูความสนใจหรือประชดสังคม

2.3.2 ความสัมพันธ์ในครอบครัวกับการพัฒนาบุคลิกภาพ

ความสัมพันธ์ในครอบครัว หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา และ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร เด็กที่เติบโตขึ้นโดยขาดความอบอุ่น สุขภาพจิตของเด็กจะไม่สมบูรณ์ พัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพของเด็กก็ย่อมมีแนวโน้มไปในทางที่จะไม่ดี เด็กอาจกลายเป็นคนเงียบขรึมแยกตนเองออกจากสังคม หรืออาจมีพฤติกรรมที่เรียกร้องความสนใจในทางที่ผิด แต่ถ้าเด็กได้รับความอบอุ่น ความเข้าใจ ความรักจากบิดามารดา หรือผู้เลี้ยงดู เด็กก็จะมีสุขภาพจิตที่สมบูรณ์ มีสุขภาพแข็งแรง ร่าเริง แจ่มใส มีความเชื่อมั่นในตนเอง ความรัก ความใกล้ชิดผูกพันมีความหมายอย่างยิ่งสำหรับเด็ก ดังจะเห็นได้จากการศึกษาของฮาร์โล (อ้างถึงใน พรหมทิพย์ สิริวรรณบุษย์, 2540: 148) กับลูกลิง 3 ตัว ซึ่งผลการวิจัยของฮาโลว์แสดงว่า ความรัก ความอบอุ่น มีความสำคัญสำหรับการดำรงชีวิตของทารกมาก

2.3.3 ลักษณะการเลี้ยงดูในวัยเด็กที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ

การอบรมเลี้ยงดูในแต่ละสมัยแตกต่างกันออกไป ในสมัยก่อนผู้ใหญ่นิยมให้เด็กเป็นคนเรียบร้อย เรือฟังแต่เพียงอย่างเดียว แต่ในปัจจุบันแนวทางเลี้ยงดูเด็กเปลี่ยนไป เด็กได้รับโอกาสให้แสดงความคิดเห็นมากขึ้น ได้แสดงออกมากขึ้น ถ้าบิดามารดาหรือผู้ใหญ่ในครอบครัวไคยังเข้มงวด ใช้วิธีลงโทษเด็กอยู่ ก็อาจจะทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจ กลายเป็นคนขี้กลัว ไม่กล้าที่จะก้าวออกมาต่อสู้สังคมได้ และไม่สามารถร่วมกิจกรรมกับเพื่อนๆ ในวัยเดียวกันได้ เด็กก็จะประสบความล้มเหลวในพัฒนาการของเขา ในทำนองเดียวกันถ้าบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูปล่อยปละละเลย ให้ความเป็นอิสระแก่เด็กเกินไป เด็กก็จะสับสน ไม่รู้จักตนเอง ไม่รู้หน้าที่และความรับผิดชอบของตน เมื่อโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ การเลี้ยงดูที่ถูกต้องนั้นผู้ปกครองหรือบิดามารดาควรปกครองเด็กแบบประชาธิปไตย นั่นคือ ต้องฟังความคิดเห็นและความต้องการของเด็ก มิใช่มองข้ามไป และพิจารณา ขอบเขตในสิ่งที่สมควร สนับสนุนและชมเชยเมื่อเด็กแสดงความสามารถของเขาในด้านใดด้านหนึ่ง หลีกเลี่ยงการใช้กลวิธีลงโทษด้วยการเย็บขด และเมื่อเด็กทำผิดหรือมีพฤติกรรมที่ไม่ต้องการ ก็ควรใช้การลงโทษอย่างสม่ำเสมอ มิใช่ด้วยอารมณ์ และอีกประการที่สำคัญ คือ ความยุติธรรมที่บิดามารดาจะต้องให้ลูกเสมอ นั่นคือ ไม่แสดงความลำเอียงต่อลูกคนใดเป็นพิเศษ ถ้าเด็กได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เด็กก็จะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย และมีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าพูด กล้าแสดงออก ขอมรับตนเองและพอใจในตนเองมีบุคลิกภาพที่ดีและประสบความสำเร็จในชีวิต

โรเจอร์ (Roger อ้างถึงใน โสภา พิษณุ โสภณ, 2542: 17) ได้แบ่งประเภทการอบรมเลี้ยงดูที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพและพฤติกรรมของบุคคลออกเป็น 3 แบบ คือ

1) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Democracy) หมายถึง วิธีการปฏิบัติของพ่อแม่หรือผู้ปกครองที่ทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าคุณเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ไม่คานใจหรือเข้มงวดจนเกินไป พ่อแม่ให้ความรัก ความอบอุ่น มีเหตุผล ยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมรับรู้ในกิจกรรมบางอย่าง ส่งเสริมให้เด็กมีอิสระในการตัดสินใจ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง มีความเป็นตัวของตัวเอง และให้ความร่วมมือกับเด็กตามโอกาสที่เหมาะสม

2) การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป (Over Protection) หมายถึง วิธีการปฏิบัติของพ่อแม่ หรือผู้ปกครองที่ทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าคุณเองไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ไม่ได้ทำในสิ่งที่ตนเองต้องการ หรือทำอะไรด้วยตนเอง ต้องปฏิบัติตามระเบียบวินัยที่พ่อแม่กำหนดไว้ ถูกควบคุมและอยู่ในสายตาหรือคุ้มครองป้องกันให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา ไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง และมีความรู้สึกว่าคุณเองเป็นเด็กอยู่เสมอ

3) การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (Rejection) หมายถึง วิธีการปฏิบัติของพ่อแม่หรือผู้ปกครองที่ทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าคุณเองถูกเกลียดชัง ไม่ได้รับความเอาใจใส่ สนับสนุนหรือให้คำแนะนำช่วยเหลือเท่าที่ควร มักใช้วิจารณ์ ตำหนิ ลงโทษที่รุนแรง และปราศจากเหตุผลไม่ให้ความสนิทสนมเป็นกันเอง และปล่อยปละละเลยความเป็นอยู่

แมคโคบาย และ มาร์ติน (Maccoby and Martin อ้างถึงใน โสภา พิษณุ โสภณ, 2542: 18) ได้กล่าวถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่พบบ่อย ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 วิธี โดยมองจาก 2 มิติคือ มิติของการยอมรับ (อบอุ่น) – ปฏิเสธ (ต่อต้าน) กับมิติของการจำกัดความควบคุม – ปล่อยอิสระ (ภาพที่ 2.2)

การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่โดยมอง 2 มิติ

		อิสระ	
ปฏิบัติ	การอบรมเลี้ยงดูแบบ ปล่อยปละละเลยหรือทอดทิ้ง	การอบรมเลี้ยงดูแบบ รักและตามใจ	ยอมรับ
	การอบรมเลี้ยงดูแบบ ควบคุมใช้อำนาจ	การอบรมเลี้ยงดูแบบ รัก ยอมรับ และมีเหตุผล	
		ควบคุม เคร่งครัด	

ภาพที่ 2.2 การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่โดยมอง 2 มิติ

ที่มา : กลุ่มงานพัฒนาระบบการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยสำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์, 2552: 15

ในการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย โดยใช้วิธีเลี้ยงดูแบบรัก ยอมรับ และมีเหตุผล เป็นวิธีการที่นักจิตวิทยาได้แสดงความคิดเห็นว่าเป็นแบบที่ช่วยเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่ ลูก ได้ดีที่สุดใน การตัดสินใจของครอบครัวเกิดจากการตกลงเห็นชอบของสมาชิกทุกคนในครอบครัว ลูกมีโอกาสใช้ความสามารถและแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ มีความใกล้ชิดสนิทสนมกับพ่อแม่ และพ่อแม่ต่างร่วมกันรับผิดชอบในการดูแล ให้ความรัก ความอบอุ่นกับลูก สัมพันธภาพจึงมีการพัฒนาขึ้นทั้งสองทิศทาง (Two-Way Relationship) ส่วนวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่นเป็นรูปแบบที่ก่อให้เกิดความไม่เข้าใจกันระหว่างพ่อแม่ ลูก ได้ง่ายจึงมีแนวโน้มที่จะเป็นอุปสรรคต่อสัมพันธภาพระหว่างกัน

ไซมอน (Symonds อ้างถึงใน อนุชา รัชฎ์พันธุ์, 2542: 28) พ่อแม่เป็นผู้มีอิทธิพลในการถ่ายทอดค่านิยม ทักษะ และมาตรฐานของสังคม พ่อแม่มักจะใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูให้เป็นไปตามเป้าหมายของสังคม คือ การควบคุมพฤติกรรมของเด็ก เช่น ให้อาหารหรือแรงเสริมเมื่อเด็กไม่ร้องไห้ ไม่ก้าวร้าวแต่จะดูค่าเช็ยนต์ หรือลงโทษด้วยวิธีการอื่นๆ เมื่อเด็กมีพฤติกรรมไม่พึงปรารถนา

วิธีการควบคุมพฤติกรรมเหล่านั้น หากใช้ไม่เหมาะสมก็อาจจะทำให้เด็กมีปัญหา ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการสร้างบุคลิกภาพให้เด็กพิเศษ ขอมรับ

สำหรับจอห์นสัน (Johnson, 1974 อ้างถึงใน มุกดา ชาติบัญญัติ, 2527: 26) ได้ให้ข้อคิดว่า การพัฒนาบุคลิกภาพไปในทางไหนนั้นมักขึ้นอยู่กับ การอบรมเลี้ยงดูเด็กให้มีความรับผิดชอบ รู้จักควบคุมตนเอง และมีบุคลิกภาพที่ไม่ต่อต้านสังคม และครอบครัวมีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพการงานได้ทั้งนี้เพราะ

- 1) สถานะภาพของครอบครัวในสังคม มีผลต่อประสบการณ์ของเด็กและความสัมพันธ์ต่อสังคมนอกบ้าน
- 2) ครอบครัวเป็นสถาบันที่จะอบรมสั่งสอนให้เด็กมีความรับผิดชอบและรู้จักปฏิบัติต่อสังคมนอกบ้านตามที่สังคมนั้นๆ ขอมรับ ประสบการณ์ในบ้านจะช่วยอบรมขัดเกลาให้เด็กมีทัศนคติและค่านิยมต่อสังคม ได้ดี
- 3) ครอบครัวจะเป็นสถาบันที่ทำให้เด็กรู้จักสิ่งที่ผิดหรือถูก หรือกฎเกณฑ์ต่างๆ ของสังคมนั้นๆ
- 4) การดำเนินชีวิตในครอบครัว ทำให้เด็กทราบว่าสิ่งไหนเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับมนุษย์ และตัวเด็กเองจะดำรงชีวิตอย่างไร จึงจะไม่ทำให้บุคคลอื่นเดือดร้อน

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจและแรงผลักดันในการกระทำผิดกฎหมาย

ความต้องการของมนุษย์ เป็นสิ่งจูงใจสำคัญที่ผลักดันให้มนุษย์เกิดกิเลส ความโลภ ฯลฯ เพราะตราบดีก็ตามที่มนุษย์ไม่รู้จักรู้จักความพอดี และแสวงหาสิ่งต่างๆ เพื่อสนองตอบความต้องการเหล่านั้น จนลืมนึกถึงความถูกต้องและบรรทัดฐานของสังคม ย่อมส่งผลให้เกิดการกระทำผิดกฎหมายขึ้น ทฤษฎีทางจิตวิทยาที่กล่าวถึงความต้องการของมนุษย์ซึ่งไม่มีที่สิ้นสุดในด้านต่างๆ สามารถอธิบายได้ตามทฤษฎีของความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy Theory) ได้ดังต่อไปนี้ (อ้างถึงในศูนย์วิจัยและพัฒนาด้านอาชีววิทยา สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์, 2549:15-17)

มาสโลว์ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ความต้องการของบุคคลจะเป็นจุดเริ่มต้นของการกระบวนกร จูงใจ จึงได้ตั้งสมมุติฐานเกี่ยวกับความต้องการของบุคคล ไว้ดังนี้

- 1) บุคคลย่อมมีความต้องการไม่สิ้นสุด เมื่อความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นก็จะเกิดขึ้นอีกไม่มีวันจบสิ้น
- 2) ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรมอื่นๆ ต่อไป ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองจึงเป็นสิ่งจูงใจในพฤติกรรมของบุคคลนั้น

3) ความต้องการของคนจะเป็นลำดับขั้น โดยเริ่มจากความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นไปสู่ความต้องการในระดับสูงขึ้น และความต้องการในระดับต้นจะเป็นพื้นฐานของความต้องการในระดับสูงขึ้นไป คนจึงจำเป็นต้องได้รับการตอบสนองความต้องการเป็นลำดับขั้น จึงจะพัฒนาความต้องการในระดับสูงขึ้น (hierarchy of needs) ซึ่งมีอยู่ 5 ขั้นที่สำคัญดังนี้

ขั้นที่ 1 ความต้องการทางด้านร่างกายหรือต้องการวัตถุที่จะทำให้ชีวิตดำรงอยู่ได้ (physiological needs or survival needs) ได้แก่ ความต้องการทางด้านปัจจัยสี่

ขั้นที่ 2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (safety needs) มนุษย์ทุกคนมีความต้องการที่จะดำรงชีวิตอยู่โดยปราศจากภัยอันตราย มีสุขภาพจิต สุขภาพกายที่ดี มีความมั่นคงในอาชีพ หน้าที่การงานและฐานะทางเศรษฐกิจ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ขั้นที่ 3 ความต้องการความรักและการยอมรับจากผู้อื่น (love and belonging needs) ทุกคนต้องการความรักจากผู้อื่น เช่น จากพ่อแม่ จากเพื่อนต้องการที่จะให้และรับความรัก มิใช่ใครซึ่งกันและกัน บรรดาคนที่จะเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ

ขั้นที่ 4 ความต้องการได้รับการยกย่อง มีเกียรติยศ ชื่อเสียง (self-esteem needs) หรือความต้องการที่จะเห็นคุณค่าและความสามารถของตัวเอง เป็นการประเมินตนเอง ได้รู้ว่าคุณค่าของตัวเองมีค่า ทุกคนในสังคมยอมรับนับถือให้เกียรติยกย่องเกิดความรู้สึกเชื่อมั่น ยอมรับนับถือตัวเอง (self-respect)

ขั้นที่ 5 ความต้องการเป็นตัวของตัวเอง สามารถกระทำคนได้ตามความสามารถที่เป็นจริง (self-actualization or self-fulfillment needs) เป็นความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตของคนที่มีพัฒนาขั้นสูงสุด เพื่อแสดงถึงความสามารถและศักยภาพที่จะกระทำไ้ของตัวเอง มนุษย์ทุกคนปรารถนาที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเอง มุ่งสู่เป้าหมายอันสูงสุดหรืออุดมคติที่ตนกำหนดไว้ บุคคลที่ได้รับการตอบสนองผ่านมาถึงขั้นที่ 5 นี้ จะรับรู้หรือเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง มีความเป็นอิสระสามารถทำทุกสิ่งได้ตามที่ตนต้องการ และทำอย่างถูกต้องมีเหตุผลอย่างคนคิดเป็น

ซึ่งหากมนุษย์ไม่ได้รับการตอบสนองในความต้องการขั้นใดขั้นหนึ่งอาจนำไปสู่การประกอบอาชญากรรม ในขณะที่เดียวกันมนุษย์ประกอบอาชญากรรมเพื่อตอบสนองความต้องการขั้นต่าง ๆ นั้นเอง (สุมนทิพย์ จิตสว่าง, 2553: 97)

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับผู้ต้องขังที่กระทำผิดติดนิสัย

ผู้กระทำผิดติดนิสัย (Persistence Offender) โดยทั่วไป หมายถึง ผู้กระทำผิดซ้ำซากหรือกระทำความผิดบ่อยครั้งจนถือว่าติดนิสัยซึ่งแต่เดิมมักจะใช้คำว่า ผู้กระทำผิดโดยสันดาน (อ้างถึงใน สุวรรณ ใจกลองแก้ว, 2546: 24)

ผู้ที่กระทำผิดคิดนิสัยนั้น พิจารณาจากการที่ผู้นั้นกระทำผิดซ้ำซาก คือ กระทำผิดซ้ำหลาย ๆ ครั้ง ถ้ากระทำผิดซ้ำเพียงครั้งเดียวคือกระทำผิดครั้งที่ 2 ยังไม่ถึงเป็นการกระทำผิดคิดนิสัย เพราะอาจพลาดพลั้งได้ แต่ถ้ากระทำผิดซ้ำตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป ควรจะถือได้ว่าเป็นการทำความผิดซ้ำซาก ซึ่งแบ่งแยกเป็นประเภทได้ (อ้างถึงใน สุวรรณ ใจคลองแคล้ว, 2546: 25) ดังนี้

ผู้ต้องขังที่เป็นอาชญากรอาชีพ

อาชญากรอาชีพเป็นผู้ทำความผิด ที่มีความชำนาญในการประกอบอาชญากรรม หรือประกอบอาชญากรรมโดยอาศัยทักษะ หรือความชำนาญเป็นพิเศษ นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่มีรายได้หลักจากการประกอบอาชญากรรม มีลักษณะพิเศษ 3 ประการ คือ

1. มีทักษะหรือความชำนาญในการประกอบอาชญากรรม
2. มีรายได้หลักจากการประกอบอาชญากรรม
3. มีการประกอบอาชญากรรมอย่างต่อเนื่อง

เช่น มือปืนรับจ้างต้องมีความชำนาญในการใช้อาวุธ หรือนักปลอมแปลงเอกสารต้องมีความชำนาญในการปลอมแปลง อาชญากรอาชีพเมื่อลงมือทำความผิดแล้ว โอกาสพลาดจะมีน้อย นอกจากนี้จะมีทักษะและความชำนาญแล้ว อาชญากรอาชีพยังจะต้องมีมูลเหตุจูงใจในการประกอบอาชญากรรมเป็นอาชีพคือกระทำต่อเนื่องติดต่อกันตามแต่โอกาสเพื่อมุ่งหารายได้ มิใช่กระทำไปเพราะความจำเป็น หรือความกดดันของสภาพแวดล้อมรวมทั้งจะต้องมีการทำผิดติดต่อกันอย่างเป็นอาชีพ การประกอบอาชญากรรมถือเป็นเรื่องที่ต้องเสี่ยง ถ้าโชคดีก็ได้ โชคร้ายก็ถูกจับดังนั้นเมื่อถูกจับและถูกจำคุกแล้ว พวกนี้จะทำใจได้เพราะเตรียมตัวและเตรียมใจมาแล้ว นอกจากนี้หลายคนเคยผ่านการจองจำในเรือนจำมาก่อน การใช้ชีวิตในเรือนจำของผู้ต้องขังเหล่านี้ จึงมุ่งใช้เวลาผ่านไปวันๆ เพื่อรอการพ้นโทษ

ผู้ต้องขังที่มีจิตบกพร่อง

ผู้ต้องขังที่มีจิตบกพร่อง และเป็นผู้ที่ทำความผิดซ้ำจนถือว่าเป็นผู้ต้องขังที่กระทำผิดคิดนิสัยนั้นเป็นผู้ต้องขังที่มีลักษณะพิเศษอีกประเภทหนึ่งก็คือ เป็นพวกที่มีความบกพร่องทางจิตดังกล่าวนำไปสู่การประกอบอาชญากรรมซ้ำซาก การที่ผู้ต้องขังประเภทนี้ทำความผิดซ้ำจึงไม่ได้เกิดจากความชั่วร้ายในจิตใจที่จะคิดทำผิดเพื่อหวังถึงผลตอบแทนทางเศรษฐกิจดังเช่นอาชญากรอาชีพ ซึ่งผลจากความผิดปกติทางจิตดังกล่าวอาจก่อให้เกิดการทำความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์ซ้ำซาก หรือมีพฤติกรรมชั่วร้ายที่ทำให้เกิดการทำความผิดเกี่ยวกับการฆ่าคนตายด้วยวิธีการที่ผิดปกติ เช่น กรณีนำหั่นศพหรือดองศพเก็บไว้หลาย ๆ ศพในบ้าน เป็นต้น

ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดซ้ำในคดีเล็กน้อย

ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีนิสยที่กระทำความผิดในคดีเล็กน้อยนี้แยกได้เป็น 2 ประเภท คือ พวกที่ทำผิดในคดีลักทรัพย์เล็กน้อย และพวกที่ทำผิดในคดียาเสพติด

พวกผู้ต้องขังที่กระทำผิดในคดีเล็กน้อย ส่วนใหญ่จะกระทำความผิดในคดีลักทรัพย์ซึ่งจะมีโทษระยะสั้น ทำให้ผู้ต้องขังเหล่านี้จะมีโอกาสหมุนเวียนเข้ามาในเรือนจำอยู่เป็นประจำ ผู้ต้องขังเหล่านี้จะเป็นผู้ที่มาจากครอบครัวแตกแยกหรือครอบครัวที่มีปัญหา และมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนมาตั้งแต่เด็กก้าวร้าวและมีพฤติกรรมซ่อเนเร้น โดยมีพัฒนาการมาจากเด็กเกร หนีโรงเรียน ไม่ชอบเรียนหนังสือ และไม่ประสบความสำเร็จในด้านการศึกษา และไม่มีทักษะหรือฝีมือในการประกอบอาชีพใด ๆ อีกทั้งไม่ชอบที่จะทำงานสุจริตหรือการทำงานหนัก แต่ชอบสบายและหาเงินโดยการทุจริตหรือลักข โมย พวกผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีนิสยที่กระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติด โดยเฉพาะกรณีที่เป็นผู้ติดหรือเสพยาเสพติด จะมีพื้นฐานทางครอบครัวที่มีปัญหาเช่นเดียวกับผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีนิสยเกี่ยวกับคดีลักทรัพย์ จากการที่มีปัญหาครอบครัวได้นำไปสู่การคบเพื่อนเลวและการติดยาเสพติดของผู้ต้องขังเหล่านี้ ส่วนใหญ่จะไม่สามารถหลุดพ้นไปจากวัฏจักรของยาเสพติดไปได้ เนื่องจากปัจจัยทางสังคมหลายประการ เช่น การแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน การไม่มีงานทำ และการขาดการยอมรับของคนรอบข้างและคนทั่วไป ประกอบกับความไม่เข้มแข็งของจิตใจที่ทำให้ต้องกลับไปกระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก

ก๊อตเพรดตัน (อ้างถึงใน สุวรรณ ใจกล่องแคล่ว, 2546: 16) ได้ทำการเปรียบเทียบอัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่ได้รับการปลดปล่อยออกมาจากเรือนจำใน 3 ลักษณะ คือ

1. การปล่อยโดยการพักการลงโทษ
2. การปล่อยอย่างมีเงื่อนไข ซึ่งเป็นการปล่อยโดยกำหนดเงื่อนไขห้ามกระทำหรือกระทำบางอย่าง
3. การปล่อยเมื่อครบกำหนดโทษ

ปรากฏว่าอัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ที่ได้รับการพักการลงโทษมีเพียง 11% ในขณะที่อัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ที่ได้รับการปล่อยอย่างมีเงื่อนไข และผู้ที่ได้รับการปลดปล่อยเมื่อครบกำหนดโทษมีถึง 26% และ 32% ตามลำดับซึ่งจากการศึกษาก็น่าจะแสดงว่าผู้ที่ได้รับการปลดปล่อยโดยการพักการลงโทษ มีอัตราการกระทำผิดซ้ำน้อยกว่าผู้ที่ได้รับการปลดปล่อยแบบอื่น ๆ

กราเซอร์ (อ้างถึงใน สุวรรณ ใจกล่องแคล่ว, 2546: 27) ได้จัดระบบของผลสำเร็จในการอบรมแก้ไขผู้กระทำผิด ออกเป็น 4 ระดับ เพื่อที่จะชี้ให้เห็นถึงเกณฑ์การพิจารณาการกระทำผิดซ้ำและการวัดความสำเร็จของการอบรมแก้ไข กล่าวคือ

ระดับที่ 1 พวกแก้ไขได้ ได้แก่ พวกที่ได้รับการพักการลงโทษ และได้รับการปลดปล่อยไปแล้วภายใน 1 ปี ไม่ปรากฏว่าได้กระทำผิดขึ้นอีกนอกจากนี้ยังมีงานทำ ขยันทำงานและไม่คบหาสมาคมกับผู้ร้ายอีก

ระดับที่ 2 พวกแก้ไขได้บ้าง ได้แก่ พวกที่ไม่กลับเข้ามาในเรือนจำอีก แต่ไม่มีงานทำ และยังคงคบหาสมาคมกับพวกผู้ร้ายอยู่อีก

ระดับที่ 3 พวกแก้ไขไม่ได้บางส่วน ได้แก่ พวกที่กลับเข้ามาในเรือนจำเนื่องจากละเมิดกฎเกณฑ์ของการคุมความประพฤติ หรือกระทำความผิดอาญาในคดีเล็กน้อยอีก

ระดับที่ 4 พวกผู้กระทำความผิดซ้ำซาก ได้แก่ พวกที่กระทำความผิดอาญาขึ้นอีกและกลับเข้ามาอยู่ในเรือนจำ

การที่ผู้ได้รับการลงโทษจะสามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติและไม่กระทำผิดทางอาญาขึ้นใหม่ได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสังคมหลายทาง ซึ่งพนักงานคุมความประพฤติไม่อาจเข้าไปควบคุมได้ เช่น สภาพแวดล้อมทางครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจสถานภาพการสมรส สุขภาพกายและสุขภาพจิต โอกาสในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางบ้านและการคบเพื่อน ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ เนื่องจากการกระทำผิดซ้ำอาจเกิดจากปัจจัยภายในสังคมดังกล่าว เช่น การยอมรับของสังคม ถ้าสังคมไม่ยอมรับและบีบบังคับผู้พ้นโทษ หรือผู้ถูกคุมประพฤติก็น่าจะกลับไปคบสมาคมกับพวกเดียวกันและกลับไปกระทำผิดขึ้นอีก

2.6 อิทธิพลของสังคมที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำ

สภาพสังคมที่ส่งผลต่อการกระทำผิด (อ้างถึงในศูนย์วิจัยและพัฒนาด้านอาชญาวิทยา สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์, 2549: 22-26) พัฒนาการทางสังคมของแต่ละบุคคลเริ่มต้นสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นครั้งแรกในครอบครัว โดยการปฏิสัมพันธ์กับบิดามารดา และญาติพี่น้อง ต่อมาเมื่อโตขึ้นจึงเพิ่มเพื่อน โรงเรียน และชุมชน พัฒนาการด้านอารมณ์และด้านบุคลิกภาพของเด็ก จะช่วยให้เด็กปรับตัวในสังคมได้ ซึ่งหมายความว่าเขาจะปรับตัวในสังคมได้ดีเพียงไร ขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางอารมณ์และบุคลิกภาพของเขานั้นเอง เนื่องจากทุกคนต้องเป็นสมาชิกในสังคม ฉะนั้น ในทำนองเดียวกัน สังคมก็จะมีส่วนเข้ามามีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางอารมณ์และบุคลิกภาพของเด็กตามระดับวุฒิภาวะ ซึ่งพัฒนาการต่างๆ เหล่านี้ จะส่งผลต่อตัวเขาเมื่อเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ กระบวนการที่สังคมปฏิสัมพันธ์กับพัฒนาการของเด็กเรียกว่า “กระบวนการสังคมประภิด” (Socialization Process) คือ การที่มนุษย์ทุกคน ต้องอาศัยอยู่ในสังคมและเป็นสมาชิกของสังคม สังคมในที่นี้คือที่รวมของผลทางเศรษฐกิจ(economic production) รัฐบาล (government) ครอบครัว (family life) ศาสนา (religion) และสิ่งอื่นๆ ด้วยเหตุนี้ มนุษย์จึงเป็นสมาชิกของสังคม ทำให้มนุษย์มีความสัมพันธ์ต่อสังคมอย่างใกล้ชิดตั้งแต่แรกเกิด

ฉะนั้น พฤติกรรมของมนุษย์นั้นก็เป็ นอิทธิพลของสังคมทั้งสิ้น มนุษย์เมื่ออาศัยอยู่ในสังคมใดๆ ก็มักมีค่านิยมตามสังคมนั้นๆ เพราะเขากลัวถูกกล่าวหาว่าเป็นคนหัวเก่า คนไร้ศีลธรรมหรือพวก ถ่วงความเจริญ ค่านิยมของสังคมนี้อิทธิพลต่อพัฒนาการทางสังคมของมนุษย์มากที่สุด องค์ประกอบในการสร้างค่านิยมทางสังคม ประกอบด้วย (กลุ่มงานพัฒนาระบบการพัฒนาพฤตินิสัยสำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์, 2552 : 13)

- 1) การเลี้ยงดูซึ่งเริ่มจากบ้าน การวางกฎเกณฑ์พฤติกรรมของบิดามารดา ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวอย่างใกล้ชิด ค่านิยม และทัศนคติของสมาชิกในครอบครัว
- 2) สิ่งแวดล้อมในกลุ่มชนที่เขาอาศัย ตลอดจนสื่อสารมวลชนต่างๆ ค่านิยม ทัศนคติของชนหมู่เดียวกัน
- 3) สถาบันการศึกษา ได้แก่ ค่านิยมของสถาบันและแนวทางการศึกษา วิธีการให้ การศึกษา
- 4) กลุ่มเพื่อน (peer group) ได้แก่ การรวมตัวเป็นกลุ่ม การสร้างค่านิยมร่วมกัน ระหว่างกลุ่ม
- 5) สถาบันการปกครอง (government) ได้แก่ ค่านิยมทางการเมือง ความเชื่อใน ลัทธิการเมือง
- 6) ระบอบวิวัฒนาการและพัฒนาการด้านต่างๆ อันเป็นส่วนเฉพาะบุคคลว่าสามารถที่ จะปรับตัวเข้ากับสังคมระดับใดได้แค่ไหน

ตามทฤษฎีนิเวศวิทยามีการศึกษาที่กระทำกันมากก็คือ การศึกษาพื้นที่ที่มีการกระทำ ความคิดของเด็กและเยาวชนและอาชญากรรม โดยเฉพาะตามเมืองใหญ่จะมีการกระทำความคิด ของเด็กและเยาวชนและอาชญากรรมมากในบริเวณที่อยู่ใกล้ชิดกับแหล่งอุตสาหกรรมหรือแหล่ง ธุรกิจการค้า คือ บริเวณชุมชนแออัด ซึ่งเป็นบริเวณที่มีความเสื่อมทั้งทางกายภาพและทางสังคม เบอร์นาร์ด แลนเดอร์ (Bernard Lander อ้างถึงใน กลุ่มงานพัฒนาระบบการพัฒนาพฤตินิสัย สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์, 2552: 14) ได้วิเคราะห์การกระทำความคิด ของเด็กและเยาวชนในเมืองบัลติมอร์ (Baltimore) ไว้ว่า การใช้สถิติเพื่อวัดการกระทำความคิดของ เด็กและเยาวชนทำให้พบว่าปัจจัยที่เป็นเครื่องชี้การกระทำความคิดของเด็กและเยาวชนก็คือ สภาพ ไร้บรรทัดฐานและการขาดความมั่นคงทางสังคม

คาลวิน เอฟ ชมิท (Calvin F. Schmid อ้างถึงใน กลุ่มงานพัฒนาระบบการพัฒนาพหุคตินิสัยสำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์, 2552: 14) นักอาชญาวิทยาอีกท่านหนึ่งได้ศึกษาเชิงนิเวศวิทยา ณ เมืองซีแอตเติล (Seattle) ได้สรุปว่าการประกอบอาชญากรรมจะมีมากในเขตที่มีความสามัคคีของผู้คนในระดับต่ำ ครอบครัวมีความอ่อนแอ ฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับต่ำ ทรัพย์สินเสื่อมโทรม การเคลื่อนย้ายของผู้คนอยู่ในระดับสูงและมีการประพฤติดิสциплиนในลักษณะต่างๆมากมาย

โดแนลด์ อาร์ ทัทท์และราล์ฟ คับบลิว อิงแลนค์ (Donald R. Taft and Ralph W. Englang อ้างถึงใน กลุ่มงานพัฒนาระบบการพัฒนาพหุคตินิสัยสำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์, 2552: 14) ได้แบ่งประเภทของเขตที่มีการกระทำความผิดของเยาวชนไว้ 7 ประเภท คือ

- 1) เขตที่มีความยากจน
- 2) เขตชุมชนแออัด
- 3) เขตที่ตัดขาดจากสังคมที่ยึดถือประเพณีอันดีงาม
- 4) เขตที่มีบ้านพักอยู่กันหนาแน่น
- 5) เขตที่มีชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่เพียงกลุ่มเดียว
- 6) เขตแห่งความชั่วร้าย หรือเขตที่อยู่ในความคุ้มครองของเจ้าหน้าที่
- 7) เขตเสื่อมความเจริญในชนบท

ทัทท์และอิงแลนค์ (อ้างถึงใน กลุ่มงานพัฒนาระบบการพัฒนาพหุคตินิสัยสำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์, 2552: 14) ได้กล่าวต่อไปว่า นอกเหนือจากเขตดังกล่าวทั้ง 7 เขต น่าจะมีเขตอื่นๆที่แตกต่างออกไปอีก รวมทั้งชุมชนอุตสาหกรรมหรือแหล่งทำเหมืองแร่ ซึ่งจะมีการต่อสู้กันระหว่างฝ่ายลูกจ้างกับฝ่ายนายทุน หรือระหว่างสหภาพแรงงานที่เป็นปรปักษ์ต่อกัน ซึ่งจะนำไปสู่การกระทำที่รุนแรงเป็นอย่างมาก

เอ็ม เฟลซอน (M. Felson อ้างถึงใน กลุ่มงานพัฒนาระบบการพัฒนาพหุคตินิสัยสำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์, 2552: 14-15) ได้เสนอทฤษฎีทางนิเวศวิทยาที่ชื่อว่า ทฤษฎีกิจวัตรประจำวัน (Routine Activities Theory) ทฤษฎีนี้ได้เสนอว่า อาชญากรรมใดๆจะเกิดขึ้นต้องมีองค์ประกอบ 3 อย่าง

- 1) ผู้กระทำความผิดที่ได้รับการจูงใจ
- 2) เป้าหมายที่เหมาะสม
- 3) การขาดผู้คุ้มครองรักษาดูแล (เช่น เพื่อนบ้านที่ตื่นตัวอยู่เสมอ ระบบสิ่งเตือนภัย

เป็นต้น)

ทฤษฎีนี้ยึดถือว่าการเคลื่อนไหวของบุคคลในการดำเนินกิจกรรมประจำวันก่อให้เกิดการตกเป็นเหยื่อในลักษณะต่างๆมากมาย ดังนั้น วิธีการที่จะควบคุมอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพก็คือการจัดการให้มีการไปมาหาสู่ระหว่างผู้คนอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้มีผู้คอยป้องกันการกระทำ ความผิดอยู่ตลอดเวลา อาชญากรรมก็จะเกิดขึ้นได้ยาก

จากการพิจารณาความรู้ในทางนิเวศวิทยาแล้ว อาจจะสรุปได้ว่า การกระทำความคิดของเด็กและเยาวชนและอาชญากรรมจะมีมากในเขตที่มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและกายภาพคือ มีสภาพความเสื่อมในด้านต่างๆดังกล่าว ค.ศ.1942 ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับนิเวศวิทยาอาชญากรรม (Ecology of Crime) โดยคลิฟฟอร์ด ชอว์ (Clifford Shaw, อ้างถึงใน กลุ่มงานพัฒนาระบบการพัฒนาพฤตินิสัยสำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์, 2552: 15) และ เฮนรีแมคเคย์ (Henry Mckay อ้างถึงใน กลุ่มงานพัฒนาระบบการพัฒนาพฤตินิสัยสำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์, 2552: 15) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมในเขตเมืองชิคาโกกับสถิติคดีอาญา โดยมุ่งศึกษาที่เด็กและเยาวชนกระทำผิด โดยแบ่งพื้นที่ของนครชิคาโกออกเป็น 5 เขต ดังนี้

เขตที่ 1 เป็นศูนย์กลางของทางเศรษฐกิจ การค้า และระบบราชการ

เขตที่ 2 เป็นเขตของการเปลี่ยนแปลง เป็นเขตที่เสื่อมลงมา มักจะเป็นเขตที่อยู่อาศัย ซึ่งธุรกิจการค้าหรือการอุตสาหกรรมกำลังขยายตัวมา จะมีธุรกิจเล็กๆ ที่พักอาศัย บ้านเช่าราคาถูก จะรวมอยู่กับ โรงรับจำนำ บาร์ราคาถูกๆ ผลของเขตนั่น คือ สลัม หรือแหล่งของชนกลุ่มน้อย เช่น พวกชาวฮิว (ในชิคาโก) หรือพวกคนจีนอพยพ

เขตที่ 3 คือเขตโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งมีบ้านพักของกลุ่มชนชั้นกรรมกรอาศัยอยู่อย่างมาก

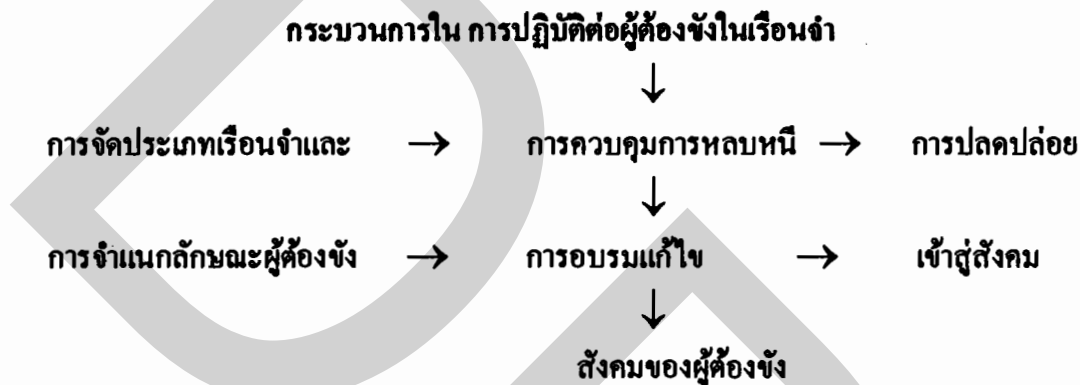
เขตที่ 4 คือเขตที่อยู่อาศัยของชนชั้นกลางหรือคนชั้นสูง

เขตที่ 5 คือเขตชานเมือง เป็นเขตที่มีการขนส่งทั้งภาคเอกชนและสาธารณะ เพื่อจะขนถ่ายสินค้าไปยังใจกลางเมืองที่มีการทำงาน

การศึกษาของ Shaw และ Mckay (อ้างถึงใน อรรถ สุวรรณบุปผา, 2518: 127-128) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของอัตราเด็กและเยาวชนกระทำความผิดในแต่ละเขตนั่น สรุปได้ว่า มีอัตรา การกระทำความผิดแตกต่างกันออกไป โดยการกระทำความผิดของเด็กจะมีจำนวนสูงมาก ในท้องที่ที่เป็นย่านสลัมและย่านธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งย่านที่มีการเปลี่ยนแปลงอันได้แก่ ย่านที่มีการอพยพ ซึ่งเป็นเขตของธุรกิจ บ้านเช่าราคาถูกๆ ใกล้กับใจกลางเมือง แต่อัตราจะยังคงสูงในเขต อุตสาหกรรมและธุรกิจในใจกลางย่อยๆ ของเมือง และอัตราจะลดลงตามระยะห่างจากใจกลางย่อยๆ นั้นด้วย

2.7 กระบวนการในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำ

กระบวนการ ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำดังกล่าวนี้เริ่มจากการจัดประเภท เรือนจำการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง การควบคุมมิให้หลบหนี การอบรมแก้ไข สังคมของผู้ต้องขัง ไปจนถึงการปลดปล่อยเข้าสู่สังคม ซึ่งอาจแยกพิจารณาตามหัวข้อต่าง ๆ ได้ดังนี้ (นัทธี จิตสว่าง, 2541: 65)

ภาพที่ 2.3 กระบวนการใน การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำ

ที่มา: (นัทธี จิตสว่าง, 2541: 65)

1. การจัดประเภทเรือนจำและการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง

การที่จะควบคุมผู้ต้องขังไว้เพื่ออบรมแก้ไขนั้น จำเป็นต้องมีการจัดประเภทเรือนจำเพื่อแยกปฏิบัติให้เหมาะสมกับผู้ต้องขังประเภทต่าง ๆ แต่การจะจัดเรือนจำแยกเป็นประเภทใดบ้าง นั้นขึ้นอยู่กับเกณฑ์ในการที่นำมาใช้ในการจัดประเภท

เกณฑ์ที่จะนำมาใช้ในการจัดประเภทเรือนจำที่สำคัญได้แก่ เกณฑ์การจัดประเภทเรือนจำตามวัตถุประสงค์ของงานเรือนจำ ซึ่งแยกพิจารณาได้ดังนี้

1) การจัดประเภทเรือนจำตามประเภทของผู้กระทำผิด

การจัดประเภทเรือนจำตามประเภทของผู้กระทำผิดนี้ เป็นการจัดประเภทเรือนจำโดยมุ่งที่จะแก้ไขอบรมผู้ต้องขังเป็นหลัก ยิ่งไปกว่าความมั่นคงปลอดภัยในการควบคุมโดยมุ่งควบคุมผู้ต้องขังประเภทต่าง ๆ ไว้ด้วยกัน เพื่อให้การอบรมแก้ไขสอดคล้องและเหมาะสมกับผู้ต้องขังแต่ละประเภท

2) การจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง

การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเป็นกระบวนการในการที่จะทำความรู้จักกับผู้ต้องขังเป็นรายกลุ่ม และรายบุคคล เพื่อกระ โยชน์ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเหล่านั้นให้เหมาะสมเป็นรายกลุ่มหรือรายบุคคลแล้วแต่กรณี การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังจึงมีขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

การศึกษาประวัติผู้ต้องขังเป็นรายบุคคล การศึกษาประวัติเป็นรายบุคคลจะทำให้เจ้าหน้าที่รู้จักผู้ต้องขังเป็นรายบุคคล ได้อย่างลึกซึ้ง ทั้งนี้อาจทำได้โดยการศึกษาจากเอกสารทางคดีของทางราชการ จากการสัมภาษณ์ผู้ต้องขัง จากรายงานการสืบเสาะก่อนการพิจารณาคดีของพนักงานคุมประพฤติ (ถ้ามี) และจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้ต้องขังในการใช้ชีวิตในเรือนจำ

การวิเคราะห์และจัดประเภทผู้ต้องขัง จากการศึกษารวบรวมข้อมูลประวัติและพฤติกรรมของผู้ต้องขังจะเป็นพื้นฐานที่จะนำมาวิเคราะห์ถึงสาเหตุการกระทำผิดและกำหนดแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังให้เหมาะสม ทั้งด้านการควบคุมดูแลและด้านการอบรมแก้ไข เพื่อให้สามารถกลับเข้าสู่สังคมได้โดยจะไม่ทำผิดอีก

การติดตามประเมินผล จากการทำวิเคราะห์และการจัดประเภทผู้ต้องขังรวมตลอดการแยกปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเป็นรายบุคคลหรือรายประเภทไปแล้วก็ต้องมีการติดตามประเมินผลว่าการดำเนินการในการอบรมแก้ไขเหมาะสมกับผู้ต้องขังเพียงไร หรือมาตรการในการควบคุมควรมีการผ่อนปรนเพียงไร เหมาะสมหรือไม่ ทั้งนี้การประเมินการวิเคราะห์และการใช้มาตรการในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหลังการวิเคราะห์ว่าเหมาะสมเพียงใด หากไม่เหมาะสมหรือมีข้อมูลเปลี่ยนไปก็ต้องมีการจำแนกลักษณะซ้ำ

จากขั้นตอนในการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังดังกล่าว ทำให้เห็นได้ว่า การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเป็นเพียงเครื่องมือ ไม่ใช่เป้าหมายในการอบรมแก้ไขผู้ต้องขัง การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังจะทำให้การอบรมแก้ไขผู้ต้องขังมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับผู้ต้องขังเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มมากขึ้น ดังนั้น การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังจึงอาจนำไปใช้ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำเฉพาะกลุ่ม เช่นกลุ่มผู้ต้องขังเข้าใหม่หรือกลุ่มผู้ต้องขังใกล้พ้นโทษ หรืออาจนำไปใช้กับผู้ต้องขังทุกคนที่เข้าสู่เรือนจำตั้งแต่แรกจับ ไปจนพ้นโทษก็ได้

สิ่งสำคัญที่เป็นปัญหาในเรื่องการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังคือ กิจกรรมที่มารองรับการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ซึ่งมักจะพบว่าเมื่อ ได้กำหนดหรือวิเคราะห์ผู้ต้องขังคนใดการได้รับการอบรมแก้ไขด้านใดแล้ว ไม่จำเป็นต้องหากิจกรรมมารองรับเพื่อการแก้ไขทุกคนหรือทุกกลุ่มเพราะผู้ต้องขังบางกลุ่มไม่จำเป็นต้องได้รับการอบรมแก้ไขหรือการปฏิบัติเป็นกรณีพิเศษ เช่นกลุ่มที่มีแนวโน้มว่าจะไม่กระทำผิดซ้ำ เนื่องจากมีพฤติกรรมไม่ใช่อาชญากรอาชีพ และมีครอบครัวรองรับกรณีเช่นนี้ให้อยู่ในเรือนจำแบบปกติสุขก็เพียงพอแล้ว แต่บางกลุ่มจำเป็นต้องได้รับการอบรมแก้ไข

เป็นกรณีพิเศษที่จะทำให้ไม่เป็นอุปสรรคต่อการกลับเข้าสู่สังคม ดังนั้นกิจกรรมในการรองรับการ
จำแนกลักษณะผู้ต้องขังจึงต้องมีการเลือกกลุ่มผู้ต้องขัง

2. การควบคุมมิให้ผู้ต้องขังหลบหนี

การหลบหนีของผู้ต้องขังนั้นนับว่าเป็นเรื่องสำคัญต่องานราชทัณฑ์ เป็นอย่างยิ่งเพราะ
หากมีการหลบหนีเกิดขึ้นเมื่อใดก็จะก่อให้เกิดผลเสียหายหลายฝ่าย ทั้งในด้านความสงบสุขและ
สวัสดิภาพของสังคมที่จะ ได้รับความกระทบกระเทือนจากภัยอันอาจจะเกิดจากการหลบหนีของ
ผู้ต้องขัง นอกจากนี้ยังเป็นการทำลายรากฐานความยุติธรรมของบ้านเมือง เนื่องจากผู้กระทำผิดมิได้
มีการถูกลงโทษครบตามคำพิพากษาของศาล และทางฝ่ายบ้านเมืองจะต้อง เสียค่าใช้จ่ายในการ
ดำเนินการจับกุมตัวผู้ต้องขัง ที่หลบหนี และที่สำคัญที่สุดก็คือ การหลบหนีของผู้ต้องขังเป็นการ
ทำลายศรัทธาของประชาชนต่องานราชทัณฑ์ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความไร้ประสิทธิภาพในการ
ปฏิบัติงานของฝ่ายราชทัณฑ์ในการควบคุมผู้ต้องขัง

ดังนั้น ทางเรือนจำจึงใช้ “ระบบควบคุม” ในการป้องกันการหลบหนีของผู้ต้องขังและทำ
ให้กิจกรรมต่างๆ ในเรือนจำดำเนินไปด้วยดี ระบบควบคุมจึงมีขอบเขตที่กว้างขวาง ครอบคลุมถึง
กิจกรรมต่างๆ ภายในเรือนจำและภายนอกเรือนจำที่เจ้าพนักงานของเรือนจำจะต้องปฏิบัติ นับตั้งแต่
เริ่มนำผู้ต้องขังออกนอกเรือนนอนในตอนเช้า การตรวจนับ การจัดหมวดหมู่ผู้ต้องขัง การตรวจค้น
การตรวจตราอยู่เวรยามไปจนกระทั่งนำผู้ต้องขังเข้าเรือนนอนในเวลาเย็น และนำผู้ต้องขังออกใน
วันใหม่ ดังนั้น การควบคุมผู้ต้องขังจึงนับว่าเป็นงานที่ต้องทำ 24 ชั่วโมง และกระทำติดต่อกัน โดย
ไม่มีวันหยุด

ทั้งนี้เพื่อเป็นการปฏิบัติตามเป้าหมายของงานราชทัณฑ์ในด้านการควบคุมผู้ต้องขังมิให้
หลบหนี ระบบควบคุมจึงจัดว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญในการเพิ่มหรือลด โอกาสในการหลบหนีของ
ผู้ต้องขัง

3. การอบรมแก้ไขผู้ต้องขัง

การอบรมแก้ไขผู้ต้องขังเป็นกิจกรรมที่มุ่งมั่นที่จะทำให้ผู้ต้องขังสามารถกลับเข้าสู่
สังคมได้โดยไม่กระทำผิดขึ้นอีก โดยการแก้ไขปรับปรุงบุคลิกภาพที่เสียไปของผู้ต้องขัง
ให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับกฎเกณฑ์และเงื่อนไขของสังคมเมื่อพ้นโทษ และ โดยการให้ทักษะที่
จำเป็นในการดำรงชีวิตในสังคมดังนี้

3.1) การศึกษาวิชาสามัญ ได้จัดการศึกษาสายสามัญให้แก่ผู้ต้องขัง ทั้งการศึกษา
ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา รวมทั้งอุดมศึกษา การศึกษาในระดับอุดมศึกษา กรมราชทัณฑ์ได้
ความร่วมมือ และการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ในการเปิด โอกาสให้
ผู้ต้องขังได้รับการศึกษาในระดับสูงถึงปริญญาตรี วิชาที่เปิดให้ผู้ต้องขังเข้ารับการศึกษามีทั้งสิ้น

11 สาขา ได้แก่ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ วิทยาการจัดการ นิเทศศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ส่งเสริมการศึกษา ศิลปะศาสตร์ คหกรรมศาสตร์ บริหารธุรกิจ และ โครงการศึกษาต่อเนื่อง

3.2) การศึกษาวิชาชีพ ได้รับความร่วมมือจากกรมการศึกษา นอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ และสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เพื่อพัฒนาทักษะและประสิทธิภาพในการทำงาน ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

3.3) การอบรมธรรมศึกษาและจิตตภาวนา ได้ส่งเสริมให้ผู้ต้องขังได้รับการอบรม ด้านศีลธรรม จริยธรรม และการเรียนธรรมศึกษา เพื่อพัฒนาฟื้นฟูจิตใจผู้ต้องขังพร้อมด้วยการ ติดตามประเมินผลการพัฒนาวิธิดำเนินการ และจัดให้อนุศาสนาจารย์ สับเปลี่ยนหมุนเวียนให้การ อบรมตามเรือนจำและทัณฑสถาน

3.4) กิจกรรมเสริมการพัฒนาผู้ต้องขัง ได้ดำเนินการจัดทำวิดีโอเทป เพื่อให้ การศึกษาแก่ผู้ต้องขัง รายการหรือเรื่องที่น่าสนใจจัดทำเป็นวิดีโอต้องมีสาระความรู้ เรื่อง น่าสนใจ หรือบันเทิงต่างๆ โดยจัดส่งให้เรือนจำและทัณฑสถานปีละ 4 ครั้ง และมีการสรุปข่าว รายเดือน เพื่อให้ผู้ต้องขังได้รับข่าวสารใหม่ๆ ทันต่อเหตุการณ์ โดยเน้นเนื้อหาสาระด้านความบันเทิงเพื่อเป็น การผ่อนคลายความตึงเครียดแก่ผู้ต้องขัง

นอกจากนี้ได้จัดให้มีการอบรมลูกเสือแก่ผู้ต้องขังวัยหนุ่มจำนวน 6 แห่ง คือ ทัณฑสถาน แกรับวัยหนุ่ม นครปฐม ทัณฑสถาน วัยหนุ่ม นครศรีธรรมราช ทัณฑสถาน วัยหนุ่ม พระนครศรีอยุธยา ทัณฑสถาน วัยหนุ่ม กำแพงเพชร ทัณฑสถาน วัยหนุ่ม บางเขน และทัณฑสถาน วัยหนุ่ม มินบุรี การอบรมลูกเสือแก่ผู้ต้องขังวัยหนุ่มมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาจิตใจผู้ต้องขังให้เป็น คนดี มีระเบียบวินัย และคุณธรรม รู้สิทธิและหน้าที่ของตน สามารถเข้าสังคมได้อย่างปกติสุข

4. สังคมของผู้ต้องขัง

วัตถุประสงค์ของงานเรือนจำก็คือ การป้องกันสังคมให้ปลอดภัยโดยการควบคุมผู้ต้องขัง ไว้ตามคำพิพากษาของศาล เพื่อให้การอบรมฟื้นฟูและแก้ไขให้ผู้ต้องขังสามารถปรับตัวให้เข้า กฎเกณฑ์และเงื่อนไขของสังคมภายนอกได้ ดังนั้น ในการดำเนินการอบรมแก้ไขผู้ต้องขังนั้นเรือนจำ ต่าง ๆ ได้จัดให้มีการฝึกวิชาชีพ การจัดการศึกษา การอบรมทางศีลธรรมตลอดจนการจัดสวัสดิการ และบริการทางสังคมสงเคราะห์อีกหลายประการเพื่อช่วยให้การแก้ไขอบรมให้ผู้ต้องขังกลับเข้าสู่ สังคมโดยไม่กระทำความผิดขึ้นอีก อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของการแก้ไขอบรมมิได้ขึ้นอยู่กับ การดำเนินการของฝ่ายเรือนจำเท่านั้น แต่ขึ้นกับฝ่ายผู้ต้องขังด้วยเพราะเรือนจำมิได้ประกอบด้วยการ จัดแบ่งส่วนราชการของทางราชการ หรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของทางฝ่ายเจ้าหน้าที่เท่านั้น แต่ยังมี ผู้ต้องขังจำนวนเป็นร้อยเป็นพันมาอยู่รวมกันในสถานที่เดียวกัน กินด้วยกันทำงานด้วยกัน อาศัยอยู่ใน สถานที่เดียวกันเป็นเวลานาน จนก่อให้เกิดระบบความสัมพันธ์ซึ่งเรียกได้ว่าเป็น “สังคมย่อย” ของผู้ต้องขังซึ่งเป็นสังคมที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างไปจากสังคมภายนอกเพราะสังคมในเรือนจำ

ประกอบไปด้วยวัฒนธรรมและระบบค่านิยมของผู้ต้องขังดังกล่าวจะมีอิทธิพลการปรับตัวของผู้ต้องขังในเรือนจำ ตลอดจนการปรับตัวเข้าสู่สังคมของผู้ต้องขังภายหลังพ้นโทษ ทั้งนี้เพราะมีวัฒนธรรมและค่านิยมของผู้ต้องขังในบางลักษณะที่ต่อต้านเจ้าหน้าที่เรือนจำ ในขณะที่การที่ผู้ต้องขังอยู่รวมกันนาน ๆ ทำให้มีการถ่ายทอดค่านิยมและแบบแผนความประพฤติที่ต่อต้านสังคมและนิสัยอาชญากรให้แก่กัน รวมถึงการทำให้ผู้ต้องขังเกิดความเคยชินต่อสภาพภายในเรือนจำ ดังนั้น ความพยายามในการอบรมสั่งสอนโดยตรงหรือกิจกรรมในการช่วยเหลือหรือแก้ไขของเรือนจำ จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ต้องขังไปในทางที่สังคมพึงปรารถนาได้น้อยมากหากเจ้าหน้าที่ของทางเรือนจำไม่เข้าใจสภาพสังคมของผู้ต้องขัง ตลอดจนวัฒนธรรมและค่านิยมของเหล่านั้นเพราะการดำเนินการในการอบรมแก้ไขและสงเคราะห์ผู้ต้องขังจะไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่แท้จริงและเหมาะสมในทางตรงกันข้าม หากทางฝ่ายเรือนจำมีความเข้าใจถึงลักษณะและผลกระทบของสังคมผู้ต้องขังต่อการปรับตัวและใช้ชีวิตในเรือนจำ ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรม ค่านิยมและแบบแผนการประพฤติก่อของผู้ต้องขังในเรือนจำของแต่ละประเภท ได้เป็นอย่างดี

พฤติกรรมของผู้ต้องขังแต่ละแบบแต่ละประเภทเป็นเรื่องที่น่าสนใจและสมควรที่จะมีการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะการกำหนดแบบพฤติกรรมของผู้ต้องขังแบบต่างๆ นั้นทำให้สามารถเปรียบเทียบพฤติกรรมประเภทต่างๆ และเข้าใจพฤติกรรมแต่ละประเภท ได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

แต่การแบ่งผู้ต้องขังออกเป็นกี่ประเภทและประเภทใดบ้างนั้น ก็ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่นำมาใช้ในการแบ่ง เช่น หากนำเกณฑ์ในการแบ่งก็มักจะนิยมแบ่งผู้ต้องขังออกเป็น 2 ประเภท คือ ผู้ต้องขังคดีประทุษร้ายต่อร่างกาย และผู้ต้องขัง ในคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์หรืออาจแบ่งตามสถานภาพทางกฎหมาย เช่น ผู้ต้องขังระวางพิจารณาคนักโทษเค็งขาด คนฝากหรือนักโทษพิเศษ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การแบ่งประเภทของผู้ต้องขังโดยอาศัยเกณฑ์ด้านกฎหมายดังกล่าวจะมีข้อจำกัดในการทำความเข้าใจพฤติกรรมของผู้ต้องขัง เพราะวิธีการดังกล่าวไม่สามารถให้รายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมที่เป็นผู้ร้ายโดยสันดาน หรืออาจทำไปเพราะการบีบบังคับทางสังคม นอกจากนี้การแบ่งประเภทโดยอาศัยเกณฑ์ด้านกฎหมายยังจำกัดขอบเขตเฉพาะผู้ต้องขังในคดีที่ตนถูกพิพากษาลงโทษเท่านั้น เช่นผู้ต้องขังในคดีลักทรัพย์ก็มีได้หมายความว่า จะมีพฤติกรรมในการลักทรัพย์เท่านั้น มีหลายกรณีที่ผู้ต้องขังคิดยาเสพติดแล้วจึงไปลักทรัพย์และถูกจับในคดีลักทรัพย์ เป็นต้น

ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ต้องขังให้ชัดเจนยิ่งขึ้นนักทฤษฎีทางจิตวิทยาจึงนิยมที่จะใช้ “แบบพฤติกรรม” มาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งประเภทของผู้ต้องขัง ทั้งนี้โดยการพิจารณาจากวิถีชีวิต การปฏิบัติตนในเรือนจำ ความสัมพันธ์กับผู้ต้องขังอื่นและเจ้าหน้าที่ ตลอดจนโลกทัศน์และค่านิยมของผู้ต้องขังแต่ละประเภท

สำหรับผู้ต้องขังในประเทศไทย หากจะยึดเอาแบบพฤติกรรมดังกล่าวมาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งประเภทของผู้ต้องขังแล้ว น่าจะแบ่งเป็นประเภทใหญ่ๆ 11 ประเภท (นันทิ จิตสว่าง, 2541: 103) คือ

1. พวกเก๋าคูก
2. พวกขาใหญ่
3. พวกเบาปัญญา
4. พวกเพี้ยน
5. พวกหัวหมอ
6. พวกอิทธิพล
7. พวกแค้นชื้อ
8. พวกขี้ยา
9. พวกพ่อค้า
10. พวกน้อง
11. พวกเลื้อเดียว

จากทฤษฎีแนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น ทำให้ทราบว่าสาเหตุของการกระทำผิดที่มีผู้ศึกษาไว้ที่ผ่านมานั้น มีสาเหตุมาจากองค์ประกอบหลายๆ ด้านต่างกัน คือสาเหตุของการกระทำผิดความผิดนั้น ที่เป็นองค์ประกอบที่แตกต่างกัน เช่น ปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าในขณะที่กระทำผิดอยู่ในสภาวะใด และมีโอกาสมากน้อยเพียงใด ขณะเดียวกันในด้านการศึกษาวิจัยถึงสาเหตุการกระทำผิดนั้น ก็จะขึ้นอยู่กับว่าผู้ศึกษาวิจัยในขณะนั้นให้การศึกษาด้านใด หรือผู้ศึกษาวิจัยมีความรู้ความชำนาญด้านใด ซึ่งอาจทำให้ความคิดเห็นในเรื่องเดียวกันแตกต่างกันได้ ดังจะเห็นจากแนวคิดตามหลักทฤษฎีแนวจิตวิทยา เชื่อว่าพฤติกรรมเบี่ยงเบนของมนุษย์เกิดจากความคิดปกติทางจิตหรือบุคลิกภาพ แต่แนวคิดตามหลักทฤษฎีแนวสังคมวิทยา จะเชื่อว่าพฤติกรรมเบี่ยงเบนของมนุษย์ เกิดจากความสมดุลของโครงสร้างทางสังคม นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับว่าในแต่ละยุค ความเชื่อของสังคมไปในทิศทางใด และมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากน้อยเพียงใด อีกทั้งมีสิ่งใดในขณะนั้นสามารถนำมาเป็นเหตุเป็นผลที่น่าเชื่อถือและพิสูจน์ได้บ้าง ที่จะนำมาสนับสนุนความเชื่อของผู้ศึกษาวิจัย ดังจะเห็นได้ว่าในการอธิบายสาเหตุของการกระทำผิดตามแนวคิดของยุคสำนักดั้งเดิมมีความเชื่อในเรื่องของเจตจำนงอิสระ ส่วนในยุคของ ปฏิกฐานนิยมเชื่อในเรื่องของเจตจำนงกำหนดเป็นต้น

ถ้าหากการศึกษาสาเหตุของการกระทำความคิดซ้ำ แม้ว่าจะไม่มีทฤษฎีที่นำมาอธิบายได้โดยตรงก็ตาม แต่ก็มีพื้นฐานของสาเหตุในการกระทำผิดเช่นเดียวกัน กับการกระทำผิดทั่วไป ซึ่งสามารถนำหลักทฤษฎีทางอาชญาวิทยาที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุการกระทำผิดมาอธิบายได้เช่นเดียวกัน จากการทบทวนวรรณกรรมต่างๆ สามารถสรุปได้ว่าสาเหตุการกระทำผิดซ้ำ มีสาเหตุที่ไม่แตกต่างกันมากนักกับการกระทำผิดโดยทั่วไป กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดซ้ำส่วนใหญ่ มักจะเป็นบุคคลชั้นล่างของสังคม มีการศึกษาค่ำ ว่างาน มีรายได้ไม่พอกับรายจ่าย เกิดจากภาระหนี้สิน และมีองค์ประกอบในการกระทำความคิด เช่นเดียวกัน เช่น บังคับภูมิลำเนา บังคับทางสังคม บังคับทางเศรษฐกิจ บังคับด้านครอบครัว และบังคับการได้รับการฝึกและอบรมในเรือนจำ เป็นต้น

ผู้วิจัย ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยเรื่อง สาเหตุการกระทำความคิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรเป้าหมายที่จะทำการศึกษา ได้แก่ ผู้ต้องขังชายเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ที่มีประวัติการกระทำผิดซ้ำ 751 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 17 มกราคม 2555 โดยผู้วิจัยได้เลือกตัวอย่างในการเก็บข้อมูลจำนวน 261 คนโดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเฉพาะผู้ต้องขังชายที่กระทำความผิดซ้ำ จากกลุ่มนักโทษเด็ดขาด ที่คุมขังในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร โดยใช้วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางการศึกษา เพื่อหาแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำความผิดซ้ำให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

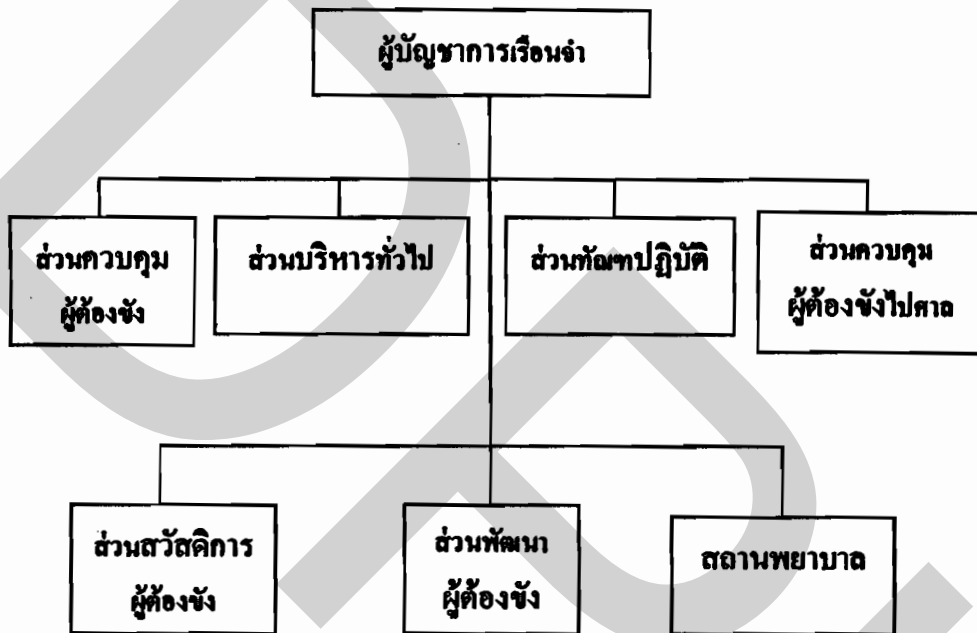
2.8 เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร

ประวัติเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร

เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ได้ตั้งขึ้น ณ ตำบลตรอกคำ ถนนมหาไชย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2433 ในรัชสมัย ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 แต่เดิมชื่อว่า "เรือนจำกองมหันตโทษ" ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงชื่อเรียกเป็น เรือนจำกลางคลองเปรม (ลหุโทษ) เมื่อปีพ.ศ. 2513 ได้มีการแยกเรือนจำนักโทษเด็ดขาด ไปตั้งอยู่ที่แขวงลาดยาว ถนนงามวงศ์วาน เรียกชื่อว่า "เรือนจำกลางคลองเปรม" จึงเปลี่ยนชื่อเรียกเรือนจำที่ตั้งอยู่เดิมว่า เรือนจำนครหลวงกรุงเทพ-ธนบุรี ต่อมาในปี พ.ศ. 2516 ได้มีการปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการกรมราชทัณฑ์ ได้กำหนดชื่อเรียกเรือนจำแห่งนี้ว่า เรือนจำพิเศษกรุงเทพธนบุรี ต่อมาเมื่อได้มีการรวมจังหวัดกรุงเทพ กับ จังหวัดธนบุรีเข้าด้วยกัน ได้มีการเปลี่ยนชื่อเรือนจำอีกครั้งว่า "เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร" จนกระทั่ง ปี พ.ศ. 2534 กระทรวงมหาดไทย ได้มีคำสั่งย้ายเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานครแห่งนี้ ออกไปจากบริเวณ ตำบลตรอกคำ ถนนมหาไชย เพื่อจะใช้สถานที่จัดสร้างสวนสาธารณะ ถวายสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในวโรกาสที่มีพระชนมายุครบ 60 พรรษา เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร จึงต้องย้ายมาอยู่ที่ทัณฑสถานวัยหนุ่ม บางเขน ณ ที่ปัจจุบันนี้ โดยย้ายทัณฑสถานวัยหนุ่มบางเขน ไปจัดตั้งที่

จังหวัดปทุมธานี ในการย้ายมาอยู่สถานที่แห่งนี้ ได้มีการต่อเติมแดนให้มีพื้นที่ในการควบคุมผู้ต้องขังมากขึ้นกว่าเดิมอีกด้วย ปัจจุบัน มีอำนาจการควบคุมผู้ต้องขังไม่เกิน 15 ปี

โครงสร้างการบริหารเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร

ภาพที่ 2.4 โครงสร้างการบริหารเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร
ที่มา : เอกสารการบรรยายสรุปเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร

ส่วนบริหารทั่วไป

หน้าที่และความรับผิดชอบ งานสารบรรณ งานทะเบียนเอกสารสำคัญ งานการเงินและบัญชี งานแผนงาน งานการเจ้าหน้าที่และสวัสดิการ งานรับเรื่องราวร้องทุกข์ งานประชาสัมพันธ์ งานพัสดุอาคารสถานที่ งานเลขานุการ งานอื่นใดที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด โดยเฉพาะ

ส่วนควบคุมผู้ต้องขัง

หน้าที่และความรับผิดชอบ ควบคุมผู้ต้องขังตามคำพิพากษาของศาลหรือคำสั่งของผู้มีอำนาจ ได้แก่ผู้ต้องขังที่อยู่ระหว่าง การสอบสวน ระหว่างการไต่สวนมูลฟ้อง ระหว่างการพิจารณาคดี ระหว่างอุทธรณ์-ฎีกา และผู้ต้องขังคดีเด็ดขาดบางส่วน ที่มีกำหนดโทษไม่เกิน 15 ปี การควบคุม นอกจากควบคุมไม่ให้หลบหนี จะต้องมีการจัดและพัฒนาระบบงาน ควบคุมและงานรักษาการณ์ เรือนจำ รวมทั้งดำเนินการควบคุมผู้ต้องขังป่วย ที่ออกไปรักษาตัวอยู่ที่ โรงพยาบาลนิติจิตเวช อีกด้วย

ส่วนควบคุมผู้ต้องขังไปศาล

หน้าที่และความรับผิดชอบ การควบคุมผู้ต้องขังไป - กลับ จากศาลระหว่างพิจารณาคดี ของศาล การรับส่งผู้ต้องขังจากเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร เรือนจำกลางคลองเปรม เรือนจำกลางบางขวาง ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง และทัณฑสถานหญิงกลาง ไปยังศาลต่างๆ รวม 9 ศาล คือ ศาลอาญา ศาลอาญารุงเทพใต้ศาลแขวงพระนครเหนือ ศาลแขวงดุสิต ศาลแขวงปทุมวัน ศาลแขวงพระนครใต้ ศาลแขวงพระ โขนง ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง และศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ การควบคุมผู้ต้องขังขึ้นบัลลังก์ฟังคำพิพากษา ฟังการพิจารณาคดี และฝากขัง การรับตัวผู้ต้องขังใหม่จากศาลหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ การตรวจรับหมายศาล ทุกประเภท เช่นหมายขัง หมายจำคุก และหมายปล่อย

ส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง

หน้าที่และความรับผิดชอบ การวางแผนดำเนินการควบคุม ตรวจสอบติดตามประเมิน และ รายงานผลเกี่ยวกับการให้การศึกษา ทั้งวิชาชีพผู้ต้องขัง การพัฒนาฝีมือแรงงาน การทำงาน สาธารณะนอกเรือนจำ การใช้แรงงานรับจ้าง การอบรมและการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาพฤตินิสัย ของผู้ต้องขังในรูปแบบต่างๆรวมทั้งการบริหารเงินทุนผลประโยชน์ จากการฝึกวิชาชีพ

ส่วนสวัสดิการผู้ต้องขัง

หน้าที่และความรับผิดชอบ การจัดสวัสดิการ ให้การสงเคราะห์แก่ผู้ต้องขังและผู้ถูกคุม ประพฤติในด้านต่าง ๆ เช่น จัดหาเครื่องอุปโภค-บริโภคสำหรับผู้ต้องขัง งานเยี่ยมญาติงานตรวจค้น สิ่งของฝากผู้ต้องขัง งานเงินฝาก ร้านสงเคราะห์ผู้ต้องขัง ตลอดจนจัดสวัสดิการให้กับข้าราชการ เรือนจำ

ส่วนพัฒนาปฏิบัติ

หน้าที่และความรับผิดชอบ การดำเนินการด้านพัฒนาปฏิบัติ ได้แก่ การตรวจสอบหมายศาล การจัดทำและเก็บรวบรวมทะเบียนประวัติผู้ต้องขัง การจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง การเลื่อนชั้นการลดชั้น การย้าย การปล่อย การออกใบบริสุทธิ การถึงแก่กรรมของ ผู้ต้องขัง การลดวันต้องโทษ จำคุก การขอพระราชทานอภัยโทษ การดำเนินการคัดเลือก ผู้ต้องขังออกทำงานนอกเรือนจำ การคุมประพฤติ

สถานพยาบาล

หน้าที่และความรับผิดชอบ ให้การบำบัดรักษาขั้นต้นแก่ผู้ต้องขัง ดูแลควบคุมและดำเนินการทางด้านอนามัย การอาชีวอนามัย การสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในเรือนจำ ดำเนินการและ ประสานในเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.9 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มงานพัฒนาระบบการพัฒนาพฤตินิสัยสำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์ (2552) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ปัญหาการกระทำผิดซ้ำจากรัฐสถานพินิจผู้ก่อเหตุเรือนจำ : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ต้องขังวัยหนุ่ม เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาจากการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังวัยหนุ่มที่เคยรับการฝึกอบรมในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังวัยหนุ่มที่เคยรับการฝึกอบรมในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนและศึกษาแนวทางการแก้ไขและบำบัดฟื้นฟูที่เหมาะสมสำหรับผู้ต้องขังวัยหนุ่มที่กระทำผิดซ้ำ วิธีการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลจากเรือนจำ 12 แห่ง โดยเก็บแบบสอบถามจากผู้ต้องขังวัยหนุ่มที่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี ที่มีประวัติการกระทำผิดในช่วงวัยเด็กและเยาวชนและเข้าสู่กระบวนการฝึกอบรมจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนก่อนถูกคุมขังในเรือนจำทัณฑสถาน จำนวน 387 คน ประกอบกับการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก เพื่อจัดทำเป็นกรณีศึกษา (Case Study) จำนวน 3 คน ผลการศึกษาวิจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 44.2 อายุ 21-23 ปี จบประถมศึกษา ร้อยละ 57.4 สถานภาพโสด ร้อยละ 72.4 ภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ร้อยละ 19.1 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 43.7 รองลงมา ร้อยละ 36.2 ไม่ได้ประกอบอาชีพโดยกลุ่มตัวอย่างที่ว่างงานก่อนต้องโทษส่วนใหญ่ อายุเกินกว่า 20 ปี จำนวนสูงถึงร้อยละ 87.9 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 39.3 ไม่มีรายได้จากการประกอบอาชีพ รองลงมา ร้อยละ 35.9 มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือนก่อนเข้ามาอยู่ในเรือนจำ

ส่วนใหญ่ร้อยละ 54.3 อาศัยอยู่กับบิดาหรือมารดาสถานภาพของบิดา มารดาไม่ได้อยู่ด้วยกัน ร้อยละ 62.3 เพราะมีการหย่าร้าง และมีเพียงร้อยละ 7.7ที่อยู่ด้วยกันแต่มีการทะเลาะกันบ้างแต่ไม่รุนแรง ส่วนใหญ่ร้อยละ 34.8 อาศัยอยู่ในชุมชนเมืองซึ่งเป็นชุมชนเมืองที่เป็นแหล่งมีผู้เสพและยาเสพติดจำนวนมากและเป็นแหล่งที่มีการก่ออาชญากรรมสูง ทักษะของผู้ต้องขังเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว พบว่าก่อนเข้าสู่ศูนย์ฝึกฯ พ่อแม่มีเวลาในการดูแล เอาใจใส่ให้ความรักในระดับน้อย สามารถปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับคนในครอบครัว สมาชิกในครอบครัวมีเวลาพูดคุย รับประทานอาหาร ทำกิจกรรมร่วมกันได้น้อยพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับอบายมุขก่อนต้องโทษ พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 76.0 เสพสิ่งเสพติดก่อนต้องโทษ ส่วนใหญ่เสพยาบ้า โดยเสพทุกวัน เล่นการพนันร้อยละ 51.4 ส่วนใหญ่เล่นไพ่ รองลงมาคือ สลากเกอร์ พนันบอล โดยเล่นการพนันบ่อยครั้งทุกวัน มีพฤติกรรมเที่ยวสถานบันเทิงก่อนต้องโทษ ร้อยละ 82.4 ส่วนใหญ่เที่ยวผับ ดิสโก้เธค สัปดาห์ละ 2-3 วัน และคบเพื่อนที่เป็นอันตราย ร้อยละ 78.8 ซึ่งเป็นเพื่อนที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากที่สุด ทักษะเกี่ยวกับความเชื่อในการกระทำผิด คิดว่าการทำผิดกฎหมายเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่ใครๆก็ทำได้ถ้ามีโอกาสในระดับมาก และคิดว่าที่ทำผิดเพราะผลตอบแทนที่ได้รับคุ้มค่ากับความเสี่ยงที่กระทำระดับมากประวัติการกระทำผิด ข้อมูลขณะอยู่ศูนย์ฝึกกอบรมเด็กและเยาวชน ส่วนใหญ่ร้อยละ 67.7 เคยกระทำผิดในช่วงวัยเด็กและเยาวชนมากกว่า 1 ครั้ง ในคดีความผิดพ.ร.บ.ยาเสพติด/สารระเหยมากที่สุด สาเหตุที่กระทำผิด ร้อยละ 44.9 เพราะต้องการเงิน/ทรัพย์สิน รองลงมาคือคณางตามเพื่อน ร้อยละ 26.2 ส่วนปัจจัยที่ส่งผลให้ต้องเข้าไปอยู่ในศูนย์ฝึกฯ ปัญหาเกิดจากตัวเอง ร้อยละ 49.0 เพราะต้องการเงินมาใช้จ่ายง่ายๆ และร้อยละ 29.6 คบเพื่อนที่ว่างงาน เสพยาขณะอยู่ศูนย์ฝึกฯ ส่วนใหญ่ร้อยละ 30.20 ได้รับการศึกษาวิชาชีพระยะสั้น และเมื่อมีเวลาว่าง เล่นกีฬา/ดนตรี/ศิลปะ ร้อยละ 56.6 ข้อมูลขณะอยู่ในเรือนจำ ส่วนใหญ่ร้อยละ 62.0 กระทำผิด 1 ครั้ง ในคดีความผิดพ.ร.บ.ยาเสพติด/สารระเหย ร้อยละ 46.70 สาเหตุที่กระทำผิด ร้อยละ 52.7 ต้องการเงิน/ทรัพย์สินรองลงมาคือยาเสพติด ร้อยละ 16.3 หากจะเปรียบเทียบระดับความผิดจากสถานพินิจผู้กำแหงเรือนจำรุนแรงขึ้น ร้อยละ 70.8 กล่าวคือ จากการเสพยาเสพติดเป็นจำหน่ายยาเสพติด ร้อยละ 48.9 จากการลักทรัพย์เป็นจำหน่ายยาเสพติด 38.5 และความผิดต่อร่างกายเป็นความผิดต่อชีวิต ร้อยละ 12.6 งานที่ต้องรับผิดชอบในเรือนจำส่วนใหญ่ทำงานรับจ้าง เช่น เย็บอวน พับกระดาษ ฯลฯ ร้อยละ 53.2 รองลงมาเรียนหนังสือ ร้อยละ 11.5 เวลาว่างขณะอยู่ในเรือนจำ ร้อยละ 57.7 เล่นกีฬา/ดนตรี/ศิลปะ ส่วนใหญ่มีเพื่อนกระทำผิดเข้ามาจำคุกในเรือนจำ ร้อยละ 72.6 โดยส่วนใหญ่มีไม่เกิน 5 คน ร้อยละ 60.9 ทักษะเกี่ยวกับการคบเพื่อน ส่วนใหญ่แต่ละวันใช้เวลาอยู่กับเพื่อนมากกว่าอยู่กับสมาชิกในครอบครัว และถ้าเพื่อนในกลุ่มไม่ยอมรับโทษ จะรู้สึกเสียใจ ไม่สบายใจมากกว่าเวลาที่พ่อแม่ว่ากล่าวหรือโทษ หลังพ้นโทษจากศูนย์ฝึกฯ กลับไปคบเพื่อนกลุ่มเดิมที่เคยกระทำผิดร่วมกันในระดับมากและ ยังไม่รู้จักแยกแยะเลือกเพื่อนที่จะคบปัจจัยที่ส่งผลให้กลับมาก่อทำผิดซ้ำ

จากรัฐสถานพินิจผู้กำแหงเรือนจำ ร้อยละ 51.3 ปัญหาเกิดจากตัวเอง เช่น ต้องการเงินมาใช้จ่ายง่าย ๆ โดยไม่ต้องทำงานหนัก รองลงมา ร้อยละ 23.6 คบเพื่อนที่ว่างงาน เศรษฐาเสพติด ด้านค่านิยมในการดำเนินชีวิต ชอบทำงานสบายๆ หาเงินง่ายๆ ไม่ต้องเหนื่อยก่อนเข้ามาอยู่ในเรือนจำดำเนินชีวิตแบบอยู่ไปวันๆ ไม่เคยมีการวางแผนชีวิต การดื่มเหล้า สูบบุหรี่ เศรษฐาเสพติด เทียบกลางคืนเป็นเรื่องปกติของวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมแบบนี้และบ่อยครั้งที่กระทำในสิ่งที่ตนเองต้องการ โดยไม่มีเหตุผล

จันทรา จินตามาศย์ (2550) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง: ศึกษาเฉพาะกรณีทัณฑสถานหญิงชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในทัณฑสถานหญิงชลบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม กลุ่มประชากรเป็นผู้ต้องขังหญิงที่ต้องโทษอยู่ในทัณฑสถานหญิงชลบุรีและกระทำความผิดซ้ำ จำนวน 530 คน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ต้องขังหญิงที่กระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่อายุไม่เกิน 30 ปี มีการศึกษาเพียงชั้นประถมศึกษา มีสถานภาพโสด และก่อนถูกจับกุมประกอบอาชีพรับจ้าง ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำ บิดามารดาเสียชีวิต ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุข โดยพักผ่อน อยู่กับบ้าน และลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นแหล่งชุมชนแออัด ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่กระทำผิดครั้งแรกในฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง ได้แก่ สถานภาพ อาชีพก่อนถูกจับกุม กล่าวคือผู้หญิงที่มีสถานภาพ โสดจะกระทำผิดซ้ำมากกว่าผู้หญิงที่มีครอบครัวแล้ว ผู้หญิงที่ประกอบอาชีพรับจ้างจะกระทำผิดซ้ำมากกว่าอาชีพอื่น

เวรยงค์ ลูกอินทร์ (2545) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำในคดีอุกฉกรรจ์กรณีศึกษาผู้ต้องขังเรือนจำกลางสมุทรปราการ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบว่าปัจจัยใดเป็นเหตุจูงใจให้ผู้กระทำผิดหวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีก เพื่อนำเอาผลการศึกษาไปเผยแพร่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหาทางแก้ไขปรับปรุงให้ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำไม่กระทำผิดซ้ำอีก เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จากกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 10 คน ผลการศึกษา พบว่าผู้ต้องขังส่วนใหญ่กระทำผิดครั้งแรกในคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินผลมาจากการติดยาเสพติดประกอบอาชีพรับจ้างมีรายได้น้อย มีระดับการศึกษาค่ำ โดยส่วนใหญ่จบการศึกษาเพียงระดับชั้นประถมศึกษา กระทำความผิด โดยอารมณ์ชั่ววูบ สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยจะอยู่ในชุมชนแออัดย่านอุตสาหกรรม การระบาดของยาเสพติดในชุมชนมีมาก ซึ่งเอื้อต่อการกระทำความผิดจากผลของการกระทำผิดซ้ำจากการศึกษาผู้ต้องขังส่วนใหญ่เมื่อพ้นโทษจะกลับไปอยู่กับครอบครัว บิดามารดา และอาศัยอยู่ในชุมชนแออัดของยาเสพติด และดื่มสุรากระทำผิดโดยอารมณ์ชั่ววูบ และขณะต้องโทษในเรือนจำการฝึกวิชาชีพไม่ตรงกับความต้องการและความถนัดของผู้ต้องขัง เมื่อพ้นโทษออกมาไม่มีงานทำเพื่อนในชุมชนชักชวนจึงกระทำความผิดซ้ำอีก

นิมิต จันทรจารุ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง กรณีศึกษา เรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง ในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขัง ปัจจัยทางจิตวิทยาของผู้ต้องขัง ปัจจัยแวดล้อมภายในเรือนจำ และปัจจัยแวดล้อมภายนอกเรือนจำ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามและแบบมาตราประมาณค่า กลุ่มประชากร ทั้งผู้ต้องขังชายและหญิง ที่กระทำผิดซ้ำตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป จำนวน 420 คน ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขัง ซึ่งแยกออกเป็น 2 ลักษณะคือ ลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ภูมิภาคเกิด ระดับ การศึกษา และลักษณะที่เกี่ยวกับการต้องโทษ ประกอบด้วย สถานภาพสมรส อายุที่ต้องโทษ ครั้งแรก อาชีพก่อนต้องโทษครั้งสุดท้าย และรายได้ก่อนต้องโทษครั้งสุดท้าย จากผลการทดสอบ สมมติฐานพบว่า เพศของผู้ต้องขังมีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เห็นว่า ผู้ต้องขังเพศหญิง ร้อยละ 80.9 กระทำผิดซ้ำในครั้งแรก และอัตราของผู้กระทำผิดครั้งที่ 2-4 จะมีค่าน้อยกว่าผู้ต้องขังชายเป็นอย่างมาก ในส่วนของอายุ ปัจจุบัน ภูมิภาคเกิด ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพก่อนต้องโทษครั้งสุดท้าย และรายได้ ก่อนต้องโทษครั้งสุดท้าย ไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สุวรรณ ไจกลองแก้ว (2546) ได้ศึกษา เรื่อง “สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง เรือนจำพิเศษธนบุรี” โดยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ต้องขังชายที่กระทำผิดซ้ำตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป ที่เด็ดขาดแล้วทุกประเภทคดี ของเรือนจำพิเศษธนบุรี จำนวน 95 คน เก็บข้อมูลจากจากผู้ต้องขัง กระทำผิดซ้ำ ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ และส่งแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถาม ด้วยตนเอง ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุไม่เกิน 25 ปี กระทำผิดเป็นครั้งที่ 2 มีการศึกษาเพียงระดับชั้นประถมศึกษา มีอาชีพรับจ้างรายวัน เคยเสพยาเสพติด ประเภท เมทแอมเฟตามีน(ยาบ้า) มีลักษณะของแหล่งที่อยู่อาศัยเป็นชุมชนแออัด (สลัม) ชอบเที่ยวเตร่ยาม ค่ำคืน เรียนรู้พฤติกรรมกรรมการกระทำผิดจากเพื่อนมากที่สุด ต้องการเงินหรือทรัพย์สินเนื่องจากไม่มี รายได้และว่างงาน มีฐานะทางครอบครัวค่อนข้างยากจน มีภาระหนี้สิน ก่อนถูกจำคุกจะพักอาศัยอยู่ กับบิดามารดา สนุกกับมารดามากกว่า นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพแบบ Extraversion (แสดงออก) กล่าวคือ เป็นผู้ที่ มีลักษณะชอบกิจกรรมแสดงออก มีนิสัยก้าวร้าว และ ห้วน โหวก (Neuroticism) เป็นผู้มีลักษณะตื่นเต้นง่าย คิดมากมีความ โหม้มเอียงเป็น โรคประสาท

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “สาเหตุการกระทำความคิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษ กรุงเทพมหานคร” ในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยทำการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยข้อมูล 2 ส่วน คือ

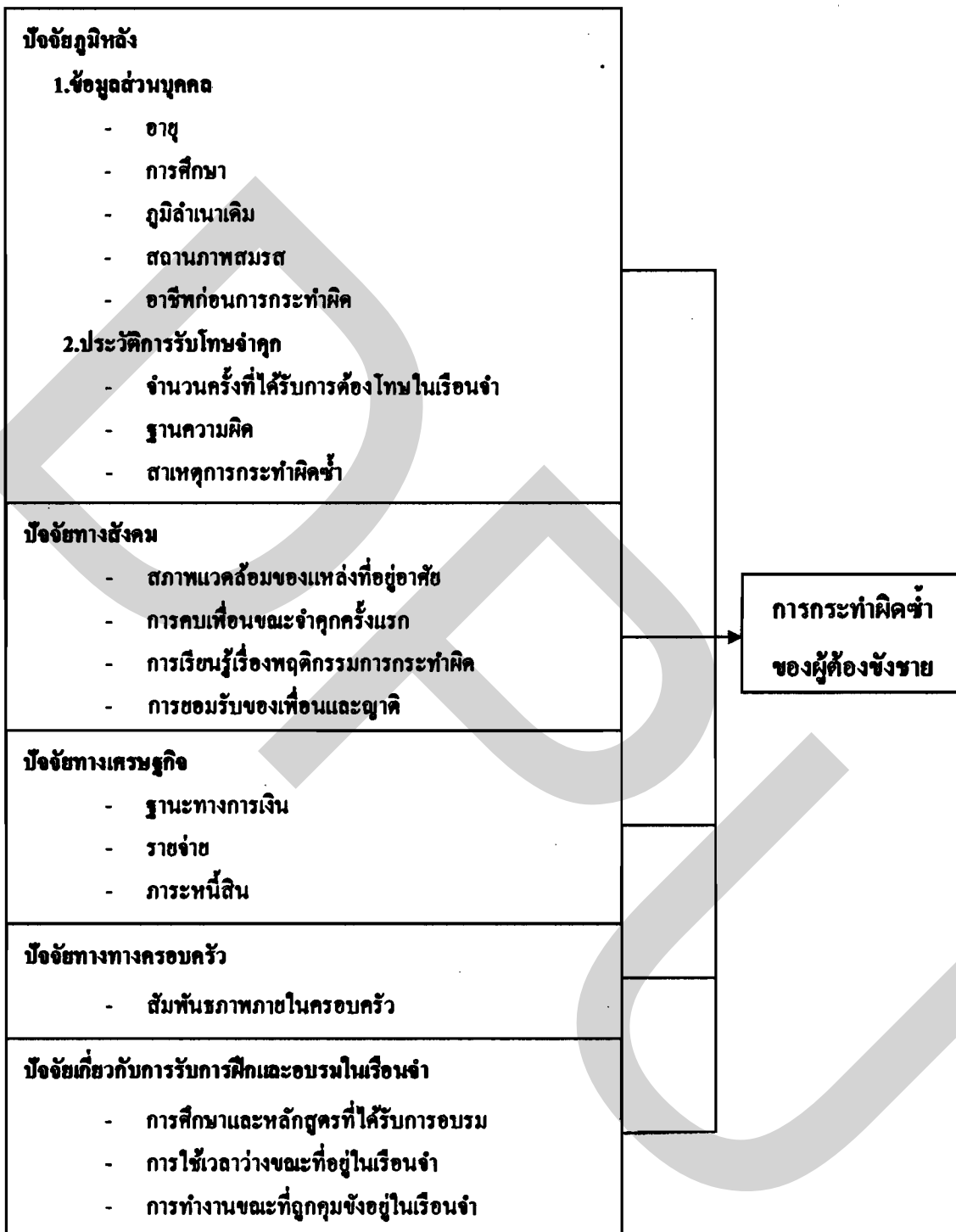
1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คือ ข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการที่นอกจากนี้ยังได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร วารสารทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำ ของผู้ต้องขัง เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงบางอย่างของคนกลุ่มนี้ประกอบการศึกษา
2. ข้อมูลทุติยภูมิด้วยการวิจัยสนาม (Field Research) ซึ่งในการศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์ประกอบผลการศึกษา

3.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาวิเคราะห์ สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย ที่ถูกคุมขังในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ในกลุ่มของนักโทษเค็ดขาด ที่กระทำผิดซ้ำ จำนวน 751 คน โดยกำหนดความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ที่นำมาศึกษาวิเคราะห์ได้ ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 3.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

3.2 ประชากรและวิธีสุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเรื่อง สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรเป้าหมายที่จะทำการศึกษา ได้แก่ ผู้ต้องขังชายเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร กลุ่มนักโทษเค็ดขาด ซึ่งมีจำนวนผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ ทั้งหมด 751 คน โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดตัวอย่างในการเก็บข้อมูลจำนวน 261 คน โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เฉพาะผู้ต้องขังชายที่กระทำผิดซ้ำ จากกลุ่มนักโทษเค็ดขาด เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีของ ยามาเน่ (Yamane, 1970 อ้างถึงในยุทธ โกยวรรณ, 2546: 105)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดตัวอย่าง
 N แทน ขนาดของประชากร
 e แทน ระดับความเชื่อมั่น 95% สัดส่วนความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05

การคำนวณหาขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ยามาเน่ (Yamane, 1970 อ้างถึงในยุทธ โกยวรรณ, 2546: 105) ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} N &= 751 \\ &= \frac{751}{1 + 751(0.05)^2} \\ &= 260.99 \end{aligned}$$

ได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 261 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการศึกษาค้างนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้ศึกษาได้สร้างจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเอาความรู้ที่ได้ มาสร้างเป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 5 ส่วน ดังนี้

1) บั๊งจั๊ยมั๊หลั๊ง ปรุ๊กรอบคั๊ว

- ข้อมูลส่วนบุคคล ของกลุ่มประชากรตัวอย่าง เป็นคำถามปลายปิด แบบให้เลือกตอบมีจำนวน 8 ข้อ

- ประวัติการกระทำผิด ของกลุ่มประชากรตัวอย่าง เป็นคำถามปลายปิด แบบให้เลือกตอบมีจำนวน 4 ข้อ

2) บั๊งจั๊บทางสังคัม ของกลุ่มประชากรตัวอย่าง เป็นคำถามปลายปิด แบบให้เลือกตอบ มีจำนวน 7 ข้อ

3) บั๊งจั๊บทางเศรษฐกรั๊ง ของกลุ่มประชากรตัวอย่าง เป็นคำถามปลายปิด แบบให้เลือกตอบ มีจำนวน 4 ข้อ

4) บั๊งจั๊บทางครอบครั๊ว ของกลุ่มประชากรตัวอย่าง เป็นคำถามปลายปิด แบบให้เลือกตอบ มีจำนวน 9 ข้อ

5) บั๊งจั๊บเกั๊วกับการฝั๊กและอบรมในเรั๊นจั๊ว ของกลุ่มประชากรตัวอย่าง เป็นคำถามปลายปิด แบบให้เลือกตอบมีจำนวน 4 ข้อ

3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลจากผู้ต้องขังกระทำความคิดซ้ำ โดยผู้วิจัยได้ทำการส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง และนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ไปทำการวิเคราะห์ประมวลผลต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตรวจความสมบูรณ์ถูกต้องของแบบสอบถามแล้ว จึงได้นำข้อมูลมาประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS (Statistical Package For Social Sciences)

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1) ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สูตร

$$\frac{\text{จำนวนคำตอบ} \times 100}{\text{ผู้ตอบของจำนวนทั้งหมด}}$$

2) ค่ามัธยฐานเลขคณิต (Mean) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{n}$$

ซึ่ง	\bar{X}	=	ค่าคะแนนเฉลี่ย
	f	=	จำนวนคำตอบทั้งหมด
	X	=	จำนวนความถี่ของแต่ละคำตอบ
	n	=	ค่าของน้ำหนักในแต่ละข้อ

3) ทำการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ด้วยค่า Chi-Square โดยกำหนดให้มีระดับนัยสำคัญที่ 0.05

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย กรณีศึกษาเรือนจำพิเศษ กรุงเทพมหานคร” โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย นำมาประมวลผลด้วยโปรแกรม SPSS ผู้วิจัยได้นำเสนอผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 7 ส่วน ตามลำดับ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ประวัติการได้รับโทษจำคุก

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางสังคม

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

ส่วนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางครอบครัว

ส่วนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเกี่ยวกับการรับการฝึกและอบรมในเรือนจำ

ส่วนที่ 7 ผลการทดสอบสมมติฐาน

โดยมีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย ดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถามมีรายละเอียดดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและ ค่าร้อยละ ของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. อายุ		
20-30 ปี	139	53.3
31-40 ปี	91	34.9
41-50 ปี	24	9.2
51-60 ปี	6	2.3
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	1	.4
รวม	261	100.0
2. ระดับการศึกษาสูงสุด		
ไม่ได้ศึกษา	22	8.4
ประถมศึกษา	131	50.2
มัธยมศึกษาตอนต้น	72	27.6
มัธยมศึกษาตอนปลาย	25	9.6
อาชีวศึกษา / อนุปริญญา	11	4.2
ปริญญาตรี	-	-
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-
รวม	261	100.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. ภูมิถิ่นกำเนิด		
ภาคเหนือ	19	7.3
ภาคกลาง	183	70.1
ภาคใต้	11	4.2
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	43	16.5
ภาคตะวันออก	4	1.5
ภาคตะวันตก	1	.4
รวม	261	100.0
4. สถานภาพการสมรส		
โสด	203	77.8
สมรส	40	15.3
หม้าย / หย่าร้าง	18	6.9
รวม	261	100.0
5. อาชีพ (ก่อนการกระทำผิดครั้งที่ 2 ขึ้นไป)		
ว่างงาน	46	17.6
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3	1.1
ค้าขาย	31	11.9
รับจ้างทั่วไป	134	51.3
ธุรกิจส่วนตัว	13	5.0
นักเรียน/นักศึกษา	2	.8
เกษตรกรรวม	4	1.5
ลูกจ้างพนักงานบริษัท	24	9.2
อื่นๆ	4	1.5
รวม	261	100.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6. การเล่นเกมพนัน		
ชอบเล่นเกมพนัน	59	22.6
ไม่ชอบเล่นเกมพนัน	202	77.4
รวม	261	100.0
7. การเสพยาเสพติด		
เคยเสพยาเสพติด	200	76.6
ไม่เคยเสพยาเสพติด	61	23.4
รวม	261	100.0
8. การค้าหรือจำหน่ายยาเสพติด		
เคยค้าหรือจำหน่ายยาเสพติด	70	26.8
ไม่เคยค้าหรือจำหน่ายยาเสพติด	191	73.2
รวม	261	100.0

จากตารางที่ 4.1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-30 ปี มีจำนวนร้อยละ 53.3 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวนร้อยละ 34.9 ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีจำนวนร้อยละ 50.2 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวนร้อยละ 27.6 ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ภาคกลาง มีจำนวนร้อยละ 70.1 รองลงมาคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวนร้อยละ 16.5 ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด มีจำนวนร้อยละ 77.8 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป มีจำนวนร้อยละ 51.3 ส่วนใหญ่ไม่ชอบเล่นเกมพนัน มีจำนวนร้อยละ 77.4 ส่วนใหญ่เคยเสพยาเสพติด มีจำนวนร้อยละ 76.6 และส่วนใหญ่ไม่เคยค้าหรือจำหน่ายยาเสพติด มีจำนวนร้อยละ 73.2

4.2 ผลการวิเคราะห์ประวัติการได้รับโทษจำคุก

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับประวัติการได้รับโทษจำคุกของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้จำนวน และค่าร้อยละ ปรากฏดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 จำนวนและ ค่าร้อยละ ของประวัติการ ได้รับโทษจำคุก

ประวัติการได้รับโทษจำคุก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. จำนวนครั้งที่ได้รับการต้องโทษ		
ครั้งที่ 2	181	69.3
ครั้งที่ 3	46	17.6
ครั้งที่ 4	12	4.6
ครั้งที่ 5 ขึ้นไป	22	8.4
รวม	261	100.0
2. การกระทำผิดในครั้งก่อน (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)		
เกี่ยวกับทรัพย์สิน	138	52.9
ผิดต่อชีวิต	21	8.0
เกี่ยวกับเพศ	15	5.7
ยาเสพติด	109	41.8
3. การกระทำผิดในครั้งนี้ (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)		
เกี่ยวกับทรัพย์สิน	201	77.0
ผิดต่อชีวิต	28	10.7
เกี่ยวกับเพศ	29	11.1
ยาเสพติด	15	5.7

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ประวัติการได้รับโทษจำคุก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. สาเหตุที่กระทำผิดซ้ำในครั้งนี้ (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)		
ต้องการเงิน/ทรัพย์สิน	112	42.9
ติดยาเสพติด	36	13.8
เมาสุรา	56	21.5
ถูกกล่าวหา/ใส่ร้าย	19	7.3
บันดาลโทสะ	38	14.6
คึกคะนองตามเพื่อน	46	17.6
อื่นๆ	13	5.0

จากตารางที่ 4.2 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่กระทำผิดครั้งนี้เป็นครั้งที่ 2 มีจำนวนร้อยละ 69.3 รองลงมาคือ ครั้งที่ 3 จำนวนร้อยละ 17.6 ส่วนใหญ่กระทำผิดในครั้งก่อนในความผิดฐานเกี่ยวกับทรัพย์สิน มีจำนวนร้อยละ 52.9 รองลงมาคือ ยาเสพติด จำนวนร้อยละ 41.8 ส่วนใหญ่กระทำผิดในครั้งนี้ในความผิดฐานเกี่ยวกับทรัพย์สิน มีจำนวนร้อยละ 77.0 รองลงมาคือเกี่ยวกับเพศ จำนวนร้อยละ 11.1 และส่วนใหญ่ทำผิดในครั้งนี้นี้เนื่องจากต้องการเงิน/ทรัพย์สิน มีจำนวนร้อยละ 42.9 รองลงมาคือ เมาสุรา จำนวนร้อยละ 21.5

4.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางสังคม

การวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยทางสังคม โดยใช้จำนวนและร้อยละ ผลการวิจัยดังแสดงในตารางที่ 4.3 - 4.9

ตารางที่ 4.3 จำนวนและค่าร้อยละ ของลักษณะแหล่งที่อยู่อาศัยก่อนถูกจำคุก (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)

ลักษณะแหล่งที่อยู่อาศัย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เป็นชุมชนชนบท	67	25.7
เป็นชุมชนเมือง	137	52.5
เป็นแหล่งที่มีการก่ออาชญากรรมสูง	4	1.5
เป็นแหล่งที่มีผู้เสพและยาเสพติดชุกชุม	27	10.3
เป็นแหล่งชุมชนแออัด	35	13.4
เป็นแหล่งที่มีสถานบันเทิงเรีงรมย์และมีการมั่วสุม	27	10.3

จากตารางที่ 4.3 ลักษณะแหล่งที่อยู่อาศัยก่อนถูกจำคุกของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คือ ชุมชนเมือง มีจำนวนร้อยละ 52.5 รองลงมาคือ เป็นชุมชนชนบท จำนวนร้อยละ 25.7 รองลงมาอีกคือ เป็นแหล่งชุมชนแออัด จำนวนร้อยละ 13.4 และเป็นแหล่งที่มีผู้เสพและยาเสพติดชุกชุม กับเป็นแหล่งที่มีสถานบันเทิงเรีงรมย์และมีการมั่วสุม (สัดส่วนเท่ากัน) จำนวนร้อยละ 10.3

ตารางที่ 4.4 จำนวนและค่าร้อยละ ของการได้เรียนรู้การประกอบอาชญากรรมใหม่จากเพื่อนที่ถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำด้วยกันขณะถูกจำคุกครั้งแรก

การเรียนรู้การประกอบอาชญากรรมใหม่	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ได้เรียนรู้	72	27.6
ไม่ได้เรียนรู้	189	72.4
รวม	261	100.0

จากตารางที่ 4.4 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนรู้การประกอบอาชีพกรรมใหม่จากเพื่อนที่ถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำด้วยกันขณะถูกจำคุกครั้งแรก มีจำนวนร้อยละ 72.4 และได้เรียนรู้ จำนวนร้อยละ 27.6

ตารางที่ 4.5 จำนวนและค่าร้อยละ ของบุคคลที่คิดว่าได้รับการเรียนรู้พฤติกรรมกระทำความผิดมากที่สุด (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)

บุคคลที่ได้รับการเรียนรู้พฤติกรรมกระทำความผิด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพื่อนสนิท	131	50.2
เพื่อนบ้าน	33	12.6
เพื่อนสนิทขณะอยู่ในเรือนจำ	51	19.5
บิดา-มารดา	6	2.3
ญาติพี่น้อง	3	1.1
สื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต	73	28.0

จากตารางที่ 4.5 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่าได้รับการเรียนรู้พฤติกรรมกระทำความผิดมากที่สุดคือ เพื่อนสนิท มีจำนวนร้อยละ 50.2 รองลงมาคือ สื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต จำนวนร้อยละ 28.0 รองลงมาอีกคือ เพื่อนสนิทขณะอยู่ในเรือนจำ จำนวนร้อยละ 19.5 และเพื่อนบ้าน จำนวนร้อยละ 12.6

ตารางที่ 4.6 จำนวนและค่าร้อยละ ของอาชีพของเพื่อนสนิท

อาชีพของเพื่อนสนิท	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีเพื่อนสนิท	34	13.0
ว่างงาน	79	30.3
นักเรียน/นักศึกษา	15	5.7
ค้าขาย	35	13.4
พนักงานบริษัท	24	9.2
รับจ้างรายวัน	68	26.1
เกษตรกร	2	.8
อื่นๆ	4	1.5
รวม	261	100.0

จากตารางที่ 4.6 เพื่อนสนิทของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ว่างงาน มีจำนวนร้อยละ 30.3 รองลงมาคือ รับจ้างรายวัน จำนวนร้อยละ 26.1 รองลงมาอีกคือ ค้าขาย จำนวนร้อยละ 13.4 และไม่มีเพื่อนสนิท จำนวนร้อยละ 13.0

ตารางที่ 4.7 จำนวนและค่าร้อยละ ของพฤติกรรมของเพื่อนที่คบ (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)

พฤติกรรม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เสพยาเสพติด	164	62.8
เล่นการพนัน	108	41.4
ชอบความรุนแรง	60	23.0
ชอบลักขโมย	54	20.7
ล้วงละเมิดทางเพศ	26	10.0
อื่นๆ	34	13.0

จากตารางที่ 4.7 เพื่อนสนิทของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเสพยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 62.8 รองลงมาคือ เล่นการพนัน จำนวนร้อยละ 41.4 รองลงมาคือ ชอบความรุนแรง จำนวนร้อยละ 23.0 และชอบลักขโมย จำนวนร้อยละ 20.7

ตารางที่ 4.8 จำนวนและค่าร้อยละ ของบุคคลที่พักอาศัยด้วยเมื่อฟื้น โทษครั้งแรก

บุคคลที่พักอาศัยด้วย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
บิดา-มารดา	153	58.6
ญาติ	45	17.2
ภรรยา	24	9.2
บุตร	2	.8
พี่หรือน้อง	17	6.5
ที่สาธารณะประโยชน์	7	2.7
อื่นๆ	13	5.0
รวม	261	100.0

จากตารางที่ 4.8 เมื่อฟื้นโทษครั้งแรกผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไปพักอาศัยอยู่กับ บิดา-มารดา มีจำนวนร้อยละ 58.6 รองลงมาคือ ญาติ จำนวนร้อยละ 17.2 รองลงมาอีกคือ ภรรยา จำนวนร้อยละ 9.2 และพี่หรือน้อง จำนวนร้อยละ 6.5

ตารางที่ 4.9 จำนวนและค่าร้อยละ ของความรู้สึกของบุคคลที่พักอาศัยด้วยเมื่อฟื้น โทษครั้งแรก

ความรู้สึก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ยินดีที่กลับไปอยู่ด้วย	222	85.1
เฉยๆ ไม่ยินดียินร้าย	24	9.2
ไม่สบายใจที่ฟื้นโทษ	4	1.5
ต่อต้านไม่ต้องการอยู่ร่วมกัน	1	.4
อื่นๆ	10	3.8
รวม	261	100.0

จากตารางที่ 4.9 ส่วนใหญ่ความรู้สึกของบุคคลที่พักอาศัยด้วยเมื่อฟื้นโทษครั้งแรกคือ ยินดีที่กลับไปอยู่ด้วย มีจำนวนร้อยละ 85.1 รองลงมาคือ เฉยๆ ไม่ยินดียินร้าย จำนวนร้อยละ 9.2 รองลงมาอีกคือ อื่นๆ จำนวนร้อยละ 3.8 และไม่สบายใจที่ฟื้นโทษ มีจำนวนร้อยละ 1.5

4.4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจ โดยใช้จำนวนและร้อยละ ผลการวิจัยดังแสดงในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 จำนวนและค่าร้อยละ ของปัจจัยทางเศรษฐกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. รายได้จากการประกอบอาชีพก่อนที่จะกระทำผิดซ้ำ		
ไม่มีรายได้	46	17.6
ไม่เกิน 5,000 บาท/เดือน	67	25.7
5,001 – 10,000 บาท/เดือน	102	39.1
10,001 – 20,000 บาท/เดือน	32	12.3
มากกว่า 20,000 บาท/เดือน ขึ้นไป	14	5.4
รวม	261	100.0
2. จำนวนบุคคลในครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบ		
ไม่มี	86	33.0
1 คน	30	11.5
2 คน	51	19.5
3 คน	41	15.7
4 คนขึ้นไป	53	20.3
รวม	261	100.0

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. ภาระหนี้สิน		
ไม่มีหนี้สิน	210	80.5
มี เป็นหนี้ในระบบ	28	10.7
มี เป็นหนี้ไม่ในระบบ	9	3.4
มีทั้งในระบบและไม่ในระบบ	14	5.4
รวม	261	100.0
4. สถานะทางการเงินของครอบครัว		
ค่อนข้างขัดสน (ฐานะยากจน)	53	20.3
พอกินพอใช้ (ค่อนข้างจน)	94	36.0
พอกินพอใช้และเหลือเก็บเล็กน้อย (ฐานะปานกลาง)	107	41.0
มีกินมีใช้และเหลือเก็บ (ร่ำรวย)	7	2.7
รวม	261	100.0

จากตารางที่ 4.10 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้จากการประกอบอาชีพก่อนที่จะกระทำผิดซ้ำ 5,001 – 10,000 บาท/เดือน มีจำนวนร้อยละ 39.1 รองลงมาคือ รายได้ไม่เกิน 5,000 บาท/เดือน จำนวนร้อยละ 25.7 ส่วนใหญ่ไม่ต้องรับผิดชอบภาระของบุคคลในครอบครัว มีจำนวนร้อยละ 33.0 รองลงมาคือ ต้องรับผิดชอบ 4 คนขึ้นไป จำนวนร้อยละ 20.3 ส่วนใหญ่ไม่มีหนี้สิน มีจำนวนร้อยละ 80.5 รองลงมาคือ มี เป็นหนี้ในระบบ จำนวนร้อยละ 10.7 และส่วนใหญ่มีฐานะทางการเงินพอกินพอใช้และเหลือเก็บเล็กน้อย (ฐานะปานกลาง) มีจำนวนร้อยละ 41.0 รองลงมาคือ พอกินพอใช้ (ค่อนข้างจน) จำนวนร้อยละ 36.0

4.5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางครอบครัว

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางครอบครัว โดยใช้จำนวนและร้อยละ ผลการวิจัยดังแสดงในตารางที่ 4.11 – 4.19

ตารางที่ 4.11 จำนวนและค่าร้อยละ ของบุคคลที่อาศัยอยู่ด้วยก่อนถูกจำคุก

บุคคลที่อาศัยอยู่ด้วยก่อนถูกจำคุก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
บิดา – มารดา	94	36.0
บิดา	6	2.3
มารดา	25	9.6
ญาติพี่น้อง	41	15.7
เพื่อน	24	9.2
ลูก	4	1.5
ภรรยา	37	14.2
อยู่คนเดียว	22	8.4
บิดาเลี้ยง - มารดาจริง	2	.8
บิดาจริง - มารดาเลี้ยง	2	.8
อื่นๆ	4	1.5
รวม	261	100.0

จากตารางที่ 4.11 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดา – มารดา ก่อนถูกจำคุก มีจำนวนร้อยละ 36.0 รองลงมาคือ ญาติพี่น้อง จำนวนร้อยละ 15.7 รองลงมาอีกคือ ภรรยา จำนวนร้อยละ 14.2 และมารดา จำนวนร้อยละ 9.6

ตารางที่ 4.12 จำนวนและค่าร้อยละ ของชีวิตสมรสของบิดามารดา

ชีวิตสมรสของบิดามารดา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อยู่ด้วยกัน	91	34.9
แยกกันอยู่	65	24.9
หย่าร้าง	31	11.9
บิดาหรือมารดาเสียชีวิต	58	22.2
เสียชีวิตทั้งสองคน	15	5.7
อื่นๆ	1	.4
รวม	261	100.0

จากตารางที่ 4.12 ชีวิตสมรสของบิดามารดาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คือ อยู่ด้วยกัน มีจำนวนร้อยละ 34.9 รองลงมาคือ แยกกันอยู่ จำนวนร้อยละ 24.9 รองลงมาอีกคือ บิดาหรือมารดาเสียชีวิต จำนวนร้อยละ 22.2 และหย่าร้าง จำนวนร้อยละ 11.9

ตารางที่ 4.13 จำนวนและค่าร้อยละ ของความสัมพันธ์ระหว่างบิดากับมารดา

ความสัมพันธ์ระหว่างบิดากับมารดา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ได้อยู่ด้วยกัน	111	42.5
รักใคร่เข้าใจกันดี	112	42.9
ทะเลาะกันบ้างเป็นบางครั้ง	35	13.4
ทะเลาะวิวาทกันเป็นประจำ	3	1.1
รวม	261	100.0

จากตารางที่ 4.13 บิดาและมารดาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรักใคร่เข้าใจกันดี มีจำนวนร้อยละ 42.9 รองลงมาคือ ไม่ได้อยู่ด้วยกัน จำนวนร้อยละ 42.5 รองลงมาอีกคือ ทะเลาะกันบ้างเป็นบางครั้ง จำนวนร้อยละ 13.4 และทะเลาะวิวาทกันเป็นประจำ จำนวนร้อยละ 1.1

ตารางที่ 4.14 จำนวนและค่าร้อยละ ของความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับบิดามารดา

ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับบิดามารดา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ได้อยู่กับบิดามารดา	58	22.2
สนิทสนมกับบิดามารดา	116	44.4
สนิทสนมกับบิดามากกว่า	19	7.3
สนิทสนมกับมารดามากกว่า	57	21.8
ไม่ค่อยสนิทสนมกับทั้งสองคน	11	4.2
รวม	261	100.0

จากตารางที่ 4.14 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความสนิทสนมกับบิดาและมารดา มีจำนวนร้อยละ 44.4 รองลงมาคือ ไม่ได้อยู่กับบิดามารดา จำนวนร้อยละ 22.2 รองลงมาอีกคือสนิทสนมกับมารดามากกว่า จำนวนร้อยละ 21.8 และสนิทสนมกับบิดามากกว่า จำนวนร้อยละ 7.3

ตารางที่ 4.15 จำนวนและค่าร้อยละ ของบุคคลที่เลือกปรึกษาเมื่อต้องเผชิญกับปัญหา

บุคคลที่เลือกปรึกษาเมื่อต้องเผชิญกับปัญหา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
บิดามารดา/ผู้ปกครอง	120	46.0
ภรรยา	27	10.3
ญาติพี่น้อง	35	13.4
ลูก	41	15.7
ไม่ปรึกษาใคร	3	1.1
อื่นๆ	35	13.4
รวม	261	100.0

จากตารางที่ 4.15 เมื่อต้องเผชิญกับปัญหา บุคคลที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกปรึกษาคือ บิดามารดา/ผู้ปกครอง มีจำนวนร้อยละ 46.0 รองลงมาคือ ลูก จำนวนร้อยละ 15.7 รองลงมาอีกคือ ญาติพี่น้อง กับบุคคลอื่นๆ (สัดส่วนเท่ากัน) จำนวนร้อยละ 13.4 และภรรยา จำนวนร้อยละ 10.3

ตารางที่ 4.16 จำนวนและค่าร้อยละ ของความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวกับตนเอง

ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวกับตนเอง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รักใคร่เข้าใจกันดี	148	56.7
ทะเลาะกันบ้างเป็นบางครั้ง	81	31.0
ทะเลาะกันเป็นประจำ	3	1.1
ต่างคนต่างอยู่ไม่ค่อยสนใจกัน	29	11.1
รวม	261	100.0

จากตารางที่ 4.16 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรักใคร่เข้าใจกันดีกับสมาชิกในครอบครัวกับตนเอง มีจำนวนร้อยละ 56.7 รองลงมาคือ ทะเลาะกันบ้างเป็นบางครั้ง จำนวนร้อยละ 31.0 รองลงมาอีกคือ ต่างคนต่างอยู่ไม่ค่อยสนใจกัน จำนวนร้อยละ 11.1 และทะเลาะกันเป็นประจำ จำนวนร้อยละ 1.1

ตารางที่ 4.17 จำนวนและค่าร้อยละ ของความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับภรรยา

ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับภรรยา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ยังไม่มีภรรยา	157	60.2
รักใคร่เข้าใจกันดี	53	20.3
ทะเลาะกันเป็นประจำ	6	2.3
ทะเลาะกันบ้างเป็นบางครั้ง	31	11.9
ต่างคนต่างอยู่ไม่ค่อยสนใจกัน	14	5.4
รวม	261	100.0

จากตารางที่ 4.17 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ยังไม่มีภรรยา มีจำนวนร้อยละ 60.2 รองลงมาคือ ตนเองกับภรรยามีความรักใคร่เข้าใจกันดี จำนวนร้อยละ 20.3 รองลงมาอีกคือ ทะเลาะกันบ้างเป็นบางครั้ง จำนวนร้อยละ 11.9 และต่างคนต่างอยู่ไม่ค่อยสนใจกัน จำนวนร้อยละ 5.4

ตารางที่ 4.18 จำนวนและค่าร้อยละ ของสมาชิกในครอบครัวที่เคยถูกจำคุกในเรือนจำ/ ทัณฑสถาน
(ตอบมากกว่า 1 ข้อ)

สมาชิกในครอบครัวที่เคยถูกจำคุก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
บิดา	19	7.3
มารดา	9	3.4
พี่น้องร่วมมารดา	21	8.0
ภรรยา	2	.8
ญาติพี่น้อง	37	14.2
ลูก	1	.4
ไม่มี	182	69.7

จากตารางที่ 4.18 สมาชิกในครอบครัวของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยถูกจำคุก
ในเรือนจำ/ ทัณฑสถาน มีจำนวนร้อยละ 69.7 รองลงมาคือ ญาติพี่น้องเคยถูกจำคุกในเรือนจำ/
ทัณฑสถาน จำนวนร้อยละ 14.2 รองลงมาอีกคือ พี่น้องร่วมมารดา จำนวนร้อยละ 8.0 และบิดา
จำนวนร้อยละ 7.3

ตารางที่ 4.19 จำนวนและค่าร้อยละ ของพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัว (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)

พฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เสพยาเสพติด	48	18.4
เล่นการพนัน	66	25.3
ชอบความรุนแรง	16	6.1
ชอบลักขโมย	8	3.1
ถ่วงละเมิดทางเพศ	6	2.3
อื่นๆ	149	57.1

จากตารางที่ 4.19 สมาชิกในครอบครัวของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่มีพฤติกรรมคั่งที่ระบุในแบบสอบถาม มีจำนวนร้อยละ 57.1 รองลงมาคือ ชอบเล่นการพนัน จำนวนร้อยละ 25.3 รองลงมาอีกคือ เสพยาเสพติด จำนวนร้อยละ 18.4 รองลงมาอีกคือ ชอบความรุนแรง จำนวนร้อยละ 6.1 และชอบลักขโมย จำนวนร้อยละ 3.1

4.6 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเกี่ยวกับการรับการศึกษาและอบรมในเรือนจำ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเกี่ยวกับการรับการศึกษาและอบรมในเรือนจำ โดยใช้จำนวนและร้อยละผลการวิจัยดังแสดงในตารางที่ 4.20 – 4.23

ตารางที่ 4.20 จำนวนและค่าร้อยละ ของการได้รับการปล่อยตัวพ้นจากเรือนจำครั้งล่าสุด

การได้รับการปล่อยตัวพ้นจากเรือนจำครั้งล่าสุด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ครบกำหนดโทษ	164	62.8
พักการลงโทษ	9	3.4
วันลดต้องโทษ	45	17.2
อภัยโทษ	42	16.1
หลบหนีจากเรือนจำ	1	.4
รวม	261	100.0

จากตารางที่ 4.20 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้รับการปล่อยตัวพ้นจากเรือนจำครั้งล่าสุดเนื่องจากครบกำหนดโทษ มีจำนวนร้อยละ 62.8 รองลงมาคือ วันลดต้องโทษ จำนวนร้อยละ 17.2 รองลงมาอีกคือ อภัยโทษ จำนวนร้อยละ 16.1 และพักการลงโทษ จำนวนร้อยละ 3.4

ตารางที่ 4.21 จำนวนและค่าร้อยละ ของการได้รับการศึกษาหรืออบรมหลักสูตรขณะที่ถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำ (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)

การได้รับการศึกษาหรืออบรมหลักสูตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การศึกษาสายสามัญ	36	13.8
การศึกษาหลักสูตรวิชาชีพ	52	19.9
การฝึกวิชาชีพระยะสั้น	61	23.4
การอบรมศีลธรรม / จริยธรรม	52	19.9
โปรแกรมการแก้ไขผู้กระทำผิด	17	6.5
การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย	120	46.0

จากตารางที่ 4.21 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาหรืออบรมหลักสูตรการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยขณะที่ถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำ มีจำนวนร้อยละ 46.0 รองลงมาคือ การฝึกวิชาชีพระยะสั้น จำนวนร้อยละ 23.4 รองลงมาอีกคือ การศึกษาหลักสูตรวิชาชีพ กับการอบรมศีลธรรม / จริยธรรม (สัดส่วนเท่ากัน) จำนวนร้อยละ 19.9 และได้รับการอบรมโปรแกรมการแก้ไขผู้กระทำผิด จำนวนร้อยละ 6.5

ตารางที่ 4.22 จำนวนและค่าร้อยละ ของกิจกรรมยามว่างขณะถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำ

กิจกรรมยามว่าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อ่านหนังสือ	104	39.8
เล่นกีฬา	88	33.7
เล่นดนตรี	4	1.5
ทำงานศิลปะ	3	1.1
ไม่ทำอะไรเลย	38	14.6
อื่นๆ	24	9.2
รวม	261	100.0

จากตารางที่ 4.22 กิจกรรมยามว่างขณะถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่คือ อ่านหนังสือ มีจำนวนร้อยละ 39.8 รองลงมาคือ เล่นกีฬา จำนวนร้อยละ 33.7 รองลงมาอีกคือ ไม่ทำอะไรเลย จำนวนร้อยละ 14.6 และอื่นๆ จำนวนร้อยละ 9.2

ตารางที่ 4.23 จำนวนและค่าร้อยละ ของงานที่ทำขณะอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถาน (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)

งานที่ทำขณะอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การอนามัยและการสุขาภิบาลของเรือนจำ	12	4.6
สุทกรรม	6	2.3
ทำงานแรงงานรับจ้าง	144	55.2
ผู้ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่	19	7.3
ฝึกวิชาชีพ	84	32.2
เรียนหนังสือ	15	5.7
กองนอกและงานสาธารณะ	4	1.5
อื่นๆ	11	4.2

จากตารางที่ 4.23 งานที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ทำขณะอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถาน คือ ทำงานแรงงานรับจ้าง มีจำนวนร้อยละ 55.2 รองลงมาคือ ฝึกวิชาชีพ จำนวนร้อยละ 32.2 รองลงมาอีกคือ ผู้ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ จำนวนร้อยละ 7.3 และเรียนหนังสือ จำนวนร้อยละ 5.7

4.7 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัยที่ 1: ปัจจัยภูมิหลังของผู้ต้องขังชายเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร มีอิทธิพลต่อการกระทำความคิดชั่ว ซึ่งประกอบด้วยสมมติฐานย่อย 5 สมมติฐาน ดังนี้

สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานนี้คือ ไคสแควร์ (Chi-Square Test) โดยได้กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 1.1: อายุของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร มีอิทธิพลต่อการกระทำความคิดชั่ว ซึ่งเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : อายุของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำความคิดชั่ว

H_1 : อายุของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร มีอิทธิพลต่อการกระทำความคิดชั่ว

ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏดังตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร กับการกระทำความคิดชั่ว

การกระทำผิด	อายุ					รวม	χ^2	Sig.
	20-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51-60 ปี	60 ปีขึ้นไป			
ครั้งที่ 2	95	61	19	5	1	181	6.992	.858
ครั้งที่ 3	26	19	1	-	-	46		
ครั้งที่ 4	6	5	1	-	-	12		
ครั้งที่ 5 ขึ้นไป	12	6	3	1	-	22		
รวม	139	91	24	6	1	261		

จากตารางที่ 4.24 อายุของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำความคิดชั่ว ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 1.2: ระดับการศึกษาของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : ระดับการศึกษาของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ

H_1 : ระดับการศึกษาของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ

ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏดังตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร กับการกระทำผิดซ้ำ

การกระทำผิดซ้ำ	ระดับการศึกษา					รวม	χ^2	Sig.
	ไม่ได้ศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย	อาชีวศึกษา/อนุปริญญา			
ครั้งที่ 2	17	84	56	17	7	181	9.205	.685
ครั้งที่ 3	1	28	11	4	2	46		
ครั้งที่ 4	1	6	2	2	1	12		
ครั้งที่ 5 ขึ้นไป	3	13	3	2	1	22		
รวม	22	131	72	25	11	261		

จากตารางที่ 4.25 ระดับการศึกษาของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 1.3: ภูมิฐานะเดิมของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร มีอิทธิพลต่อการกระทำความคิดซ้ำ ซึ่งเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : ภูมิฐานะเดิมของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำความคิดซ้ำ

H_1 : ภูมิฐานะเดิมของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร มีอิทธิพลต่อการกระทำความคิดซ้ำ

ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏดังตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภูมิฐานะเดิมของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร กับการกระทำความคิดซ้ำ

การกระทำผิดซ้ำ	ภูมิฐานะเดิม						รวม	χ^2	Sig.
	เหนือ	กลาง	ใต้	ตะวันออก	ตะวันตก	ตะวันออก			
ครั้งที่ 2	16	120	8	34	3	-	181	13.396	.572
ครั้งที่ 3	1	34	2	7	1	1	46		
ครั้งที่ 4	1	11	-	-	-	-	12		
ครั้งที่ 5 ขึ้นไป	1	18	1	2	-	-	22		
รวม	19	183	11	43	4	1	261		

จากตารางที่ 4.26 ภูมิฐานะเดิมของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำความคิดซ้ำ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 1.4: สถานภาพสมรสของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : สถานภาพสมรสของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำ

H_1 : สถานภาพสมรสของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำ

ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏดังตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร กับการกระทำความผิดซ้ำ

การกระทำผิดซ้ำ	สถานภาพสมรส			รวม	χ^2	Sig.
	โสด	สมรส	หม้าย/หย่า ร้าง			
ครั้งที่ 2	139	28	14	181	2.419	.877
ครั้งที่ 3	36	8	2	46		
ครั้งที่ 4	10	2	-	12		
ครั้งที่ 5 ขึ้นไป	18	2	2	22		
รวม	203	40	18	261		

จากตารางที่ 4.27 สถานภาพสมรสของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 1.5: อาชีพก่อนการกระทำผิดครั้งที่ 2 ของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษ กรุงเทพมหานคร มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : อาชีพก่อนการกระทำผิดครั้งที่ 2 ของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ

H_1 : อาชีพก่อนการกระทำผิดครั้งที่ 2 ของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ

ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏดังตารางที่ 4.28

ตารางที่ 4.28 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพก่อนการกระทำผิดครั้งที่ 2 ของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร กับการกระทำผิดซ้ำ

การกระทำผิดซ้ำ	อาชีพก่อนการกระทำผิดครั้งที่ 2										χ^2	Sig.	
	ว่างงาน	ราชการ	ค้าขาย	รับจ้าง	ธุรกิจ	นักเรียน	เกษตรกร	ถูกจ้าง	อื่นๆ	รวม			
		/		ทั่วไป	ส่วนตัว	น/	กรรม	พนักงาน					
	รัฐวิสาหกิจ				นักศึกษา			น					
		หัก				1		บริษัท					
ครั้งที่ 2	26	1	26	95	9	1	2	18	3	181	29.108	.216	
ครั้งที่ 3	9	2	3	21	3	-	2	5	1	46			
ครั้งที่ 4	2	-	1	8	1	-	-	-	-	12			
ครั้งที่ 5 ขึ้นไป	9	-	1	10		1	-	1	-	22			
รวม	46	3	31	134	13	2	4	24	4	261			

จากตารางที่ 4.28 อาชีพก่อนการกระทำผิดครั้งที่ 2 ของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษ กรุงเทพมหานคร ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานการวิจัยที่ 2: ปัจจัยทางสังคม มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งประกอบด้วยสมมติฐานย่อย 4 สมมติฐาน ดังนี้

สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานนี้คือ ไคสแควร์ (Chi-Square Test) โดยได้กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 2.1: การเรียนรู้วิธีการประกอบอาชญากรรมใหม่จากเพื่อนที่ถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำ มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : การเรียนรู้วิธีการประกอบอาชญากรรมใหม่จากเพื่อนที่ถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำ ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำ

H_1 : การเรียนรู้วิธีการประกอบอาชญากรรมใหม่จากเพื่อนที่ถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำ มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำ

ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏดังตารางที่ 4.29

ตารางที่ 4.29 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้วิธีการประกอบอาชญากรรมใหม่จากเพื่อนที่ถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำ กับการกระทำความผิดซ้ำ

การกระทำความผิดซ้ำ	การเรียนรู้วิธีการประกอบอาชญากรรมใหม่			χ^2	Sig.
	ได้เรียนรู้	ไม่ได้เรียนรู้	รวม		
ครั้งที่ 2	48	133	181	.509	.917
ครั้งที่ 3	13	33	46		
ครั้งที่ 4	4	8	12		
ครั้งที่ 5 ขึ้นไป	7	15	22		
รวม	72	189	261		

จากตารางที่ 4.29 การเรียนรู้วิธีการประกอบอาชญากรรมใหม่จากเพื่อนที่ถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำ ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 2.2: อาชีพของเพื่อนสนิท มีอิทธิพลต่อการกระทำความคิดซ้ำ ซึ่งเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : อาชีพของเพื่อนสนิท ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำความคิดซ้ำ

H_1 : อาชีพของเพื่อนสนิท มีอิทธิพลต่อการกระทำความคิดซ้ำ

ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏดังตารางที่ 4.30

ตารางที่ 4.30 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของเพื่อนสนิท กับการกระทำความคิดซ้ำ

การกระทำคิดซ้ำ	อาชีพของเพื่อนสนิท								χ^2	Sig.	
	ไม่มีเพื่อนสนิท	ว่างงาน	นักเรียน/นักศึกษา	ค้าขาย	พนักงานบริษัท	รับจ้างรายวัน	เกษตรกร	อื่นๆ			
ครั้งที่ 2	28	43	12	23	20	49	2	4	181	24.543	.268
ครั้งที่ 3	3	17	1	8	4	13	-	-	46		
ครั้งที่ 4	-	7	1	2	-	2	-	-	12		
ครั้งที่ 5 ขึ้นไป	3	12	1	2	-	4	-	-	22		
รวม	34	79	15	35	24	68	2	4	261		

จากตารางที่ 4.30 อาชีพของเพื่อนสนิท ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำความคิดซ้ำ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 2.3: บุคคลที่ร่วมพักอาศัยด้วยเมื่อพิน โทษครั้งแรก มีอิทธิพลต่อการกระทำ ความผิดซ้ำ ซึ่งเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : บุคคลที่ร่วมพักอาศัยด้วยเมื่อพิน โทษครั้งแรก ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำ ความผิดซ้ำ

H_1 : บุคคลที่ร่วมพักอาศัยด้วยเมื่อพิน โทษครั้งแรก มีอิทธิพลต่อการกระทำ ความผิดซ้ำ
ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏดังตารางที่ 4.31

ตารางที่ 4.31 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ร่วมพักอาศัยด้วยเมื่อพิน โทษครั้งแรก กับการกระทำ ความผิดซ้ำ

การกระทำผิดซ้ำ	บุคคลที่ร่วมพักอาศัยด้วยเมื่อพิน โทษครั้งแรก							รวม	χ^2	Sig.
	บิดา - มารดา	ญาติ	ภรรยา	บุตร	พี่หรือ น้อง	ที่ สาธารณะ ประโยชน์	อื่นๆ			
ครั้งที่ 2	103	33	19	2	13	3	8	181	20.835	.288
ครั้งที่ 3	29	9	2	-	3	-	3	46		
ครั้งที่ 4	9	1	1	-	-	1	-	12		
ครั้งที่ 5 ขึ้นไป	12	2	2	-	1	3	2	22		
รวม	153	45	24	2	17	7	13	261		

จากตารางที่ 4.31 บุคคลที่ร่วมพักอาศัยด้วยเมื่อพิน โทษครั้งแรก ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำ ความผิดซ้ำ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 2.4: ความรู้สึกของบุคคลที่ร่วมพักอาศัยด้วยเมื่อพ้นโทษครั้งแรก มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : ความรู้สึกของบุคคลที่ร่วมพักอาศัยด้วยเมื่อพ้นโทษครั้งแรก ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำ

H_1 : ความรู้สึกของบุคคลที่ร่วมพักอาศัยด้วยเมื่อพ้นโทษครั้งแรก มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำ

ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏดังตารางที่ 4.32

ตารางที่ 4.32 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกของบุคคลที่ร่วมพักอาศัยด้วยเมื่อพ้นโทษครั้งแรก กับการกระทำความผิดซ้ำ

การกระทำความผิดซ้ำ	ความรู้สึกของบุคคลที่ร่วมพักอาศัยด้วยเมื่อพ้นโทษครั้งแรก					รวม	χ^2	Sig.
	ยินดีที่กลับไปอยู่ด้วย	เฉยๆ ไม่ยินดีในร้าย	ไม่สบายใจที่พ้นโทษ	ต่อต้านไม่ต้องการอยู่ร่วมกัน	อื่นๆ			
ครั้งที่ 2	160	13	2	1	5	181	20.90	.052
ครั้งที่ 3	40	4	-	-	2	46	2	
ครั้งที่ 4	9	2	1	-	-	12		
ครั้งที่ 5 ขึ้นไป	13	5	1	-	3	22		
รวม	222	24	4	1	10	261		

จากตารางที่ 4.32 ความรู้สึกของบุคคลที่ร่วมพักอาศัยด้วยเมื่อพ้นโทษครั้งแรก ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 3.2: ภาวะรับผิดชอบบุคคลในครอบครัว มีอิทธิพลต่อการกระทำ ความผิดซ้ำ ซึ่งเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : ภาวะรับผิดชอบบุคคลในครอบครัว ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำ ความผิดซ้ำ

H_1 : ภาวะรับผิดชอบบุคคลในครอบครัว มีอิทธิพลต่อการกระทำ ความผิดซ้ำ

ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏดังตารางที่ 4.34

ตารางที่ 4.34 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะรับผิดชอบบุคคลในครอบครัว กับการกระทำ ความผิดซ้ำ

การกระทำผิดซ้ำ	ภาวะรับผิดชอบบุคคลในครอบครัว					รวม	χ^2	Sig.
	ไม่มี	1 คน	2 คน	3 คน	4 คนขึ้นไป			
ครั้งที่ 2	55	21	38	30	37	181	21.777*	.040
ครั้งที่ 3	16	2	11	9	8	46		
ครั้งที่ 4	4	5	1	-	2	12		
ครั้งที่ 5 ขึ้นไป	11	2	1	2	6	22		
รวม	86	30	51	41	53	261		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.34 ภาวะรับผิดชอบบุคคลในครอบครัว มีอิทธิพลต่อการกระทำ ความผิดซ้ำ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานการวิจัยที่ 3: ปัจจัยทางเศรษฐกิจ มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งประกอบด้วยสมมติฐานย่อย 4 สมมติฐาน ดังนี้

สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานนี้คือ ไคสแควร์ (Chi-Square Test) โดยได้กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 3.1: รายได้จากการประกอบอาชีพก่อนการกระทำผิดซ้ำ มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : รายได้จากการประกอบอาชีพก่อนการกระทำผิดซ้ำ ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ

H_1 : รายได้จากการประกอบอาชีพก่อนการกระทำผิดซ้ำ มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ

ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏดังตารางที่ 4.33

ตารางที่ 4.33 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้จากการประกอบอาชีพก่อนการกระทำผิดซ้ำกับการกระทำผิดซ้ำ

การกระทำผิดซ้ำ	รายได้จากการประกอบอาชีพก่อนการกระทำผิดซ้ำ (ต่อเดือน)					รวม	χ^2	Sig.
	ไม่มีรายได้	ไม่เกิน 5,000	5,001 – 10,000	10,001 – 20,000	มากกว่า 20,000			
ครั้งที่ 2	26	50	71	24	10	181	20.842	.053
ครั้งที่ 3	7	7	23	7	2	46		
ครั้งที่ 4	4	3	4	1	-	12		
ครั้งที่ 5 ขึ้นไป	9	7	4	-	2	22		
รวม	46	67	102	32	14	261		

จากตารางที่ 4.33 รายได้จากการประกอบอาชีพก่อนการกระทำผิดซ้ำ ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 3.3: ภาระหนี้สิน มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : ภาระหนี้สิน ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำ

H_1 : ภาระหนี้สิน มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำ

ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏดังตารางที่ 4.35

ตารางที่ 4.35 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภาระหนี้สิน กับการกระทำความผิดซ้ำ

การกระทำผิดซ้ำ	ภาระหนี้สิน				รวม	χ^2	Sig.
	ไม่มีหนี้สิน	มีหนี้นอก ระบบ	มีหนี้ใน ระบบ	มีทั้งในและ นอกระบบ			
ครั้งที่ 2	142	22	6	11	181	8.853	.451
ครั้งที่ 3	39	5	2	-	46		
ครั้งที่ 4	10	-	-	2	12		
ครั้งที่ 5 ขึ้นไป	19	1	1	1	22		
รวม	210	28	9	14	261		

จากตารางที่ 4.35 ภาระหนี้สิน ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 3.4: ฐานะทางการเงิน มีอิทธิพลต่อการกระทำความคิดซ้ำ ซึ่งเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : ฐานะทางการเงิน ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำความคิดซ้ำ

H_1 : ฐานะทางการเงิน มีอิทธิพลต่อการกระทำความคิดซ้ำ

ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏดังตารางที่ 4.36

ตารางที่ 4.36 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างฐานะทางการเงิน กับการกระทำความคิดซ้ำ

การกระทำความคิดซ้ำ	ฐานะทางการเงิน				รวม	χ^2	Sig.
	ก่อนข้างจัด สน (ฐานะ ยากจน)	พอกินพอใช้ (ก่อนข้างจน) และเหลือเก็บ เล็กน้อย (ฐานะปาน กลาง)	พอกินพอใช้ และเหลือเก็บ เล็กน้อย (ฐานะปาน กลาง)	มีกินมีใช้และ เหลือเก็บ (ร่ำรวย)			
ครั้งที่ 2	33	71	75	2	181	14.759	.098
ครั้งที่ 3	12	11	21	2	46		
ครั้งที่ 4	1	6	4	1	12		
ครั้งที่ 5 ขึ้นไป	7	6	7	2	22		
รวม	53	94	107	7	261		

จากตารางที่ 4.36 ฐานะทางการเงิน ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำความคิดซ้ำ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานการวิจัยที่ 4: ปัจจัยทางครอบครัว มีอิทธิพลต่อการกระทำความคิดซ้ำ ซึ่งประกอบด้วยสมมติฐานย่อย 7 สมมติฐาน ดังนี้

สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานนี้คือ ไคสแควร์ (Chi-Square Test) โดยได้กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 4.1: บุคคลที่ร่วมพักอาศัยก่อนถูกจำคุก มีอิทธิพลต่อการกระทำความคิดซ้ำ ซึ่งเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : บุคคลที่ร่วมพักอาศัยก่อนถูกจำคุก ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำความคิดซ้ำ

H_1 : บุคคลที่ร่วมพักอาศัยก่อนถูกจำคุก มีอิทธิพลต่อการกระทำความคิดซ้ำ

ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏดังตารางที่ 4.37

ตารางที่ 4.37 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ร่วมพักอาศัยก่อนถูกจำคุก กับการกระทำความคิดซ้ำ

การกระทำผิดซ้ำ	บุคคลที่ร่วมพักอาศัยก่อนถูกจำคุก											χ^2	Sig.	
	บิดา-มารดา	บิดา	มารดา	ญาติพี่น้อง	เพื่อน	ลูก	ภรรยา	อยู่คนเดียว	บิดา	บิดา	อื่นๆ			รวม
	มารดา							เดี่ยว	เลี้ยง-จริง-มารดา	เลี้ยง-จริง-บิดา				
ครั้งที่ 2	58	3	18	29	17	4	28	19	-	2	3	181	42.491.065	
ครั้งที่ 3	22	3	3	9	2	-	4	-	2	-	1	46		
ครั้งที่ 4	4	-	4	1	1	-	2	-	-	-	-	12		
ครั้งที่ 5 ขึ้นไป	10	-	-	2	4	-	3	3	-	-	-	22		
รวม	94	6	25	41	24	4	37	22	2	2	4	261		

จากตารางที่ 4.37 บุคคลที่ร่วมพักอาศัยก่อนถูกจำคุก ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำความคิดซ้ำ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 4.2: ชีวิตสมรสของบิดามารดา มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : ชีวิตสมรสของบิดามารดา ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำ

H_1 : ชีวิตสมรสของบิดามารดา มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำ

ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏดังตารางที่ 4.38

ตารางที่ 4.38 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะรับผิดชอบบุคคลในครอบครัว กับการกระทำ ความผิดซ้ำ

การกระทำผิดซ้ำ	ชีวิตสมรสของบิดามารดา						รวม	χ^2	Sig.
	อยู่ด้วยกัน	แยกกันอยู่	หย่าร้าง	บิดาหรือมารดา เลี้ยงชีวิต	เสียชีวิต ทั้งสองคน	อื่นๆ			
ครั้งที่ 2	64	50	19	39	9	-	181	18.509	.237
ครั้งที่ 3	17	11	5	9	3	1	46		
ครั้งที่ 4	4	-	4	4	-	-	12		
ครั้งที่ 5 ขึ้นไป	6	4	3	6	3	-	22		
รวม	91	65	31	58	15	1	261		

จากตารางที่ 4.38 ชีวิตสมรสของบิดามารดา ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 4.3: ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ
ซึ่งเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ

H_1 : ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ

ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏดังตารางที่ 4.39

ตารางที่ 4.39 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา กับการกระทำผิดซ้ำ

การกระทำผิดซ้ำ	ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา				รวม	χ^2	Sig.
	ไม่ได้อยู่ ด้วยกัน	รักใคร่เข้าใจ กันดี	ทะเลาะกัน บ้างเป็น บางครั้ง	ทะเลาะวิวาท กันเป็น ประจำ			
ครั้งที่ 2	83	77	20	1	181	19.541*	.021
ครั้งที่ 3	16	20	10	-	46		
ครั้งที่ 4	4	5	3	-	12		
ครั้งที่ 5 ขึ้นไป	8	10	2	2	22		
รวม	111	112	35	3	261		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.39 ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ
ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 4.4: ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องขังกับบิดามารดา มีอิทธิพลต่อการกระทำ
ความผิดซ้ำ ซึ่งเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องขังกับบิดามารดา ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำ

H_1 : ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องขังกับบิดามารดา มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำ

ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏดังตารางที่ 4.40

ตารางที่ 4.40 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องขังกับบิดามารดา กับการ
กระทำผิดซ้ำ

การกระทำผิดซ้ำ	ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องขังกับบิดามารดา					รวม	χ^2	Sig.
	ไม่ได้อยู่ กับบิดา มารดา	สนิทสนม กับบิดา มารดา	สนิทสนม กับบิดา มากกว่า	สนิทสนม กับมารดา มากกว่า	ไม่ค่อย สนิทสนม กับทั้งสอง คน			
	ครั้งที่ 2	43	81	12	39			
ครั้งที่ 3	8	19	5	11	3	46		
ครั้งที่ 4	2	5	-	4	1	12		
ครั้งที่ 5 ขึ้นไป	5	11	2	3	1	22		
รวม	58	116	19	57	11	261		

จากตารางที่ 4.40 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องขังกับบิดามารดา ไม่มีอิทธิพลต่อการ
กระทำผิดซ้ำ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 4.5: บุคคลที่เลือกปรึกษาเมื่อต้องเผชิญกับปัญหา มีอิทธิพลต่อการกระทำ
ความผิดซ้ำ ซึ่งเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : บุคคลที่เลือกปรึกษาเมื่อต้องเผชิญกับปัญหา ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำ

H_1 : บุคคลที่เลือกปรึกษาเมื่อต้องเผชิญกับปัญหา มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำ

ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏดังตารางที่ 4.41

ตารางที่ 4.41 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เลือกปรึกษาเมื่อต้องเผชิญกับปัญหา กับการ
กระทำผิดซ้ำ

การกระทำผิดซ้ำ	บุคคลที่เลือกปรึกษาเมื่อต้องเผชิญกับปัญหา						รวม	χ^2	Sig.
	บิดา มารดา/ ผู้ปกครอง	ภรรยา	ญาติที่ น้อง	ลูก	ไม่ปรึกษา ใคร	อื่นๆ			
ครั้งที่ 2	81	20	27	27	2	24	181	25.215*	.047
ครั้งที่ 3	29	4	4	2	1	6	46		
ครั้งที่ 4	4	1	1	6	-	-	12		
ครั้งที่ 5 ขึ้นไป	6	2	3	6	-	5	22		
รวม	120	27	35	41	3	35	261		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.41 บุคคลที่เลือกปรึกษาเมื่อต้องเผชิญกับปัญหา มีอิทธิพลต่อการกระทำ
ความผิดซ้ำ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 4.6: ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวกับตัวผู้ต้องขัง มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวกับตัวผู้ต้องขัง ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ

H_1 : ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวกับตัวผู้ต้องขัง มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ

ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏดังตารางที่ 4.42

ตารางที่ 4.42 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกับตัวผู้ต้องขังกับการกระทำผิดซ้ำ

การกระทำผิดซ้ำ	ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวกับตัวผู้ต้องขัง				รวม	χ^2	Sig.
	รักใคร่เข้าใจ กันดี	ทะเลาะกัน บ้างเป็น บางครั้ง	ทะเลาะกัน เป็นประจำ	ต่างคนต่าง อยู่ไม่ค่อย สนใจกัน			
ครั้งที่ 2	107	53	1	20	181	11.446	.246
ครั้งที่ 3	24	17	1	4	46		
ครั้งที่ 4	3	7	-	2	12		
ครั้งที่ 5 ขึ้นไป	14	4	1	3	22		
รวม	148	81	3	29	261		

จากตารางที่ 4.42 ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวกับตัวผู้ต้องขัง ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

**สมมติฐานที่ 4.7: ความสัมพันธ์ระหว่างภรรยากับตัวผู้ต้องขัง มีอิทธิพลต่อการกระทำ
ความผิดซ้ำ** ซึ่งเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : ความสัมพันธ์ระหว่างภรรยากับตัวผู้ต้องขัง ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำ

H_1 : ความสัมพันธ์ระหว่างภรรยากับตัวผู้ต้องขัง มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำ

ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏดังตารางที่ 4.43

**ตารางที่ 4.43 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ความสัมพันธ์ของภรรยากับตัวผู้ต้องขัง กับการกระทำ
ความผิดซ้ำ**

การกระทำผิดซ้ำ	ความสัมพันธ์ระหว่างภรรยากับตัวผู้ต้องขัง					รวม	χ^2	Sig.
	ยังไม่มี ภรรยา	รักใคร่ เข้าใจกันดี	ทะเลาะกัน เป็นประจำ	ทะเลาะกัน บ้างเป็น บางครั้ง	ต่างคนต่าง อยู่ไม่ค่อย สนใจกัน			
ครั้งที่ 2	103	44	-	25	9	181	55.607*	.000
ครั้งที่ 3	32	6	-	4	4	46		
ครั้งที่ 4	9	-	3	-	-	12		
ครั้งที่ 5 ขึ้นไป	13	3	3	2	1	22		
รวม	157	53	6	31	14	261		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.43 ความสัมพันธ์ระหว่างภรรยากับตัวผู้ต้องขัง มีอิทธิพลต่อการกระทำ
ความผิดซ้ำ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานการวิจัยที่ 5: ปัจจัยเกี่ยวกับการรับการฝึกและอบรมในเรือนจำ มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งประกอบด้วยสมมติฐานย่อย 2 สมมติฐาน ดังนี้

สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานนี้คือ ไคสแควร์ (Chi-Square Test) โดยได้กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 5.1: การได้รับการปล่อยตัวพ้นจากเรือนจำครั้งหลังสุด มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : การได้รับการปล่อยตัวพ้นจากเรือนจำครั้งหลังสุด ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ

H_1 : การได้รับการปล่อยตัวพ้นจากเรือนจำครั้งหลังสุด มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ

ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏดังตารางที่ 4.44

ตารางที่ 4.44 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับการปล่อยตัวพ้นจากเรือนจำครั้งหลังสุด กับการกระทำผิดซ้ำ

การกระทำผิดซ้ำ	การได้รับการปล่อยตัวพ้นจากเรือนจำครั้งหลังสุด						χ^2	Sig.
	พื้นที่กำหนดโทษ	หักการลงโทษ	วันลดต้องโทษ	อภัยโทษ	หลบหนีจากเรือนจำ	รวม		
ครั้งที่ 2	115	6	31	29	-	181	11.158	.515
ครั้งที่ 3	26	2	10	7	1	46		
ครั้งที่ 4	7	1	3	1	-	12		
ครั้งที่ 5 ขึ้นไป	16		1	5	-	22		
รวม	164	9	45	42	1	261		

จากตารางที่ 4.44 การได้รับการปล่อยตัวพ้นจากเรือนจำครั้งหลังสุด ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 5.2: กิจกรรมยามว่างขณะถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำ มีอิทธิพลต่อการกระทำ
ความผิดซ้ำ ซึ่งเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : กิจกรรมยามว่างขณะถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำ ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำ

H_1 : กิจกรรมยามว่างขณะถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำ มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำ

ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏดังตารางที่ 4.45

ตารางที่ 4.45 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมยามว่างขณะถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำ กับการ
กระทำผิดซ้ำ

การกระทำผิดซ้ำ	กิจกรรมยามว่างขณะถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำ						รวม	χ^2	Sig.
	อ่านหนังสือ	เล่นกีฬา	เล่นดนตรี	ทำงานศิลปะ	ไม่ทำอะไรเลย	อื่นๆ			
ครั้งที่ 2	74	61	1	2	25	18	181	23.714	.070
ครั้งที่ 3	22	14	1	-	7	2	46		
ครั้งที่ 4	3	2	1	1	2	3	12		
ครั้งที่ 5 ขึ้นไป	5	11	1	-	4	1	22		
รวม	104	88	4	3	38	24	261		

จากตารางที่ 4.45 กิจกรรมยามว่างขณะถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำ ไม่มีอิทธิพลต่อการ
กระทำผิดซ้ำ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย
กรณีศึกษาเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยนำมาสรุปสาระสำคัญตามลำดับดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการวิจัย

5.2 สรุปผลการวิจัย

5.3 อภิปรายผล

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.1 วัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการวิจัย

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์การวิจัยดังต่อไปนี้

1) เพื่อศึกษาสาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษ
กรุงเทพมหานคร

2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยทางภูมิหลัง ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ
ปัจจัยทางครอบครัว และปัจจัยที่เกี่ยวกับการรับการศึกษาและอบรมในเรือนจำ ที่มีต่อการกระทำ
ความผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร

5.1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ต้องขังชายเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร
กลุ่มนักโทษเด็ดขาด ซึ่งมีจำนวนผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ ทั้งหมด 751 คน โดยทำการสุ่มตัวอย่าง
แบบเจาะจง (Purposive Sampling) เฉพาะผู้ต้องขังชายที่กระทำความผิดซ้ำ จากกลุ่มนักโทษ
เด็ดขาด เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร จำนวน 261 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม
และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และ
ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square Test)

5.2 สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาเรื่อง “สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย กรณีศึกษาเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร” สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยภูมิหลังของผู้ต้องขังชาย กรณีศึกษาเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคล และประวัติการได้รับโทษจำคุก มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-30 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด ซึ่งส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคกลาง มีสถานภาพโสดและก่อนที่กระทำผิดครั้งที่ 2 ขึ้นไปส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป สำหรับการเล่นการพนันนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ไม่ชอบเล่นการพนัน เคยเสพยาเสพติดแต่ไม่เคยค้าหรือจำหน่ายยาเสพติด

1.2 ผลการวิเคราะห์ประวัติการได้รับโทษจำคุก ส่วนใหญ่กระทำผิดครั้งนี้เป็นครั้งที่ 2 ซึ่งกระทำความผิดในครั้งก่อนในความสัมพันธ์เกี่ยวกับทรัพย์สินมากที่สุด ส่วนกระทำความผิดในครั้งนี้อยู่ในความสัมพันธ์เกี่ยวกับทรัพย์สินเช่นกัน และสาเหตุที่กระทำผิดซ้ำในครั้งนี้อยู่เนื่องจากต้องการเงิน/ทรัพย์สิน

2. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยทางสังคม พบว่า ลักษณะแหล่งที่อยู่อาศัยก่อนถูกจำคุกส่วนใหญ่คือ อาศัยอยู่ในชุมชนเมือง ซึ่งขณะที่ถูกจำคุกในครั้งแรกนั้นส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนรู้การประกอบอาชญากรรมใหม่จากเพื่อนที่ถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำด้วยกัน ส่วนใหญ่คิดว่าตนเองได้รับการเรียนรู้พฤติกรรมกระทำความผิดมากที่สุดจาก เพื่อนสนิท โดยเพื่อนสนิทของผู้ต้องขังชายเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ว่างงานไม่ได้ประกอบอาชีพ ซึ่งส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเสพยาเสพติดมากที่สุด เมื่อพ้นโทษครั้งแรกผู้ต้องขังชายเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ไปพักอาศัยอยู่กับบิดา-มารดา และส่วนใหญ่ความรู้สึกของบุคคลที่พักอาศัยด้วยเมื่อพ้นโทษครั้งแรกคือ ยินดีที่กลับไปอยู่ด้วย

3. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ พบว่าส่วนใหญ่มีรายได้จากการประกอบอาชีพก่อนที่จะกระทำผิดซ้ำประมาณ 5,001 – 10,000 บาท/เดือน ซึ่งส่วนใหญ่ไม่ได้รับผิดชอบภาระของบุคคลในครอบครัว ไม่มีหนี้สิน และมีฐานะทางการเงินพอกินพอใช้และเหลือเก็บเล็กน้อย (ฐานะปานกลาง)

4. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยทางครอบครัว พบว่า ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับ บิดา – มารดา ก่อนถูกจำคุก ชีวิตสมรสของบิดามารดาของอยู่ด้วยกัน บิดาและมารดาของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีความรักใคร่เข้าใจกันดี ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวนั้นพบว่า ส่วนใหญ่มีความสนิทสนมกับบิดาและมารดา โดยเลือกปรึกษาบิดามารดา/ผู้ปกครอง เมื่อต้องเผชิญกับปัญหา ส่วนใหญ่มีความรักใคร่เข้าใจกันดีกับสมาชิกในครอบครัว ส่วนใหญ่ยังไม่มีภรรยา สมาชิกในครอบครัวของไม่เคยถูกจำคุกในเรือนจำ/ทัณฑสถาน และสมาชิกในครอบครัวส่วนใหญ่ไม่มีพฤติกรรมคั่งที่ระบุในแบบสอบถาม (เสพยาเสพติด เล่นการพนัน ชอบความรุนแรง ถักขโมยและล้วงละเมิดทางเพศ)

5. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเกี่ยวกับการรับการศึกษาและอบรมในเรือนจำ พบว่า ส่วนใหญ่ได้รับการปล่อยตัวพ้นจากเรือนจำครั้งสุดท้ายเนื่องจากครบกำหนดโทษ ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาหรืออบรมหลักสูตรการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยขณะที่ถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำ โดยกิจกรรมยามว่างขณะถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำคือ อ่านหนังสือ และงานที่ผู้ต้องขังชายส่วนใหญ่ทำขณะอยู่ในเรือนจำคือ ทำงานแรงงานรับจ้าง

6. ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ได้ผลดังนี้

สมมติฐานการวิจัยที่ 1: ปัจจัยทางภูมิหลัง มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยภูมิหลัง ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัยที่ 2: ปัจจัยทางสังคม มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยทางสังคม ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัยที่ 3: ปัจจัยทางเศรษฐกิจ มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจ มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เพียงเรื่องเดียวคือ ภาวะรับผิดชอบบุคคลในครอบครัว

สมมติฐานการวิจัยที่ 4: ปัจจัยทางครอบครัว มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยทางครอบครัว มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร 3 เรื่อง ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดา-มารดา บุคคลที่เลือกปรึกษาเมื่อต้องเผชิญกับปัญหา และความสัมพันธ์ระหว่างภรรยากับตัวผู้ต้องขัง

สมมติฐานการวิจัยที่ 5: ปัจจัยเกี่ยวกับการรับการฝึกและอบรมในเรือนจำ มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยเกี่ยวกับการรับการฝึกและอบรมในเรือนจำ ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร

5.3 อภิปรายผล

ปัจจัยที่มีส่งผลกระทบต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษ กรุงเทพมหานคร พบว่ามี 2 ปัจจัยได้แก่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านครอบครัว ซึ่งได้นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษ กรุงเทพมหานคร พบดังนี้

1.1 ภาวะรับผิดชอบบุคคลในครอบครัว นั้นมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยพบว่า ผู้กระทำความผิด กลุ่มที่ไม่มีภาวะรับผิดชอบในครอบครัว จะเป็นผู้ที่มีแนวโน้มกระทำความผิดมากกว่ากลุ่มที่มีภาวะรับผิดชอบในครอบครัว อาจเนื่องมาจากบุคคลที่มีภาวะรับผิดชอบ นั้น มักจะมีจุดมุ่งหมายในการดำเนินชีวิต ซึ่งแตกต่างจากบุคคลที่ไม่มีภาวะรับผิดชอบ การทำบางอย่างอาจจะตัดสินใจคนเดียว ไม่มีบุคคลที่เป็นภาระให้นึกถึง ทำให้มีอิสระในการตัดสินใจมากกว่า จึงเป็นเหตุให้มีการกระทำผิดซ้ำได้สูงกว่า ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของจันทิรา ธิคามาศย์ (2550) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง ศึกษาเฉพาะกรณีทัณฑสถานหญิงชลบุรี ที่พบว่า ผู้ต้องขังที่เป็นโสเภณีไม่ภาระหน้าที่รับผิดชอบชีวิตผู้อื่น นั้นมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดซ้ำสูงกว่าผู้ต้องขังที่สมรสมีภาระหน้าที่รับผิดชอบต่อชีวิตผู้อื่น

1.2 ความต้องการเงิน ของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร เนื่องจากในครั้งนี พบว่า ผู้กระทำความผิดต้องการเงิน/ทรัพย์สิน มากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ภาวะครอบครัวที่รับผิดชอบ รวมทั้ง กิเลส ความโลภ เหล่านี้เป็นต้น เพราะทราบโคก็ตามที่มนุษย์ไม่รู้จักความพอดี และแสวงหาสิ่งต่างๆ เพื่อสนองตอบความต้องการเหล่านั้น จนลืมนึกถึงความถูกต้องและบรรทัดฐานของสังคม ข่มอาจส่งผลให้เกิดการกระทำผิดกฎหมายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความกดดันทางสังคม (Social Strain Theory) ของโรเบิร์ต เค เมอร์ตัน (Merton, 1938- 1957) ที่กล่าวไว้ว่า วัฒนธรรมของสังคมจะเป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมายหรือความต้องการ (Culture Goals) ของคนในสังคมที่บุคคลควรจะต้องไขว่คว้าหรือหามาให้ได้ ซึ่งจุดมุ่งหมายของแต่ละสังคมก็แตกต่างกันออกไปตามวัฒนธรรมและเนื่องจากบุคคลทุกคนไม่สามารถที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายของสังคมได้ และยังคงคลั่งก้องกับงานวิจัยของสุวรรณ ใจกลองแก้ว (2546) ได้ศึกษาเรื่อง สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษธนบุรี โดยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ต้องขังชายที่กระทำความผิดซ้ำตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป ที่เด็ดขาดแล้วทุกประเภทคดี ของเรือนจำพิเศษธนบุรี ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่กระทำความผิดซ้ำตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไปเพราะต้องการเงินหรือทรัพย์สิน

2. ปัจจัยทางครอบครัว

ปัจจัยทางครอบครัว ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้แก่ ปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา รวมทั้งบุคคลที่เลือกปรึกษาเมื่อต้องเผชิญกับปัญหา และความสัมพันธ์ระหว่างภรรยา กับตัวผู้ต้องขัง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก บุคคลที่มีส่วนช่วยให้ผู้กระทำความผิด ไม่กลับไปก่อความผิดซ้ำนั้น กำลังใจบุคคลอันเป็นที่รัก บุคคลที่ใกล้ชิด นั้นถือว่ามีค่าอย่างมาก เช่น บิดามารดา ซึ่งถือว่าเป็นครูคนแรก เป็นพระในบ้าน เป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่งที่มนุษย์ทุกคนต้องการเมื่อมีปัญหา รวมทั้งคู่ชีวิต เช่น แฟน ภรรยา ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ แสงสุรีย์ ต้าอาจค์กุล และนุกดา ชาติบัญชาชัย (2524: 174-177) ที่กล่าวไว้ว่า ครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดที่จะอบรมขัดเกลา โดยกระบวนการสังคมประภิด (Socialization process) หน่วยแรกของสังคมที่เป็นตัวแทนสถาบันสังคมในการถ่ายทอดค่านิยม ทักษะคติ และคุณลักษณะต่างๆ ของสังคมให้แก่สมาชิกของสังคมนั้น คือ ครอบครัว ฉะนั้น ครอบครัวจึงเป็นหน่วยของสังคมหรือองค์กรที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างและพัฒนาประชากรของสังคมครอบครัวในความหมายทางสังคมวิทยา คือ รูปแบบของการที่บุคคล 2 คน หรือกลุ่มบุคคลสร้างแบบ (pattern) หรือ โครงสร้าง (structure) ของการอยู่ร่วมกับครอบครัวในความหมายของนักจิตวิทยา คือ สถาบันทางสังคมแห่งแรก

ที่มนุษย์สร้างขึ้นจากความสัมพันธ์ที่มีต่อกันเพื่อเป็นตัวแทนของสถาบันสังคมภายนอกที่จะปลูกฝังความเชื่อค่านิยม และทัศนคติกับสมาชิกรุ่นใหม่ของสังคมที่มีชีวิตอุบัติขึ้นในครอบครัวครอบครัว จึงมีความสำคัญต่อสมาชิกทุกคนในครอบครัว มีผลต่อการพัฒนาคนในทุกด้านของแต่ละบุคคลเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมสถาบันแรกของมนุษย์และมีความสำคัญ ความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างแม่กับลูก ซึ่งปรากฏในทุกลักษณะของครอบครัวอย่างน้อยที่สุดเมื่อเด็กอยู่ในวัยทารก รวมทั้ง ความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา ถ้าความสัมพันธ์นี้ดี ครอบครัวก็จะมั่นคง และสร้างสรรค์ สมาชิกในครอบครัวก็จะพัฒนาไปสู่ความสำเร็จในชีวิต และความสำคัญในหน้าที่ 4 ประการของครอบครัวที่มีต่อบุคคลจะปรากฏในทุกวัฒนธรรม คือ ให้ความรู้ในการต่อสู้ชีวิต บทบาททางเพศทั้งชายและหญิง ค่านิยม ทัศนคติในการประกอบอาชีพและสุนทรียภาพแห่งชีวิต (กลุ่มงานพัฒนาระบบการพัฒนาพฤตินิสัยสำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์, 2552.: 19) นอกจากผลการศึกษาที่พบในครั้งนี่ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นิमित จันทรจารุ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง กรณีศึกษาเรือนจำพิเศษพิทยา จังหวัดชลบุรี ซึ่งพบว่า ระดับความความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของผู้ต้องขัง มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งของการกระทำผิดซ้ำ โดยผู้กระทำผิดที่มีความสัมพันธ์กับครอบครัวสูง นั้นจะมีแนวโน้มการกระทำผิดซ้ำน้อยลง

5.4 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

1. จากผลการศึกษาสาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร พบว่า ส่วนใหญ่ต้องการเงิน/ทรัพย์สิน มากที่สุด เนื่องจาก ผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไปซึ่งถือว่ามีรายไม่เพียงพอ ดังนั้น เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ควรกำหนดนโยบายด้านการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัย ด้านการใช้แรงงานผู้ต้องขังเพื่อดำเนินงานด้านการฝึกวิชาชีพ และด้านการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ต้องขัง ส่งเสริม สนับสนุนในการสร้างอาชีพให้ผู้ต้องขัง นำไปประกอบอาชีพภายหลังจากที่พ้นโทษ โดยให้ภาครัฐ เช่น กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน เข้ามาอบรมฝึกวิชาชีพ และเอกชนเข้ามามีส่วนในการรับสมัครผู้ต้องขังไปทำงานหลังจากพ้นโทษ

2. จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางครอบครัว และปัจจัยเกี่ยวกับการ ได้รับฝึกและอบรมในเรือนจำ มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใคร่ขอเสนอความคิดเห็นบางประการ เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันการและแก้ไขการกระทำผิดซ้ำดังต่อไปนี้

2.1) ด้านสังคม พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ได้รับพฤติกรรมการกระทำผิดจากเพื่อนสนิท โดยที่เพื่อนนั้น ไม่ได้ประกอบอาชีพและมีพฤติกรรมการเสพยาเสพติดมากที่สุด จึงเป็นเหตุให้ผู้ต้องขังได้รับอิทธิพล หรือได้รับทัศนคติที่ผิด ๆ มาจากเพื่อน ดังนั้น เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ควรแยกขังผู้ต้องขังคดียาเสพติด ผู้ต้องขังที่ประวัติเสพยาเสพติด ออกจากผู้ต้องขังคดีทั่วไป และควรแยกขังผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำออกจากผู้ต้องขังที่ต้องโทษครั้งแรก เพื่อเป็นการป้องกันพฤติกรรมลอกเลียนแบบ และเป็นการง่ายในการจัดโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมของผู้ต้องขัง และควรมีนักจิตวิทยาอย่างน้อย 1 คน เพื่อให้คำปรึกษาและดูแลผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำอย่างใกล้ชิด ในระหว่างที่ถูกคุมขังภายในเรือนจำและผู้ต้องขังได้รับการปล่อยตัวในระยะแรก

2.2) ด้านเศรษฐกิจ พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีรายได้น้อยไม่เกิน 5,000 บาท/เดือน แต่เกือบ ร้อยละ 70 ของผู้ต้องขังทั้งหมด ต้องมีภาระรับผิดชอบบุคคลในครอบครัว ดังนั้นทางหน่วยงานภาครัฐ เช่น กระทรวงแรงงาน กรมราชทัณฑ์ และภาคเอกชน ควรจะร่วมมือในการจัดหางานหรืออาชีพรองรับให้แก่ผู้ต้องขังที่พ้นโทษตามความรู้ความสามารถ ตลอดจนประชาสัมพันธ์ให้สังคมภายนอกยอมรับและเปิด โอกาสผู้กระทำผิด เพื่อผู้ต้องขังจะได้เกิดความภาคภูมิใจว่าสังคมไม่ทอดทิ้ง โดยให้การสนับสนุนในด้านเศรษฐกิจควบคู่กันไปด้วย เช่น กรมราชทัณฑ์ จัดหาแหล่งทุน โดยร่วมกับธนาคารออมสิน สำหรับให้ผู้ต้องขังกู้ยืม เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังที่กำลังจะพ้นโทษมีแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพอิสระ สำหรับการเริ่มต้นชีวิตใหม่หลังจากพ้นโทษแล้ว และมีการติดตามประเมินผลอย่างจริงจัง

2.3) ด้านครอบครัว พบว่า ความสัมพันธ์ของบิดามารดาของ และความสัมพันธ์ระหว่างภรรยา มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำ ดังนั้น เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ควรจัดการพบญาติแบบใกล้ชิด ปีหนึ่ง ไม่น่ากว่า 2 ครั้ง เพิ่มเติมจากการเยี่ยมปกติ เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีในครอบครัว ทำให้ผู้ต้องขัง มีกำลังใจที่จะกลับตัวประพฤติตนเป็นคนดีของสังคม อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาการมีส่วนร่วมของภาคส่วนสังคมเข้ามามีบทบาทในการแก้ไขฟื้นฟู พฤติกรรมของผู้ต้องขัง โดยเฉพาะสถาบันครอบครัว ซึ่งเป็นผู้ที่มีอิทธิพลและบทบาทต่อชีวิตผู้ต้องขังและเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยได้อีกทางหนึ่ง เป็นการสร้างความอบอุ่นให้เกิดแก่ครอบครัว เพื่อทำให้ผู้ต้องขังมีความอบอุ่นใจ และไม่หนีออกจากบ้าน เมื่อมีปัญหาในบ้าน พ่อแม่ต้องเป็นที่พึ่งให้ได้ในการเป็นที่ปรึกษา ช่วยเหลือปัญหาต่าง ๆ คลี่คลายได้ สำหรับคู่ชีวิตหรือภรรยา ต้องทำหน้าที่เป็นกำลังใจคอยเตือนสติ รับฟังปัญหา เพาะบ่มความรักความเข้าใจให้เกิดขึ้นในครอบครัว เพื่อไม่ให้ผู้ต้องขังรู้สึกโดดเดี่ยว

2.4) ด้านการได้รับการฝึกและอบรมในเรือนจำนั้น มีผู้ต้องขังส่วนหนึ่ง ที่ไม่ได้ทำกิจกรรมอะไรเลย ร้อยละ 14.6 ดังนั้น บุคคลเหล่านี้ทางเรือนจำ ควรชี้แนะให้เห็นคุณค่าของการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ให้มีวิชาชีพติดตัวก่อน เมื่อพ้นโทษออกไปจะได้ไม่คิดกระทำผิดอีก สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ และควรมีมาตรการในการจูงใจ ในการฝึกวิชาชีพ หรือการศึกษาสายสามัญ เมื่อได้รับประกาศนียบัตรจากกระทรวงศึกษาธิการ หรือ หนังสือรับรองการฝึกวิชาชีพจากเรือนจำ จะได้รับสิทธิการเลื่อนชั้นเป็นกรณีพิเศษ เพื่อให้ผู้ต้องขัง ได้สิทธิ์ได้รับวันลดต้องโทษ หรือการพักการลงโทษตามแต่กรณี เป็นการลดระยะเวลาการคุมขังในเรือนจำตามกำหนดโทษตามคำพิพากษาของศาล

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาเฉพาะผู้ต้องขังชาย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร เท่านั้น ดังนั้นในการจัดทำวิจัยครั้งต่อไป ควรทำศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ต้องขังในเรือนจำ และทัณฑสถานอื่นๆ ในสังกัดกรมราชทัณฑ์ โดยเฉพาะผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำที่เป็นผู้หญิง และควรศึกษาเจาะเฉพาะผู้กระทำผิดซ้ำโดยจำแนกตามฐานความผิด เช่น เกี่ยวกับทรัพย์ ผิดต่อชีวิต เกี่ยวกับเพศ และ ยาเสพติด เป็นต้น เพื่อจะได้นำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

2. จากการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ ในรูปแบบของการศึกษาเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ทำให้มีข้อจำกัดคือขาดข้อมูลเชิงลึก ในการศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษาเชิงคุณภาพร่วมด้วย โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก หรือการสนทนากลุ่ม เป็นต้น เพื่อจะได้ข้อมูลที่ครอบคลุมมากขึ้น

กรม
บรรณานุกรม
ค

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

กรมราชทัณฑ์. (2542). คู่มือเจ้าพนักงานเรือนจำในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์กรมราชทัณฑ์.

กลุ่มงานพัฒนาระบบการพัฒนาพฤตินิสัย สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์.

(2552).โครงการวิจัยเรื่อง ปัญหาการกระทำผิดซ้ำจากวีรสถานพินิจผู้ก่อเหตุร้ายเรือนจำ:ศึกษา

เฉพาะกรณีผู้ต้องขังวัยหนุ่ม. กรมราชทัณฑ์.

_____. (2553). สถิติผู้ต้องขัง ปี 2553. กรุงเทพมหานคร : กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์.

นัทธี จิตสว่าง. (2541). หลักทัณฑ์วิทยา. นนทบุรี : มูลนิธิปัญญาสงเคราะห์ กรมราชทัณฑ์.

_____. (2543). เอกสารประกอบการสอนชุดวิชา การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด หน่วยที่ 11.

(พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

นวลจันทร์ ทศนกุลชัย. (ม.ป.ป.). อาชญกรรม(การป้องกัน : การควบคุม). นนทบุรี : พรทิพย์การพิมพ์.

พรชัย ชันดี รัชชัย ปิยะนิละบุตร และอัศวิน วัฒนวิบูลย์. (2543). ทฤษฎีและการวิจัยทางอาญาวิทยา.

กรุงเทพมหานคร : บุ๊คเน็ต.

พรรรถทิพย์ ศิริวรรณบุศย์.(2540).จิตวิทยาครอบครัว.กรุงเทพมหานคร:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. จิตวิทยาทั่วไป.โครงการตำรา

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ งานส่งเสริมการวิจัยและตำรา กองบริการศึกษา สำนักอธิการบดี

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

มุกดา ชาติบัญชาชัย.(2527).คุณลักษณะบุคลิกภาพ ซี ที ไอ ของผู้ต้องขังไทย.ภาควิชาจิตวิทยา คณะ

มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- บุษ โกยวรรณ.(2546).การควบคุมคุณภาพในงานอุตสาหกรรม.กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์ต.
- สุนนทิพย์ จิตสว่าง(2553).อาชีวศึกษาและทันตวิทยา. เอกสารประกอบคำบรรยาย
- โสภา ชูพิกุลชัย. (2524). การกระทำความคิดซ้ำของผู้ได้รับการปลดปล่อยจากการพระราชทานอภัยโทษหมู่ปี พ.ศ.2522-2523. (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพมหานคร
- _____. (2525). ความรู้เบื้องต้นทางจิตวิทยา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สุทรไพศาล.
- _____. (2529). ความรู้เบื้องต้นทางจิตวิทยา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สุทรไพศาล.
- โสภา (ชูพิกุลชัย) ชปีลมันน์. (2533). ความรู้เบื้องต้นทางบุคลิกภาพอันมีแนวโน้มต่อการประกอบอาชญากรรมในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อรัญ สุวรรณบุปผา. (2518). หลักอาชีวศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์.

เอกสารอื่นๆ

- อนุชา รัชฎญพันธ์.(2542). บทบาทของสถาบันครอบครัวต่อการประพฤติผิดระเบียบวินัยของนักเรียนนักศึกษา. สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิทยานิพนธ์

- จันทร์รา จินคามาตร์.(2551).ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง ศึกษาเฉพาะกรณีทัณฑสถานหญิงชลบุรี.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาเนโบายสาธารณะ คณะรัฐประศาสนศาสตร์. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรพล ชุ่มช่วย.(2548).พฤติกรรมทางเพศของผู้ต้องขังชายรักรวมเพศ : ศึกษากรณี เรือนจำกลางคลองเปรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เวชยันต์ ลูกอินทร์. (2545). สาเหตุของการกระทำผิดซ้ำในคดีอุกฉกรรจ์ กรณีศึกษาผู้ต้องขังเรือนจำ
กลางสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยา สาขานโยบายสาธารณะ
คณะรัฐประศาสนศาสตร์. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.

นิมิต จันทรจารย์. (2551). การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง กรณีศึกษาเรือนจำพิเศษทวาย จังหวัดชลบุรี.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์. กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช.

สุวรรณ ใจคลอง. (2446). สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษธนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา
โท สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย กรณีศึกษาเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน ท่านผู้ตอบแบบสอบถาม

ด้วยผู้วิจัย “สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย กรณีศึกษาเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ผู้ศึกษาจึงขอความกรุณาจากท่านช่วยตอบแบบสอบถามนี้ ตามความเป็นจริง แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 5 ส่วนดังนี้

1. บัญชีภูมิหลัง
 - 1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล
 - 1.2 ประวัติการรับโทษจำคุก
2. บัญชีทางสังคม
3. บัญชีทางเศรษฐกิจ
4. บัญชีทางครอบครัว
5. บัญชีเกี่ยวกับการรับการฝึกและอบรมในเรือนจำ

ผู้ศึกษาขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือมา ณ ที่นี้ และขอรับรองว่าจะเก็บข้อมูลของท่านไว้เป็นความลับ การเสนอผลการศึกษาจะเสนอภาพรวม มิใช่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เป็นการเฉพาะ อนึ่ง การตอบแบบสอบถามนี้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหรือกระทบต่อสิทธิประโยชน์ของท่านที่มีต่อเรือนจำ แต่อย่างใด

ขอแสดงความนับถือ

นายธาริต นุชยากุล

นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะรัฐประศาสนศาสตร์

สาขาการบริหารทัพยากรมนุษย์

วิธีการตอบ

ให้ทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุดเพียง ข้อเดียว ข้อใดที่ต้องเขียนคำตอบลงในช่องนั้น ให้ท่านเขียนข้อความตามความเป็นจริงให้มากที่สุด

ส่วนที่ 1 ปัจจัยภูมิหลัง

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1. ปัจจุบันท่านมีอายุ

- 20-30 ปี 31-40 ปี 41-50 ปี 51-60 ปี มากกว่า 60 ปีขึ้นไป

2. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน

- ไม่ได้ศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย
 อาชีวศึกษา/อนุปริญญา ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

3. ภูมิลำเนาเดิมของท่านอยู่ในภาคใด

- ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก

4. สถานภาพการสมรสของท่าน

- โสด สมรส หม้าย/หย่าร้าง

5. ก่อนการกระทำผิดครั้งที่ 2 ขึ้นไป ท่านประกอบอาชีพอะไร

- ว่างาน รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ค้าขาย รับจ้างทั่วไป
 ธุรกิจส่วนตัว นักเรียน/นักศึกษา เกษตรกรรม ถูกจ้างพนักงานบริษัท
 อื่นๆ โปรดระบุ.....

6. ท่านชอบเล่นการพนันหรือไม่

- ชอบ ไม่ชอบ

7. ท่านเคยเสพยาเสพติดหรือไม่

- เคย ไม่เคย

8. ท่านเคยค้าหรือจำหน่ายยาเสพติดหรือไม่

- เคย ไม่เคย

1.2 ประวัติการได้รับโทษจำคุก

9. การกระทำผิดครั้งนี้เป็นครั้งที่เท่าไร

- ครั้งที่ 2 ครั้งที่ 3 ครั้งที่ 4 ครั้งที่ 5 ขึ้นไป

10. ท่านกระทำผิดครั้งก่อนเป็นความผิดฐานใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- เกี่ยวกับทรัพย์สิน ผิดต่อชีวิต เกี่ยวกับเพศ ยาเสพติด
11. ในความผิดครั้งนี้ ท่านกระทำผิดเป็นความผิดฐานใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- เกี่ยวกับทรัพย์สิน ผิดต่อชีวิต เกี่ยวกับเพศ ยาเสพติด
12. สาเหตุที่ท่านกระทำผิดซ้ำในครั้งนี เกิดจากสาเหตุใด(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ต้องการเงิน/ทรัพย์สิน ติดยาเสพติด เมามสุรา
- ถูกกล่าวหา/ใส่ร้าย บันดาลโทษ คึกคะนองตามเพื่อน
- อื่นๆ โปรดระบุ

ส่วนที่ 2 บังคับทางด้านสังคม

13. ก่อนถูกจำคุกลักษณะแหล่งที่อยู่อาศัยของท่านเป็นอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- เป็นชุมชนบท เป็นชุมชนเมือง เป็นแหล่งที่มีการก่ออาชญากรรมสูง
- เป็นแหล่งที่มีผู้เสพยาและยาเสพติดชุกชุม เป็นแหล่งชุมชนแออัด
- เป็นแหล่งที่มีสถานบันเทิงเรียมรมย์และมีการมั่วสุม
14. ขณะถูกจำคุกครั้งแรกท่านได้เรียนรู้การประกอบอาชญากรรมใหม่จากเพื่อนที่ถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำด้วยกันหรือไม่
- ได้เรียนรู้ ไม่ได้เรียนรู้
15. ท่านคิดว่าท่านได้เรียนรู้พฤติกรรมกระทำผิดจากใครมากที่สุด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- เพื่อนสนิท เพื่อนบ้าน เพื่อนสนิทขณะอยู่ในเรือนจำ
- บิดา-มารดา ญาติพี่น้อง สื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต
16. เพื่อนสนิทของท่านประกอบอาชีพอะไร
- ไม่มีเพื่อนสนิท ว่างาน นักเรียน นักศึกษา
- ค้าขาย พนักงานบริษัท รับจ้างรายวัน
- เกษตรกรรม รับราชการวิสาหกิจ อื่นๆ โปรดระบุ
17. ท่านเคยคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมดังต่อไปนี้หรือไม่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- เสพยาเสพติด เล่นการพนัน ชอบความรุนแรง
- ชอบลักขโมย ล้วงละเมิดทางเพศ อื่นๆ โปรดระบุ

18. เมื่อท่านพ้นโทษครั้งแรก ท่านไปพักอาศัยอยู่กับใคร

- บิดา-มารดา ญาติ ภรรยา บุตร
 พี่หรือน้อง ที่สาธารณะประโยชน์ อื่นๆ โปรดระบุ

19. บุคคลดังกล่าวที่ท่านพักอาศัยอยู่ด้วยนั้นรู้สึกต่อท่านอย่างไร

- ยินดีที่ท่านกลับไปอยู่ด้วย เฉยๆ ไม่ยินดียินร้าย
 ไม่สบายใจที่ท่านพ้นโทษ ค่อด้านไม่ต้องการอยู่ร่วมกับท่าน
 อื่นๆ โปรดระบุ

ส่วนที่ 3 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

20. รายได้จากการประกอบอาชีพของท่านก่อนที่จะกระทำผิดซ้ำ

- ไม่มีรายได้ ไม่เกิน 5,000 บาท/เดือน 5,001 – 10,000 บาท/เดือน
 10,001 – 20,000 บาท/เดือน มากกว่า 20,000 บาท/เดือน ขึ้นไป

21. ท่านต้องรับ ภาระรับผิดชอบ บุคคลในครอบครัวหรือไม่ ถ้ามีท่านต้องรับภาระ

รับผิดชอบกี่คน

- ไม่มี 1 คน 2 คน 3 คน 4คนขึ้นไป

22. ท่านมีภาระหนี้สินหรือไม่

- ไม่มีหนี้สิน มี เป็นหนี้ในระบบ
 มี เป็นหนี้ในระบบ มีทั้งในระบบและนอกระบบ

23. ฐานะทางการเงินของครอบครัวท่านเป็นอย่างไร

- ค่อนข้างขัดสน (ฐานะยากจน)
 พอกินพอใช้ (ค่อนข้างจน)
 พอกินพอใช้ และเหลือเก็บเล็กน้อย (ฐานะปานกลาง)
 มีกินมีใช้และเหลือเก็บ (ร่ำรวย)

ส่วนที่ 4 ปัจจัยทางครอบครัว

24. ก่อนถูกจำคุกท่านอาศัยอยู่กับใคร

- บิดา-มารดา บิดา มารดา ญาติพี่น้อง เพื่อน
 ลูก ภรรยา อยู่คนเดียว บิดาเลี้ยง-มารดาจริง
 บิดาจริง-มารดาเลี้ยง อื่นๆ โปรดระบุ

25. ชีวิตสมรสของบิดามารดาของท่านเป็นอย่างไร

- อยู่ด้วยกัน แยกกันอยู่ หย่าร้าง บิดาหรือมารดาเสียชีวิต
 เสียชีวิตทั้งสองคน อื่นๆ โปรดระบุ

26. ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาของท่านเป็นอย่างไร

- ไม่ได้อยู่ด้วยกัน รักใคร่เข้าใจกันดี
 ทะเลาะกันบ้างเป็นบางครั้ง ทะเลาะวิวาทกันเป็นประจำ

27. ความสัมพันธ์ระหว่างท่านกับบิดามารดาเป็นอย่างไร

- ไม่ได้อยู่กับบิดามารดา สนับสนุนกับบิดามารดา
 สนับสนุนกับบิดามากกว่า สนับสนุนกับมารดามากกว่า
 ไม่ค่อยสนับสนุนกับทั้งสองคน

28. เมื่อท่านต้องเผชิญกับปัญหา ท่านเลือกที่จะปรึกษาใคร

- บิดามารดาผู้ปกครอง ภรรยา ญาติพี่น้อง เพื่อน
 ลูก ไม่ปรึกษาใคร อื่นๆ โปรดระบุ

29. ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวของท่านเป็นอย่างไร

- รักใคร่เข้าใจกันดี ทะเลาะกันบ้างเป็นบางครั้ง
 ทะเลาะกันเป็นประจำ ต่างคนต่างอยู่ไม่ค่อยสนใจกัน

30. ความสัมพันธ์ระหว่างท่านกับภรรยาเป็นอย่างไร

- ยังไม่มีภรรยา รักใคร่เข้าใจกันดี ทะเลาะกันเป็นประจำ
 ทะเลาะกันเป็นบางครั้ง ต่างคนต่างอยู่ไม่ค่อยสนใจกัน

31. ท่านมีบุคคลใดที่เป็นสมาชิกในครอบครัว ที่เคยถูกจำคุกในเรือนจำ / ทัณฑสถาน

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- บิดา มารดา พี่น้องร่วมมารดา ภรรยา
 ญาติพี่น้อง ลูก ไม่มี

32. สมาชิกในครอบครัวของท่านมีพฤติกรรมดังนี้หรือไม่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เสพยาเสพติด เล่นการพนัน ชอบความรุนแรง
 ชอบลักขโมย ถ่วงละเมิดทางเพศ อื่นๆ โปรดระบุ

ส่วนที่ 5 ปัจจัยเกี่ยวกับการรับการฝึกและอบรมในเรือนจำ

33. ท่านได้รับการปล่อยตัวพ้นจากเรือนจำครั้งสุดท้ายหลังสุดกรณีใด

- ครบกำหนดโทษ พักการลงโทษ วันลดต้องโทษ
 อภัยโทษ หลบหนีจากเรือนจำ

34. ขณะที่ท่านถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำ ท่านมีโอกาสดำเนินการศึกษาศึกษาหรืออบรมหลักสูตร

ใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- การศึกษาสายสามัญ การศึกษาหลักสูตรวิชาชีพ
 การฝึกวิชาชีพระยะสั้น การอบรมศีลธรรม / จริยธรรม
 โปรแกรมการแก้ไขผู้กระทำผิด การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย

35. ส่วนใหญ่แล้วท่าน ใช้เวลาว่างขณะถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำ ทำกิจกรรมใด

- อ่านหนังสือ เล่นกีฬา เล่นดนตรี
 ทำงานศิลปะ ไม่ทำอะไรเลย อื่นๆ โปรดระบุ

36. ท่านทำงานอะไรขณะอยู่ในเรือนจำ / ทัณฑสถาน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- การอนามัยและการสุขาภิบาลของเรือนจำ สูทกรรม
 ทำงานแรงงานรับจ้าง ผู้ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่
 ฝึกวิชาชีพ เรียนหนังสือ
 กองนอกและงานสาธารณะ อื่นๆ โปรดระบุ

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้เขียน**ชื่อ - สกุล**

นายสาริต นุชยากุล

ประวัติการศึกษา

ศิลปศาสตรบัณฑิต โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป

แขนงวิชาบริหารทรัพยากรมนุษย์

สถาบันราชภัฏสวนดุสิต

ปีการศึกษา 2544

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

นักทัศนศึกษา ระดับชำนาญการ

เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร

กรมราชทัณฑ์